

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

19-25 ARALIK 2022 HAFTASI

İÇİNDEKİLER

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	3
CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR	3
VAATLERİMİZ	4
19-25 ARALIK 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	7
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	7
RAKAMLARLA OYNAMAYI SIRADANLAŞTIRAN TÜİK	12
ENFLASYON RAKAMLARI, ASIL SORUMLUNUN İKTİDAR OLDUĞUNU ORTAYA KOYDU!	13
KÜÇÜK YATIRIMCI ZORDA BIRAKILDI!	13
MİLLET İRADESİNE SAHİP ÇIKIYOR	14
İMAMOĞLU'NA 2 YIL 7 AY, YSK TEMSİLCİSİNE 'NAMUSSUZ, ...' DİYEN MHP'LİYE SADECE PARA CEZASI	15
İMAMOĞLU DAVASININ HAKİMİ TACİZDEN SORUŞTURMA GEÇİRMİŞ!	16
2022'NİN ZAM ŞAMPİYONU ENERJİ FATURALARI OLDU!	17
YÜREK YAKAN İŞSİZLİK TABLOSU	18
ASGARİ ÜCRETİN ENERJİDE ALIM GÜCÜ BİR YIL İÇİNDE OLAĞANÜSTÜ DÜŞTÜ...	19
İKTİDAR, İKİNCİ RIZA SARRAF VAKASI OLARAK NİTELENDİRİLEBİLECEK KARARA SESSİZ VE TEPKİSİZ!	20
ZEYTİNLİKLER TALAN EDELİCEK – BOTAŞ VE TEDAŞ BORÇLARINA DÜZENLEME	20
YILLIK CARİ AÇIK ZİRVEDE	21
SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ ÜRETİMİNDEKİ DÜŞÜŞ DERİNLEŞTİ	22
PERAKENDE SATIŞ HACMİ GERİLDİ, TEKSTİLDE İŞTEN ÇIKARMALAR BAŞLADI	23
MÜTEAHHİTLERE GÜNLÜK 352 MİLYON	23
ELBİRLİĞİYLE HALKI AÇ BIRAKTILAR	24
1 YILDA 6 MİLYAR TL BAHÇEYE GÖMÜLDÜ	25
İNŞAAT MALİYETİ BİR YILDA YÜZDE 117 ARTTI	26
KONUT SATIŞLARINDA SERT DÜŞÜŞ	27
2 MİLYON GENÇ KADINDAN İZ YOK	27
DMO'DAN 'DÖRT DÖRTLÜK' HARCAMA	28
DİYANET'TEN VAKIFLARA VE DERNEKLERE 356,5 MİLYON TL	29
'YÜKSEK HIZLI' SEÇİM MALZEMESİ	29
'SÖZLEŞMELİ ÜRETİCİ' SİSTEMİ, ÜRETİCİYİ DAHA FAZLA MAĞDURİYETE SÜRÜKLEYECEKTİR.	30
'AİLE'DEN 'SORUMSUZ' BAKANLARI	31
NURCU VAKFA AVRO İLE HİBE	31
İNSANLIK DIŞI OLAYLARDA BİLE SİYASETİ DÜŞÜNÜYORLARI!	32
1,8 MİLYON KİŞİ BAĞIMLI	33
306 İŞÇİ 4 MÜLAKATLA ELENDİ	33
GAZETECİLERE BASKIDA İLK 5'TEYİZ	33
AKP DEMEK GREV DÜŞMANLIĞI DEMEKTİR	35
AKP, TÜRKİYE'Yİ YOLSUZLUK, RÜŞVET VE KARA PARA AKLAMA EKONOMİSİ HALİNE GETİRDİ	35
ZEYTİNLİKLERDE, ELEKTRİK ÜRETİMİ AMAÇLI MADENCİLİK YAPILABİLMESİNİN YOLU AÇILMAK İSTENİYOR	36
TÜRKİYE'DE KÖMÜRÜN 55 YILLIK KARNESİ: 200 BİN ERKEN ÖLÜM	39
TARİHİN ORTASINDAN SİYAH ŞERİT ÇEKTİLER	41
MUĞLA'DA ORMANLAR YİNE RANTA AÇILDI	42
MADENCİ ŞİRKET ORMANI YUTACAK	42
7 YILDA 23 BİN SAĞLIKÇI ŞİDDETE MARUZ BIRAKILDI	43
RUH SAĞLIĞI KRİZİ ÇÖZÜM BEKLİYOR	44
OKULDAN UZAK KALAN KIZ ÇOCUKLARI TAKİP EDİLMİYOR	44
İKTİDAR KAMU GÖREVLİLERİ SENDİKALARINA YÖNELİK DARBE PLANINDAN GERİ ADIM ATMIYOR	45
TÜRK PASAPORTUNUN İTİBARI GERİLİYOR!	46
TÜRKİYE, YUNANİSTAN VE GÜNEY KIBRIS'IN GİRİŞİMLERİYLE DIŞLANDI!	47
RUSYA EKONOMİSİNE DÖNÜK HAMLELER, TÜRKİYE AÇISINDAN SIKINTILI BİR SÜRECİ BAŞLATTI!	47
ABD-RUSYA-ÇİN GÜÇ DENGELERİNDE TÜRKİYE	48

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu unutulmamalıdır. Doğruda olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı, hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti içi sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkeleri kapsar olmasıdır. Aynı zamanda unutulmaması gereken bir diğer önemli hususta; söylemleriniz tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiğidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir. Zira; Doğru, doğru yerde ve doğru zamanda doğrudur.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemi paylaşımın hedef kitlesi ve paylaşım yapılan mecraya göre belirlenmeli.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşısındaki duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşınızdakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlış gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR

*Katar ordusuna peşkeş çekilen Sakarya'daki Tank-Palet Fabrikası'nı hemen geri alıp, şanlı ordumuza iade edeceğiz.

*Esnafın, pandemi döneminde bankalardan aldığı kredilerin faizlerini silecek, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

*Bir kararname ile esnafın stopaj vergisini kaldıracağız.

*Çiftçilerin, bankalardan veya tarım kredi kooperatiflerinden aldıkları kredilerin faizlerini sıfırlayacak, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

*KYK borçlarından ötürü başlatılan tüm hacizleri durduracak, borçların faizlerini silecek; borçlu iş sahibi olduğunda, anaparayı makul taksitlere böleceğiz.

*Beşiktaş'taki terör saldırısında hayatını kaybeden 39 polis, 8 sivil toplam 47 şehidimiz için toplanan paraların tamamını faizleriyle birlikte, hak sahiplerine teslim edeceğiz

***15 Temmuz Şehit ve Gazileri için vatandaştan toplanan paraların tamamını faizleri ile birlikte hak sahiplerine vereceğiz**

*Hangi koşulda bedeli ne olursa olsun; vatan topraklarına sahip çıkacak, Süleyman Şah Türbesi'ni vatan toprağına geri götürerek, orada şanlı bayrağımızı dalgalandıracacağız.

VAATLERİMİZ

TARIM

*Tarımsal üretimde kullanması için çiftçiye ÖTV'siz KDV'siz **kırmızı mazot** vereceğiz.

***Ziraat Bankası** kuruluş amacına uygun olarak, çiftçiye **üretim için ucuz kredi** verecek.

*Çiftçimizin kredi, **su ve elektrik borç faizlerini sileceğiz**, anaparayı ise yapılandıracağız.

*Her köye **en az bir teknik personel** ataması yapacağız.

*Çiftçiye verilecek destek **milli gelirin en az %1'i** olacak. Ödeme her yıl Ekim ayında yapılacak.

*Ürün taban fiyatlarını bir yıl önce açıklayacağız. Hububat, yağlı tohum, baklagiller gibi belli ürünlerde **alım garantisi** vereceğiz.

*Tarımsal sulamada kullanılan **elektrik ve sulama faturaları hasattan sonra** ödenecek.

***Tarım kooperatiflerinin** yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz.

***Tarım destekleri ve araçları hacedilemeyecek**, desteklerden kesinti yapılamayacak.

*Hasat döneminde **ithalatı yasaklayacağız**.

*Kadınların ve gençlerin tarımda istihdamının artması için **sosyal güvenlik primlerinin devlet tarafından** ödenmesini sağlayacağız.

SANAYİ ve TEKNOLOJİ

*Sanayicinin ve esnafın **elektrik borçlarının faizlerini** sileceğiz.

***Akıllı tesislerinin enerji bedellerini** devlet ödeyecek.

*FABKA projesi ile girişimcilere **düşük maliyetli anahtar teslim fabrikalar** inşa edeceğiz.

*Her OSB'de teknik eğitim veren 6 yıllık ve yatılı **Teknoloji Lisesi** kurulacak.

***Enerji Kooperatiflerinin** yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz

***Yenilenebilir enerji** için YEKDES adında yeni bir **destekleme mekanizması** kuracağız.

*Sanayicimizin ihtiyaç duyduğu **teknik personeli yetiştirecek** mesleki eğitim politikaları kararlılıkla takip edeceğiz.

*Mesleki eğitim almış gençlerimizin, **kendi alanlarında çalışmalarını** teşvik edeceğiz.

KOBİLER

***Şirketlerin KDV alacaklarını** gecikmeden ödeyeceğiz.

*KOBİ kredilerinden alınan **Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisini** sıfırlayacağız.

***Katma değeri yüksek ürün üretecek firmalar** için özel kredi ve vergi desteği sağlayacağız.

*KOBİ'lerin **devletten alacaklarını** ödeyeceğiz.

*OSB'lerde KOBİ'ler için **enerjiyi özel olarak fiyatlandıracağız**.

*KOBİ'lere **vergi indirimi** teşviki vereceğiz.

***Kara liste** bir defaya mahsus sileceğiz.

VERGİ İNDİRİMLERİ

*Motor hacmi 1600 cc ve altındaki otomobillerde **ÖTV'ye 1/4 oranında indirim** uygulayacağız.

***Gazilere ve şehit yakınlarına** 3 yılda bir vergilerden muaf araç alma hakkı vereceğiz.

***Damga Vergisi'ni** kademeli bir şekilde kaldıracamız.

***İlk internet aboneliklerinden** vergi almayacağız.

*Ücretlilerin **eğitim ve sağlık harcamalarını**, gelir vergisinde indirim konusu yapacağız.

GENÇLER

*Gençlerin alacağı **ilk sıfır otomobilde, cep telefonunda ve oyun konsolunda ÖTV'yi** kaldıracamız.

*Gençlere **pasaport ücretsiz olacak**; yurtdışına çıkışta **harç ödeme** uygulamasını kaldıracamız.

*Gençler, sigorta kapsamında olduğu aile bireylerinin vefatı halinde **ilk sigortalı işgününe kadar sigorta hizmetinden yararlanmaya** devam edecek.

*İşe ilk giren yeni mezunların **2 yıl süreyle vergi ve prim ödemelerini devlet karşılayacak**.

*ADS kapsamındaki ailelerde gençlere **kamu istihdamında öncelik** sağlanacak.

***Yurt sorununu** bir yılda çözeceğiz

*Yeni evli çiftlerin **ilk satın alacağı evde KDV'yi yarıya** düşüreceğiz.

***Evlilik öncesi bütün taramaların ücretsiz** olarak yaptırılmasını sağlayacağız.

*Üniversiteli gençlere **kültür-sanat etkinliklerine** katılmaları için, içine belli miktarda para yüklenmiş kart vereceğiz.

KADINLAR

***İstanbul Sözleşmesi'**ne 1 hafta içerisinde yeniden taraf olacağız.

*Kadın cinayetlerinin failleri için **ceza indirimi uygulanmayacak**.

***Doğum için işten ayrılan** kadınların işe dönmesi halinde işverene **vergi teşviki uygulayacağız**.

***Kadınların ve gençlerin kooperatif** kurmalarını teşvik edeceğiz.

*Aile Destekleri Sigortası kapsamında "**Yeni Başlangıçölar Fonu**" kuracağız İhtiyaç duyan boşanmış kadınlara ev kurma desteği sağlayacağız.

*Ebeveynler için çocuk iznini yeniden düzenleyeceğiz, **babalık izninin süresini** uzatacağiz.

***Kreşlerin ve sığınma evlerinin** sayısını artıracamız.

*Rahim ağzı kanserini önleyen **HPV aşısı ücretsiz** olacak

ESNAF

*Ticaret erbabına **sicil affı** getireceğiz.

***Kira stopajını** kaldıracamız.

*BAĞ-KUR prim borcu olsa dahi **esnafın ve bakmakla yükümlü oldukları ailelerinin sağlık** hakkından yararlanmasını sağlayacak net yasal düzenlemeleri yapacağız.

*Esnafımıza **emeklilik için geriye doğru borçlanma** hakkı tanıyacağız.

***Esnaf Destekleri Sigortası Fonu'nu** kuracağız.

ÖĞRETMENLER

*Öğretmen **atamalarını gerçekleştirecek**, alımlarında **sözlü sınavı** kaldıracamız.

***Öğretmen maaşlarını** iyileştireceğiz.

***Bütün öğretmenler kadrolu olacak**, ücretli ve sözleşmeli öğretmen ayırımına son vereceğiz.

*Her yıl 24 Kasım Öğretmenler Günü'nde öğretmenlere **bir maaş ikramiye** vereceğiz.

*Öğretmenlere sağlayacağımız **3600 ek gösterge** imkânının yanında, eğitim-öğretim tazminatlarını da artıracacağız.

***Ek ders ücretini** iki katına çıkaracağız.

*Okullar açık olduğunda **toplu taşıma araçları tüm eğitim çalışanlarına ücretsiz** olacak.

*Öğretmenlerin **aile bütünlüğünü** her koşulda sağlayacağız.

SAĞLIK HİZMETLERİ

***Yurttaşımızın prim borcuna bağlı olmaksızın**, Genel Sağlık Sigortası kapsamı içinde yer alabilmesini sağlayacağız.

*Katkı payı, ilave ücret ve fark ücretlerini **kaldıracağız**.

*Yurttaşlarımızın **periyodik sağlık kontrollerini ücretsiz** gerçekleştireceğiz.

*Şehir hastaneleri açılırken **kent merkezlerinde kapatılan** devlet hastanelerini yeniden açacağız.

***Askeri hastaneleri** yeniden açacağız.

***Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü'nü** yeniden açacak, ilaç, aşı, serum, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz üretimini stratejik sektörlerindeki **AR-GE çalışmalarına** destek vereceğiz.

***Tıp teknoparklarını** kuracağız.

***Meslek Hastalığı Hastaneleri'ni** ve **Çocuk Hastaneleri'ni** yaygınlaştıracacağız.

SAĞLIK ÇALIŞANLARI

***Sağlıkta şiddetin önlenmesi** için caydırıcı bir yasa çıkaracağız.

***Sağlık personeli atamalarını** derhal yapacağız.

***Aile Hekimlerinin** iş yükünü azaltmak için yardımcı sağlık çalışanı ataması yapacağız.

*Her bir sağlık mesleği üyesi tek tipte devlet memuru olarak istihdam edilecek.

***Sağlık çalışanlarının ek göstergeleri 3600'den başlamak üzere** kademeli olarak yükseltilecek.

***Çalışma saatlerini** Uluslararası Çalışma Örgütü normlarına uygun hale getireceğiz.

MUHTARLAR

*Tek bir **muhtarlık kanunu** olacak.

*Muhtarlık seçimleri için **birleşik oy pusulası** esası getirilecek.

*Bağımsız bir **muhtarlık evi** olacak.

*Muhtarlıklara **yardımcı büro personeli** tahsis edilecek.

*Kaldırılan **köy tüzel kişilikleri yeniden oluşturulacak**.

*Her muhtarlığın ayrı bir **bütçesi** olacak.

***Sosyal yardımlar, muhtarlıklar aracılığı ile dağıtılacak**.

*Belediye meclisinde, muhtarın seçildiği mahalleyle ilgili bir karar alınacaksa, o kararın görüşüldüğü **belediye meclisi toplantısına muhtar da katılacak**, toplantıda söz ve karar sahibi olacak.

*Muhtar, belediye ile birlikte **sosyal projeler geliştirecek**.

*"**Türkiye Muhtarlar Birliği**" kurulacak.

ÇALIŞANLAR

*Asgari ücret enflasyona yenilmeyecek **asgari ücrete 6 ayda bir zam** yapılacak.

***Kıdem tazminatı çalışma yılı şartı olmaksızın** kullanılabilen bir hak olacak.

*Esnek çalışma modellerine son verecek, **güvenceli istihdama** öncelik vereceğiz.

*İşsizlik Sigortası Fonu'nu amacına uygun kullanacağız.

*Kapsam dışı bırakılan **taşeron işçileri kadroya** alacağız.

***3600 Ek Gösterge ve EYT** meselesini çözeceğiz.

*KHK ile ihraç edilip, hakkında **beraat ve göreve iade kararı** verilenleri görevine iade edeceğiz.

ÇOCUKLAR

***Eğitim parasız olacak** çocuklarımıza eşit olanaklar sunacağız.

*Öğrencilerin **kitap, kırtasiye, çanta, kıyafet ve hatta servis ihtiyaçları ücretsiz** karşılanacak.

*Okullarda öğrencilerin **su ve öğle yemekleri ücretsiz** olarak MEB tarafından karşılanacak.

***Yetiştirme yurdundan ayrılmak** zorunda kalanlara **kamuda istihdam olanağı** sağlayacağız.

YAŞLILAR

***Huzurevinde yaşayan yoksul** yaşlıların harçlıklarını arttıracamız.

***Eşi vefat eden kadınlara** yapılan sosyal yardım miktarını arttıracamız.

*65 yaş üzerindeki yurttaşlarımızın **kültür, sanat ve spor etkinliklerinden ücretsiz** yararlanmalarını sağlayacağız.

*Emeklilerimize, Turizm Bakanlığı ve TÜRSAB iş birliği sayesinde **makul ücretlerle gezi ve tatil** olanağı sağlayacağız.

***Uzun Dönem Yatılı Kurum Bakımı** hizmeti için sırada beklemeyi sonlandıracağız.

***Kısa Süreli ve Geçici Bakım hizmetlerini** etkin ve yaygın hale getireceğiz.

*Alzheimer/Demens hastalarına yönelik **yatılı ve gündüz hizmetlerini** yaygınlaştıracamız.

19-25 ARALIK 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

*19 Aralık 1978'de **Kahramanmaraş Olayları başladı**. 26 Aralık'a kadar süren olaylarda 111 kişi öldü, 176 kişi yaralandı.

***20 Aralık Dünya İnsan Dayanışma Günü**

*21 Aralık 1991 - Rusya, Belarus, Ukrayna, Kazakistan, Moldova, Azerbaycan, Ermenistan, Özbekistan, Tacikistan, Türkmenistan ve Kırgızistan liderleri, bir araya gelerek, Sovyetler Birliği'ne son verdiler ve Bağımsız Devletler Topluluğu'nu (BDT) (Commonwealth of Independent States) kurduklarını açıkladılar. -25 Aralık 1991'de Mihail Gorbaçov, Sovyetler Birliği başkanlığı görevinden istifa etti. Ülke ertesi gün resmen dağıldı.

***21 Aralık En uzun gece (Şeb-i yelda) - Kış gündönümü (Kuzey yarımkürede)**

***21 Aralık Dünya Kooperatifçilik Günü**

***22 Aralık Sarıkamış Şehitlerini Anma Günü**

*23 Aralık 1930'da Menemen'deki ayaklanmada, yedek subay öğretmen **Mustafa Fehmi Kubilay, Cumhuriyet karşıtlarınca öldürüldü**. Aynı olayda Bekçi Hasan ve Bekçi Şevki de öldürüldü.

*25 Aralık 1973'de Türkiye'nin 2. Cumhurbaşkanı, asker, siyaset adamı, kurtuluş savaşı kahramanlarından, CHP'nin 2. Genel Başkanı **İsmet İnönü hayatını kaybetti**.

*25 Aralık **Noel** (Doğuş Bayramı) Noel, her yıl 25 Aralık tarihinde İsa'nın doğumunun kutlandığı Hristiyan bayramıdır.

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

• **Merkez Bankasının, brüt rezervi 25 Kasım - 2 Aralık haftasında 2,4 milyar dolar artarak 125 milyar dolara çıkarken, eksi durumdaki net rezervi ise 2,8 milyar dolar iyileşerek -46,4 milyar dolar oldu. Bu kez rezervdeki artış Merkez Bankasının borçlanmasından değil, döviz satın almış olmasından kaynaklandı. Bankalardaki döviz mevduatlarında son iki haftadır yaşanan azalış da bu görüşü destekliyor. Kasım ayı sonundaki geçici gelir ve kurumlar vergisi ödemeleri döviz mevduatlarında bir çözülmeye yol açmış gözüküyor.**

• **Dolarizasyon: Sadece döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payını gösteren dolarizasyon oranı tüm mevduatlar için 50 olarak hesaplandı. Dolarizasyon oranı gerçek kişilere ait (vatandaşın tasarruf mevduatı)**

mevduatlarda ise yüzde 53,2 oldu. Dövizde endeksli olması nedeniyle, kur korumalı mevduatlar da döviz mevduatlarına dahil edilerek hesaplanan gerçek dolarizasyon oranı ise yüzde 67 oldu.

• **Vatandaşın borçları:** İktidarın, satın alma gücünü enflasyonla erittiği vatandaşları bankalara borçlandırarak ekonomiyi büyütmeye çalışmasının tetiklediği bireysel krediler ve kredi kartı borçlarındaki artış hızlanarak devam ediyor. Geliri yetmediği halde, negatif reel faizin de teşviki ve yüksek enflasyon nedeniyle harcamalarını öne çekip borçlanan vatandaşların bankalara olan borcu bir haftada 23 milyar lira daha artarak 2 Aralık itibarıyla 1 trilyon 478 milyar liraya ulaştı.

• **Enflasyon:** TÜİK'e göre kasımda tüketici fiyatları bir önceki aya göre yüzde 2,88 oranında artarken, yıllık artış ise yüzde 84,39 olarak gerçekleşti. Geçen yıl aynı ay aylık artış yüzde 3,51 olarak gerçekleşmişti. Bu yıl kasım ayındaki fiyat artışı geçen yılın kasım ayına göre 0,63 puan daha düşük kaldığı için bu yıl ekimde yüzde 85,5 olan yıllık enflasyon kasımda az da olsa gerileyerek yüzde 84,39 oldu.

• **Tasarruflar eriyor:** TÜİK'in verilerine göre hem kasım ayında, hem son altı ayda hem de son bir yıllık dönemde tasarruf araçlarının getirisi enflasyonun altında kaldı. Dolayısıyla tasarrufların satın alma gücü eridi.

• **İcra dairelerinde** derdest bulunan dosya sayısı son bir yılda 730 bin adet artarak 9 Aralık itibarıyla 23 milyon 667 bine çıktı.

• **Kamunun sosyal harcamaları:** Strateji ve Bütçe Başkanlığının (SBB) verilerine göre kamu kesiminin sosyal harcamaları 2022 yılında reel olarak azaldı. 2021 yılında milli gelirin yüzde 15,2'si düzeyinde olan kamunun sosyal harcamaları (eğitim, sağlık, emekli aylığı, sosyal yardım ve doğrudan gelir desteği ödemeleri) bu yıl yüzde 13,3'e kadar indi.

• **Devletin eğitim harcamalarının** önceki yıla göre yüzde 23,3, ailelerin harcamalarının ise yüzde 38,4 oranında arttığı 2021 yılında ailelerin ceplerinden yaptığı eğitim harcamasının toplam eğitim harcaması içerisindeki payı ise yüzde 20'den yüzde 22'ye kadar çıktı. Hanehalkının cepten yaptığı eğitim harcamalarının payı bu istatistiklerin yayımlanmaya başlandığı 2011 yılından bu yana sistematik olarak artıyor.

• **Sağlık harcamalarındaki nominal artış** 2021 yılındaki enflasyon ve büyüme oranının toplamından düşük arttığı için, milli gelire oranız da yüzde 5'ten yüzde 4,97a geriledi

MERKEZ BANKASI REZERVİ

• Merkez Bankasının, brüt rezervi 25 Kasım-2 Aralık haftasında 2,4 milyar dolar artarak 125 milyar dolara çıkarken, eksi durumdaki net rezervi ise 2,8 milyar dolar iyileşerek -46,4 milyar dolar oldu. Bu kez rezervdeki artış Merkez Bankasının borçlanmasından değil, döviz satın almış olmasından kaynaklandı. Bankalardaki döviz mevduatlarında son iki haftadır yaşanan azalış da bu görüşü destekliyor. Kasım ayı sonundaki geçici gelir ve kurumlar vergisi ödemeleri döviz mevduatlarında bir çözülmeye yol açmış gözüküyor.

• **Tamamı yükümlülüklerden oluşan brüt rezervin 81,3 milyar doları döviz, 43,7 milyar doları ise altın varlıklarından oluşuyor. Son hafta döviz varlıklarında 1,5 milyar, altın varlıklarında ise 854 milyon dolarlık artış oldu.**

• Merkez Bankasının, 2 Aralık itibarıyla toplam 181,5 milyar dolar döviz borcu (dış yükümlülüğü) bulunuyor.

• Bu borcun 111,9 milyar doları bilanço içi (bankalara, Hazineye, diğer ülkelere v.b) olan borçlardan oluşuyor. Bilançoda gözükmeyen Türkiye'deki bankalara ve bazı ülkelerin merkez bankalarına olan swap borçları ise 69,5 milyar doları buluyor.

• Hazinesin döviz mevduatı yükümlülük sayılmadığında swap borcu hariç net rezervi geçen hafta 3,6 milyar dolar artarak 23,1 milyar dolar oldu.

• Swap borçlarının, diğer bir ifadeyle Merkez Bankasının satıp sonra kiraladığı (**sat-kirala**) borçlarının brüt rezerv içerisindeki payı ise 25 Kasım itibarıyla yüzde 55,6 olarak hesaplandı.

KREDİ VE MEVDUAT GELİŞMELERİ

Mevduat

• Bankalardaki mevduat, bir önceki hataya göre 24 milyar lira artarak 2 Aralıkta 8,58 trilyon liraya yükseldi.

• BDDK'nın istatistiklerine göre yıl başından bu yana Türk lirası mevduatlar yüzde 128 oranında arttı. Artışın büyük kısmı, artık azalma eğilimindeki kur korumalı diğer bir ifadeyle de dövizde endekslenen mevduatlardan kaynaklandı.

- Döviz mevduatlarının, 435 milyon dolar azalarak 231 milyar dolara gerilediği 2 Aralıkla biten haftada, TL mevduatlarda ise 34 milyar lira artış oldu.
- Euronun dolara karşı değer kazanması döviz mevduatlarındaki azalışın gerçek boyutunu gizledi. Gerçek kişilerin, mevduatında 1 milyar dolar olarak gözüken azalış kur etkisinden arındırıldığında 2 milyar doları buluyor. Önceki hafta döviz mevduatlarını 3,5 milyar dolar azaltan ticari kuruluşların mevduatı ise değişmedi. Ancak kur etkisinden arındırıldığında ise 341milyon dolar azaldı.
- Kur korumalı mevduatlar ise 7,8 milyar lira azalarak 1 trilyon 464 milyar liraya geriledi. (Not: *Kur korumalı mevduatın döviz kuru artmadığı için bu şekilde kendiliğinden çözülmesi, uygulamanın ekonomiye olası zararını, tahminlerin altında tutabilir.*)
- **Dolarizasyon:** Sadece döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payını gösteren dolarizasyon oranı **tüm mevduatlar** için 50 olarak hesaplandı.
- **Dolarizasyon oranı gerçek kişilere** ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 53,2 oldu.
- Dövizde endeksli olması nedeniyle, kur korumalı mevduatlar da döviz mevduatlarına dahil edilerek hesaplanan **gerçek dolarizasyon** oranı ise yüzde 67 oldu.
- **KKM'nin Maliyeti:** *Bu mevduatlara verilen garanti nedeniyle Devletin üstlendiği risk mart ayında gerçekleşmeye başladı. 23 Mart – 31 Ekim günleri arasında vadesi dolanlar için Hazine bütçeden 91,6 milyar lira ödendi. Merkez Bankasının dövizden dönenler için ne kadar ödeme yaptığı ise gizleniyor.*
- *Kur korumalı mevduatların para kompozisyonu ile ilgili olarak yapılan en son açıklamalardan yola çıkıldığında bu mevduatların yüzde 51'inin döviz veya altından dönen mevduatlardan yüzde 49'unun ise TL mevduatlardan oluştuğu biliniyor. Döviz ve altından dönenlerin kur farkından kaynaklanan faizini Merkez Bankası ödüyor. Açıklanamamakla birlikte Merkez Bankasının da eylül sonuna kadar 95 milyar lira civarında KKM için ödeme yaptığı tahmin ediliyor.*
- *Döviz mevduatından kur korumalı mevduata geçen şirketlere sağlanan kurumlar vergisi avantajı nedeniyle vazgeçilen kurumlar vergisi tutarının ise 18,8 milyar lira olduğu açıklandı. Buna göre sistemin şimdiye kadar kamuya toplam maliyetininin 205 milyar lirayı bulduğu tahmin ediliyor.*

Krediler

- Kredi stoku ise bir haftada 59 milyar lira genişleyerek 2 Aralıkta 7,28 trilyon liraya yükseldi. TL kredilerin 60 milyar lira arttığı haftada, döviz kredilerinin TL karşılığında 1,5 milyar liralık düşüş oldu. Döviz kredileri dolar cinsinden ise 72 milyon dolar azalarak 133,9 milyar dolara indi.
- *Kredi stokunda geçen yılın sonuna göre yüzde 48,6 oranında artış yaşandı. Türk lirası krediler yüzde 69 oranında artarken, döviz kredilerinde ise dolar cinsinden yüzde 14,5 oranında azalma oldu.*
- **Batık Krediler:** Bankaların zamanında tahsil edemediği için takibe aldıkları krediler ise 161,7 milyar lira düzeyinde seyrediyor.

VATANDAŞ BORÇLANMAYA DOYMUYOR

- İktidarın, satın alma gücünü enflasyonla erittiği vatandaşları bankalara borçlandırarak ekonomiyi büyütmeye çalışmasının tetiklediği bireysel krediler ve kredi kartı borçlarındaki artış hızlanarak devam ediyor.
- Geliri yetmediği halde, negatif reel faizin de teşviki ve yüksek enflasyon nedeniyle harcamalarını öne çekip borçlanan vatandaşların bankalara olan borcu bir haftada 23 milyar lira daha artarak 2 Aralık itibarıyla 1 trilyon 478 milyar liraya ulaştı.
- Vatandaşların bu borcunun 1 trilyon 67 milyar lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinin, 411 milyar lirası da kredi kartı borç bakiyelerinden kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 10,7 milyar liralık, kredi kartı borçlarında ise 11,9 milyar liralık artış kaydedildi.
- **Takipteki Borç:** Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen ve henüz varlık yönetim şirketlerin devretmedikleri takipteki borçları ise 31 milyar liraya yükseldi. Bankaların takipteki bu borçlarını düşük bir bedel karşılığında varlık yönetim şirketlerine devrediyor olmaları bu rakamı olduğundan daha düşük gösteriyor.
- **Toplam Borç:** Vatandaşların varlık yönetim şirketlerine olan borçları son bir yılda 5,3 milyar lira artarak eylül sonunda 36 milyar liraya yükseldi. TOKİ'ye olan konut kredisi borçları da 28 milyar lira oldu. Vatandaşların,

bankalara, finansman şirketlerine, varlık yönetim şirketlerine ve TOKİ'ye olan (tahsili gecikmiş borçlar da dahil) toplam borcu 1 trilyon 542 milyar lira düzeyinde seyrediyor.

- Vatandaşların bankalara olan borcunda yıl başından bu yana 452 milyar liralık, toplam borçlarında ise 458 milyar liralık artış yaşandı.

FAİZ ORANLARI

Kredi Ve Mevduat Faiz Oranları

- Bankaların, 25 Kasım – 2 Aralık günleri arasında açılan **vadeli TL cinsinden mevduata** uyguladığı ortalama faiz oranı yüzde 16,18'den yüzde 16,28'e çıktı. Merkez Bankasının, döviz mevduatlarının toplam mevduatı içindeki payını yüzde 50'nin altına indiremeyen bankalara komisyon uygulama kararı, bankaları TL mevduat toplamak için faiz artırmaya zorluyor.
- Söz konusu hafta kullanılan tüketici kredilerinin (ihtiyaç + taşıt + konut) ortalama faizi önceki haftaya göre 0,32 puan azalarak yüzde 29,33'e geriledi.
- Bankalar tüketicilere ihtiyaç kredisini ortalama yüzde 30,75, taşıt kredisini yüzde 25,41, konut kredisini ise yüzde 20,65 yıllık faiz oranıyla kullandırdı.
- Dolar cinsinden ticari kredi faizi yüzde 10,05, Euro cinsinden olanın faizi de yüzde 6,55'e geriledi.
- Ancak, bankaların kullandığı kredilerle ilgili olarak BDDK ve Merkez Bankasının uyguladığı diğer kısıtlamalar nedeniyle krediye erişimin giderek zorlaştığı biliniyor.

Merkez Bankası Faizi

- *Merkez Bankası da geçen hafta bankaları yüzde 9 faiz oranıyla fonladı.*

Risk Primi (CDS)

- Merkez Bankası ve BDDK'nın bankaları ticari kredi faizlerini düşük tutmaya yönelik önlemleri bankaları kredi vermek yerine Hazine iç borçlanma kağıtları almaya zorladığı için, piyasada iç borçlanma kağıtlarının faizi önemli ölçüde geriledi.
- Geçen hafta TL cinsinden, 2 yıl vadeli Hazine tahvilinin faizi yüzde 10,26, 5 yıl vadelinin faizi yüzde 9,62, 10 yıl vadelinin faizi yüzde 11 oldu. Yıllık enflasyonun yüzde 85'in üzerinde seyrettiği bir dönemde bankaları yüzde 9-11 faizle TL cinsinden iç borçlanma kağıdı almaya zorlamanın bankacılık sektörü açısından sistemik bir risk oluşturmaya başladığı dillendiriliyor.
- Türkiye'nin, CDS'i (risk primi) ise **bir önceki haftaya göre** yüzde 0,18 oranında artarak 529,34 oldu.
- Hazinesinin 5 yıl vadeli dış borçlanma tahvillerinin piyasa faizi yüzde 8,18 olarak gerçekleşti.

FİYAT ARTIŞLARI SÜRÜYOR-ENFLASYON BAZ ETKİSİYLE DÜŞTÜ

- TÜİK'e göre kasımda tüketici fiyatları bir önceki aya göre yüzde 2,88 oranında artarken, yıllık artış ise yüzde 84,39 olarak gerçekleşti. Geçen yıl aynı ay aylık artış yüzde 3,51 olarak gerçekleşmişti. Bu yıl kasım ayındaki fiyat artışı geçen yılın kasım ayına göre 0,63 puan daha düşük kaldığı için bu yıl ekimde yüzde 85,5 olan yıllık enflasyon kasımda az da olsa gerileyerek yüzde 84,39 oldu.
- İstanbul Ticaret Odası ücretliler geçinme endeksi ise kasımda önceki aya göre yüzde 3,1 oranında artarken yıllık artış ise yüzde 105,55 olarak gerçekleşti.
- Üretici fiyatları ise kasımda bir önceki aya göre yüzde 0,74'le son ayların en düşük oranında arttı. ÜFE'deki yıllık artış ise yüzde 136,02'ye geriledi.
- TÜFE endeksi kapsamındaki mal gruplarının birçoğunda üç haneli yıllık artışlar yaşandı. Kasım ayı itibarıyla son bir yılda fiyat artışı, sütte yüzde 162,3, süt, peynir ve tereyağı dışındaki diğer süt ürünlerinde yüzde 160,6, tereyağında yüzde 137,18, patatesten yüzde 131, peynirde yüzde 129, makarnada 125,6, şekerde yüzde 125 oldu.

DÖVİZ KURU-ALTIN-BORASA

- Merkez Bankasının açıkladığı döviz kurlarına göre geçen hafta dolar kuru bir önceki hafta sonuna göre değişmezken, Euro kurunda yüzde 0,3 oranında artış yaşandı. Kurlar sırasıyla 18,62 TL ve 19,67 TL oldu. Dolar kurunda yıl başından bu yana yüzde 43,5, Euro kurunda yüzde 34 oranında artış oldu.

- Ortalama dolar kuru (1 Ocak- 9 Aralık 2022 ortalaması) 2021 yılının ortalamasına göre yüzde 85 oranında artarak 16,44 TL'ye çıktı.
- Gecen hafta gram altın fiyatı bir önceki haftaya göre yüzde 0,9 oranında artarak 1.078 lira oldu. Altın fiyatı geçen yılın sonuna göre ise yüzde 38,4 oranında arttı.
- Borsa endeksi ise (BİST100) geçen hafta yüzde 0,9 oranında arttı. Endekste yıl başına göre artış ise yüzde 170,3 oldu.

YÜKSEK ENFLASYON TASARRUFLARI ERİTİYOR

- TÜİK'in verilerine göre hem kasım ayında hem son altı ayda hem de son bir yıllık dönemde tasarruf araçlarının getirisi enflasyonun altında kaldı. Dolayısıyla tasarrufların satın alma gücü eridi.
- Tasarruflarını kasım ayı itibarıyla TL mevduatta tutanlar aylık bazda yüzde 1,6, son altı ayda yüzde 9,6 ve son bir yılda yüzde 38,1 oranında kaybettiler. Diğer bir ifadeyle son bir yılda nominal olarak elde edilen yüzde 14,1 oranındaki faiz gelirine rağmen, bir yıl önceki 100 liranın satın alma gücü 62 liraya geriledi.
- Dolarda değerlendirilen tasarrufların satın alma gücü aylık olarak yüzde 2,7, son altı ayda yüzde 1,1 ve son bir yılda yüzde 5,6 oranında azaldı. Euroda değerlendirilen tasarrufların satın alma gücü ise son bir ayda yüzde 1 artarken, son altı ayda yüzde 4,8, son bir yılda yüzde 15,8 oranında azaldı. Altın son bir ayda yüzde 0,8 oranında kazandırırken, son altı ayda yüzde 7,9 ve son bir yılda ise yüzde 10,4 oranında reel zarara uğrattı.
- Devlet iç borçlanma senetlerinde tutulan tasarrufların satın alma gücü ise son bir ayda yüzde 1,1 azalırken, son altı ayda yüzde 16 oranında arttı. Son bir yılda ise yüzde 23 oranında eridi.
- BİST 100 endeksi esas alınarak yapılan hesaplama göre, tasarruflarını yatırımcı sayısı 3 milyonu aşan Borsa'da değerlendirenler ise son bir ayda yüzde 18,5, son altı ayda yüzde 56,2 ve son bir yılda da yüzde 46,7 oranında reel getiri elde ettiler.

İCRADAKİ DERDEST DOSYA SAYISI 23,6 MİLYON

- Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre bu yıl 1 Ocak – 9 Aralık günleri arasında icra ve iflas dairelerine UYAP üzerinden toplam 8 milyon 18 bin yeni dosya geldi. Yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre 616 adet bin arttı. Bu dönemde 6 milyon 917 bin dosya da sonuçlandırıldı.
- **Yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 8,3 oranında arttı.**
- İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı son bir yılda 730 bin adet artarak 9 Aralık itibarıyla 23 milyon 667 bine çıktı.
- Bu arada, kuruluşların elektrik, su, haberleşme, doğalgaz gibi faturalardan kaynaklanan ve bakiyesi 2 bin liranın altındaki icrada bulunan alacaklarından vazgeçmelerine ilişkin yasanın icra dosya sayılarına henüz yansımadağı gözleniyor. Yasanın önemli miktarda icra dosyasının işlemde kaldırılmasına yol açması bekleniyordu.

DEVLETİN SOSYAL HARCAMALARI REEL OLARAK AZALDI

- Strateji ve Bütçe Başkanlığının (SBB) verilerine göre kamu kesiminin sosyal harcamaları 2022 yılında reel olarak azaldı. 2021 yılında milli gelirin yüzde 15,2'si düzeyinde olan kamunun sosyal harcamaları (eğitim, sağlık, emekli aylığı, sosyal yardım ve doğrudan gelir desteği ödemeleri) bu yıl yüzde 13,3'e kadar indi.
- Bu gerileme yüzde 85'e kadar yükselen yıllık enflasyona ve yüzde 5 olacağı varsayılan ekonomik büyümeye rağmen, kamu kesiminin sosyal harcamalarındaki nominal artışın yüzde 62,5'te kalmasından kaynaklandı.
- Sosyal harcamalar kapsamındaki eğitim harcamalarının milli gelire oranı 2022 yılında da önceki yıl olduğu gibi yüzde 2,9'da kaldı. Sağlık harcamalarının oranı yüzde 4'ten yüzde 3,5'e indi.
- Sosyal koruma harcamalarının (emeklilik, sosyal yardım, doğrudan gelir desteği) payı yüzde 8,2'den yüzde 6,9'a geriledi. Sosyal koruma harcamalarındaki reel azalış, emekli aylıklarındaki reel düşüşten kaynaklandı. 2021 yılında yüzde 7 olan emekli aylıklarının milli gelir içerisindeki payı bu yıl yüzde 5,8'e indi.
- SBB'nin verilerine göre kamu kuruluşları 2022 yılında 395,2 milyar lira eğitim, 463,9 milyar lira sağlık, 925 milyar lira da sosyal koruma harcaması yaptı. Sosyal koruma harcamalarının 774,1 milyar lirası emekli ödemeleri, 141,4 milyar lirası sosyal yardım ve primsiz ödemeler, 10,3 milyar lirası ise doğrudan gelir desteği olarak verildi.

2021 YILI EĞİTİM VE SAĞLIK HARCAMALARI

- TÜİK de 2021 yılında devletin ve ailelerin yaptığı eğitim ve sağlık harcamalarıyla ilgili verileri açıkladı.
- Buna göre 2021 yılında Türkiye'deki toplam eğitim harcaması (kamu ve özel) bir önceki yıla göre yüzde 27,4 oranında artarak 344,3 milyar liraya ulaştı. Bu dönemde devlet 249,5 milyar liralık, aileler ise 75,8 milyar liralık harcama eğitim harcaması gerçekleştirdi.
- Devletin eğitim harcamalarının önceki yıla göre yüzde 23,3, ailelerin harcamalarının ise yüzde 38,4 oranında arttığı 2021 yılında ailelerin ceplerinden yaptığı eğitim harcamasının toplam eğitim harcaması içerisindeki payı ise yüzde 20'den yüzde 22'ye kadar çıktı. Hanehalkının cepten yaptığı eğitim harcamalarının payı bu istatistiklerin yayımlanmaya başlandığı 2011 yılından bu yana sistematik olarak artıyor.
- Devletin eğitim için ayırdığı kaynağın milli gelire oranı da sistematik olarak azalıyor. Örneğin 2016 yılında yüzde 4,6 olan devletin eğitim harcamalarının milli gelir içerisindeki payı 2021 yılında yüzde 3,4'e kadar geriledi. Devletin ve ailelerin yaptığı toplam eğitim harcamasının milli gelire oranı da yine söz konusu istatistiklerin yayımlanmaya başladığı 2011 yılından bu yana ilk kez yüzde 5'in altına inerek yüzde 4,8 oldu.
- Bu arada 2021 yılında devletin ve özel sektörün (ailelerde dahil) yaptığı toplam sağlık harcaması da önceki yıla göre yüzde 41,6 oranında artarak 353,9 milyar lira oldu. Bu tutarın 280,2 milyar lirasını kamu kurum ve kuruluşları, 73,7 milyar lirasını ise özel kuruluşlar gerçekleştirdi. Özel kuruluşların sağlık harcamalarının 56,3 milyar lirası ailelerin ceplerinden yaptığı harcamadan oluşuyor.
- Sağlık harcamalarındaki nominal artış 2021 yılındaki enflasyon ve büyüme oranının toplamından düşük arttığı için, milli gelire oranı da yüzde 5'ten yüzde 4,97'a geriledi.
- Özel sağlık harcamalarının toplam sağlık harcamaları içerisindeki payı 2021 yılında da önceki yıl olduğu gibi yüzde 20,8'de kalırken, ailelerin cepten yaptığı ödemenin payı ise yüzde 16'dan yüzde 15,9'a indi.

RAKAMLARLA OYNAMAYI SIRADANLAŞTIRAN TÜİK

Kasım ayında TÜFE, aylık yüzde 2,88 artışa rağmen yıllık 84,4'e geriledi. Yİ-ÜFE, bir ayda yaklaşık 22 puan 'buharlaşarak' yüzde 136'ya indi! Enerji, akaryakıt, döviz kurları düşmediği halde, Yİ-ÜFE'de böyle büyük bir düşüşün izahı gerekiyor. TÜFE rakamlarıyla oynamayı sıradanlaştıran TÜİK, şimdi Yİ-ÜFE artışını buharlaştıran yeni senaryo yazıyor!

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), TÜFE'nin (Tüketici Fiyat Endeksi) kasımda aylık yüzde 2,88 arttığını, yıllık yüzde 85,39'dan 84,4'e gerilediğini açıkladı. Aralık ve ocakta baz etkisiyle TÜFE'de daha fazla düşüş yaşanması söz konusu olacak. Bağımsız iktisatçılardan oluşan **Enflasyon Araştırma Grubu (ENAG) ise aynı TÜİK verileriyle enflasyonu kasımda aylık yüzde 4,24, yıllık yüzde 170 açıkladı.**

Resmi hesaplamadaki rakamsal düşüşlerin hayat pahalılığı ve fiyatlara yansımaları söz konusu olmadığı gibi, kimse enflasyondaki gerilemeyi günlük yaşantısında hissetmiyor. Nitekim TÜİK'e göre Kasım'da TÜFE aylık yüzde 2,88 artarken gıda enflasyonu aylık yüzde 5,75, yıllık yüzde 102,55 arttı.

İktidarın asgari ücret ve diğer maaş zamlarını 'enflasyon düşüyor' bahanesiyle düşük tutması olasılığının ilk sinyali, TÜİK'in Yİ-ÜFE (Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi) enflasyon rakamlarında gözleniyor. TÜİK'e göre ekimde yıllık yüzde 157,69 olan Yİ-ÜFE kasımda 21,67 puan düşüşle yüzde 136,02'ye inmiş!

✓ Kasımda Yİ-ÜFE'deki aylık artış sadece yüzde 0,74! Yİ-ÜFE geçen yılın kasımında aylık yüzde 9,99, aralıkta yüzde 19, bu yıl ocakta yüzde 10 artmıştı. Şimdi baz etkisiyle bile bir ayda yaklaşık **22 puan düşmesi hiçbir bilimsel hesaba göre inandırıcı görünmüyor.**

Her ne kadar döviz kurları bir süredir 'arka kapı döviz satışları, kaynağı belirsiz döviz girişleri' ile sabitlense de ithal girdi maliyetlerinde artış, enerji ve akaryakıt zamları devam ediyor. Bir ucuzlama yok.

Bu gerileme, sanayicinin, üreticinin maliyet ve üretici enflasyon artışını perakende fiyatlara yansıtmasından kaynaklanıyorsa, TÜFE'nin aylık yüzde 2,88'in üzerinde artması, yıllık olarak da düşmesi değil yükselmesi gerek. Ya da bu düşüş üretimin durdurulması, enerji ve girdi kullanımının azaltılmasıyla sağlandıysa, o zaman reel sektörün, imalat sanayiinin, üretiminin daralması, büyümenin durması demek.

Bir ayda üretim maliyetleri ve üretici enflasyonunun yaklaşık yüzde 22 düştüğünü, Yİ-ÜFE'nin bu yüzden gerilediğini gösteren hiçbir belirti yok. Yİ-ÜFE'de bu gerilemenin TÜFE'ye yansıtılarak resmi enflasyonun kâğıt

üzerinde daha fazla düşürülmesi, asgari ücret ve diğer maaş zamlarının 'enflasyon düştü' gerekçesiyle düşük tutulmasına dönük hesap oyunları gündeme gelebilir.

Asgari ücretin, memur-emekli zamlarının tartışıldığı ve kamuoyunun bu artışlarda esas alınacak TÜFE oranına odaklandığı süreçte, üretici enflasyonu '22 puan buharlaştırılıp' gözden kaçırılmaya çalışılıyor. **TÜİK ve Ekonomi Yönetimi**; tarımdan sanayiye, ağırlıklı ithal olan girdilerin, enerjiden hammaddeye kadar tüm maliyetlerin arttığı bir ortamda, **üretici enflasyonunun nasıl düştüğünü açıklamak zorundadır!**

ENFLASYON RAKAMLARI, ASIL SORUMLUNUN İKTİDAR OLDUĞUNU ORTAYA KOYDU!

Çekirdek enflasyon rakamları, başta gıda olmak üzere enflasyonda asıl sorumlunun iktidar ve uyguladığı ekonomi politikaları olduğunu ortaya koydu. Üzerinde durulmayan ve gündeme getirilmeyen C ve F grubu çekirdek enflasyon rakamları, açıklanan resmi enflasyonun 2 ve 16 puan altında!

TÜİK'in yüzde 84,4 olarak açıkladığı enflasyon verisine karşılık, çekirdek enflasyon gruplarındaki tablo, asıl enflasyonun iktidarın aldığı para-kur-döviz-faiz kararları, yaptığı zamlar, iktidara bağlı **Kamu İktisadi Teşebbüslerinin** (KİT) Cumhurbaşkanı Erdoğan talimatıyla yürürlüğe koyduğu fiyat artışlarıyla yükseltildiğini ortaya koyuyor.

Çekirdek enflasyon F grubunda 'yönetilen-yönlendirilen fiyatlar hariç' TÜFE, yıllık yüzde 82,69! TÜİK'in web sitesinde 'Yönetilen-yönlendirilen fiyatların' iktidara bağlı kamu kurumlarının, iktidar talimatıyla aldığı kararları, yapılan zam ve artışları ifade ettiği belirtiliyor.

Dolayısıyla bunlar hariç tutulduğunda enflasyon yüzde 84,4'ten yüzde 82,69'a iniyor. Aradaki 1,71 puanlık enflasyon artışı doğrudan iktidarın aldığı, elektriğe, doğalgaza, akaryakıtta, gıdaya, içki ve sigaraya zam kararlarından, ÖTV ve diğer vergilerde yaptığı artışlardan kaynaklanıyor.

✓ İktidar enflasyon artışına suçlu ararken, Cumhurbaşkanı Erdoğan dış güçleri, ittifak ortağı iç düşmanları suçlarken, **TÜİK'in çekirdek enflasyon verileri** enflasyonun gerçek suçlusunun **bizzat iktidarın kendisi olduğunu açık gösteriyor.**

Daha da çarpıcı olan çekirdek C grubunda yer alan resmi enflasyon rakamları. Bu grupta, 'enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ürünleri ve altın hariç' aylık TÜFE artışı yüzde 1,88, yıllık artış yüzde 68,91!

✓ Kasımda yüzde 84,4 olarak açıklanan resmi enflasyon rakamının 15,49 puan altında.

Diğer deyişle iktidar; elektriğe, doğalgaza yüklü zamlar yapmasaydı, gıda ürünlerinin tarladan markete-pazara-manava geliş sürecinde sübvansiyon ve destekleme sağlayıp, akaryakıt zamlarıyla, girdi artışlarıyla insanları baş başa bırakmasaydı, bir yanda müteahhitlerin, kur korumalı mevduat sahiplerinin vergisini sıfırlarken, açığı kapatmak ve vergi gelirlerini arttırmak için internete, cep telefonuna, alkollü içkiye, tütün mamullerine üç ayda bir yüklü ÖTV artışlarıyla zamlar bindirmeseydi,

✓ Mevcut enflasyon TÜİK verisiyle bile şimdikininki 15 puan altında ve yüzde 68 olacaktı.

İktidarın önüne geleni enflasyonu artırmakla, fırsatçılıkla, etiketleri şişirmekle suçlayarak kendi yanlışlarını, başarısızlığını gizleme gayretleri yine kendisine bağlı TÜİK tarafından afişe edilerek açığa çıkarıldı. **Ülkeye ve topluma yaşatılan enflasyonun, çaresizliğin, yoksullaşmanın baş sorumlusu iktidarın kendisi ve aldığı zam, ÖTV, KDV artışı kararları.**

KÜÇÜK YATIRIMCI ZORDA BIRAKILDI!

Uygulanan ekonomi modeli, 'liralasma' tezleri, Kur Korumalı Mevduat (KKM) icatlarıyla tasarruf sahipleri borsa dışında alternatifsiz bırakıldı. Yatırım araçlarının getirisine ilişkin kasım ayı verileri, TL tasarrufu ve hazine kağıtlarına yatırımın en büyük kayba neden olduğunu, döviz yatırımcısının da kaybettiğini gösterdi.

Gelişmiş ülke ekonomilerinde geleceğe dönük tasarruflar ülke kalkınmasının, yatırımların finansmanında ana unsur olurken, Türkiye'de iktidarın ekonomi modeliyle tasarruf sahipleri borsada risk almak veya manipülasyon yapmak dışında tasarruflarını değerlendiremez konuma geldi.

TÜİK'in yatırım araçlarının getirilerine ilişkin kasım ayı verileri yüzde 84,4 oranındaki resmi enflasyon karşısında borsa dışında reel kazanç ve tasarruf sahiplerinin parasının değerini korumasına imkan sağlayan yatırım alanı kalmadığını, tasarruf sahiplerinin 'seçeneksiz' hale geldiğini ortaya koydu.

Olağan ve kuralları düzgün işleyen bir ekonomide yüzde 84 enflasyon karşısında bir yıl önceki 100 TL'lik tasarrufun 184 TL olması ve anaparanın reel değerinin korunması gerekirken, yeni ekonomi modeliyle borsa dışındaki tüm yatırım araçlarının getirisi ekside. Özellikle küçük tasarruf sahipleri herhangi bir kazanç elde edemedikleri gibi, tasarruf ettikleri ana paranın büyük bölümünü enflasyonla kaybetmiş.

Kasım sonu itibarıyla geçen yılın aynı ayına kıyasla son bir yılda borsaya yatırım yapanların reel kazancı yüzde 46,71 olurken enflasyon karşısında yüzde 50'ye yakın kayıp yaşanmış. Bazı spekülatif hisse yatırımcıları yüzde 100 ve üzerinde getiri elde ederken bunlar çok küçük bir kesim. Borsa İstanbul (BİST) verilerine göre son dönemde hızla artan borsa yatırımcılarının sayısı 3,5 milyonu aşmış durumda olmasına karşılık, hisse senetlerinin yüzde 86'dan fazlası 1 milyon TL ve üzerinde parası olan 120 bin yatırımcının elinde. Tasarruflarını banka mevduat hesabında tutanlar yüzde 38,11, hazine kâğıdına (Devlet İç Borçlanma Senedi-DİBS) yatıranlar yüzde 22,97, altına yatırım yapanlar yüzde 10,42 reel kayba uğradı. KKM'ye rağmen doları olanlar yüzde 5,59, euroya yatırım yapanlar yüzde 15,58 reel kayıp yaşadı.

✓ Yüzde 84 enflasyon varken, TL tasarruflara bankaların yüzde 20'ye çıkarttıkları mevduat faizi yanında, **Kur Korumalı Mevduat** (KKM) da cazibesini yitirdi.

11-18 Kasım haftası 9 milyar TL azalan KKM mevduatı, 25 Kasım-2 Aralık haftasında 7,9 milyar TL daha gerileyerek 1 trilyon 463 milyar TL'ye indi. Vadesi dolan KKM hesaplarının kapanması hızlanacak. KKM'den çözülecek paranın dövize gitmemesi için kura baskı sürdürülüyor.

Altına endeksli Darphane Sertifikası tutmayan iktidar, her türlü tasarruf sahibi için borsa dışında seçenek bırakmıyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan ve ekonomi yönetiminin borsaya yatırım çağrılarını sürdürmeleri, Türkiye Varlık Fonu'nun 660 milyon TL'ye Kardemir'in A grubu hisselerini satın alması iktidarın borsada yeni senaryolara hazırlandığını gösteriyor. **Milyonlarca küçük yatırımcının** iktidar söylemleriyle borsada risk almaya, yatırım yapmaya teşvik edilip, ardından **mağduriyetle karşılaşmalarının vebali iktidarın omuzlarında olacaktır.**

MİLLET İRADESİNE SAHİP ÇIKIYOR

"Asla Başınızı Öne Eğmeyin, Altı Ay Kaldı, Geliyoruz, İktidar Olmak İçin Geliyoruz"

Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, hakkındaki mahkeme kararının ardından İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'na destek için İstanbul Saraçhane'de düzenlenen "Millet, İradesine Sahip Çıkıyor" mitinginde yaptığı konuşmada; "Sevgili İstanbullular asla başınızı öne eğmeyin. Önümüzde altı ay kaldı, geliyoruz. Siz de haykırın iktidar, iktidar, iktidar. İktidar olmak için geliyoruz. İktidar olacağız" dedi.

Millet İttifakı liderleri, hakkındaki mahkeme kararının ardından İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'na destek için İstanbul Saraçhane'de düzenlenen "Millet, İradesine Sahip Çıkıyor" mitinginde vatandaşlara hitap etti.

CHP Genel Başkanı Kemal Kemal Kılıçdaroğlu, açıklamalarını 11 madde halinde sıraladı.

CHP lideri Kılıçdaroğlu şöyle konuştu:

Endişe etmeyin iktidar olacağız, hiç endişe etmeyin.

11 madde halinde düşüncelerimi sizlerle paylaşacağım.

Bir; Mevlana der ki; "Adalet, kutup yıldızı gibidir yerinde sabit durur ve kainat onun etrafında döner." Bugün bizi buraya getiren yaşadığımız adaletsizliktir. Ama hepinizin huzurunda söz veriyorum: Adalet ya gelecek ya gelecek!

İki; adaleti dağıtacak kişi hukukun üstünlüğü ve vicdani kanaatine göre karar vermek zorundadır. Bir daha ifade edeyim. Adalet dağıtacak olan kişi, yani yargıç hukukun üstünlüğü ve vicdani kanaatine göre karar vermek zorundadır. Bu yapılmadığı takdirde adaletsizlik olur.

Üç; adaleti dağıtacak kişi kralın sofrasına, sultanın sofrasına, sarayın sofrasına asla oturmayacak.Çünkü sofraya oturan âlimin verdiği fetva yanlıştır ve doğru olmaz.

Dört; milli irade 1921 ve 1924 Anayasalarının birinci maddesi şudur “Hâkimiyet bila-kayd ü şart milletindir.” Bugünkü diliyle yeni anayasada ve meclisin duvarında yazılı olan “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” Milletin iradesine bugün darbe vurulmuştur. 16 milyon İstanbulunun iradesine bir yargıç aracılığıyla darbe vurulmuştur. Biz milli iradeyi yeniden ama yeniden inşa edeceğiz.

Beş; adalet. Bugün yaşadığımız Türkiye’de, adalet artık temel bir Türkiye sorununa dönüşmüştür. Çünkü sokakta herhangi bir vatandaşa sorun bu ülkede adalet var mıdır diye, emin olun büyük bir kısmı “bu ülkede adalet yoktur” diyecek. Ama bizler, ama bizler altılı masa olarak adalet konusunda kararlıyız ve adaleti bu ülkeye mutlaka ama mutlaka getireceğiz.

Bugün Türkiye’de hiç kimse kendisini güvende hissetmiyor. Hukukun üstünlüğü değil, üstünlerin hukuku var. Dayısı olana kimse ses çıkarmıyor. Ama bir genç tweet attığı zaman sabahın köründe kapısı çalınıyor ve gözaltına alınıyor. Bu manzarayı bitireceğiz. Hiç endişe etmeyin. Asla ve asla bir daha bu manzaraları yaşamayacaksınız.

Altı; yargıyı itibarsızlaştıranlar var. Yani, yargıç koltuğunda oturup yargıyı itibarsızlaştıranlar var. Ağacın kurdu kendi içindedir. Asla unutmayın, ağacın kurdu kendi içindedir. Uyuşturucu baronlarına ses çıkarmazlar. Parti teşkilatından gelenleri hâkimlik, savcılık koltuğuna oturturlar. Çetelerle yan yana gezerler. Dolayısıyla bu tabloyu da değiştireceğiz. O adalet ağacının içindeki kurtları tek tek temizleyeceğiz. Adaletin ağacı, görkemli olacak ve sağlıklı olacak.

Yedi; güzel bir atasözümüz var, “Zulmün artsın ki tez zeval bulasın” der. Zulmün artsın ki tez zeval bulasın. Evet, zulüm var. Bugün mü var? Hayır, öteden beri bu ülkede bir zulüm var. Milletvekillerimiz tutuklandı, gazeteciler tutuklandı. İstanbul İl Başkanımız da siyasi yasak kapmasına alındı. Milletvekillerimiz hapse atıldı. Dolayısıyla bu tablo zulmün arttığı bir tablodur. Bu da yakında zeval bulacaklar demektir. Ve onları göndereceğiz.

Sekiz; İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu hakkında verilen karar asla ve asla kabul edilemez, toplumun vicdanını yaralanmıştır. Toplumun vicdanı kanamaktadır.

Şunu herkes çok iyi bilsin, Ekrem Başkan hakkında verilen karar bize bir milimlik dahi geri adım attırmayacaktır ve biz kararlılıkla başkanın arkasında duracağız. Çünkü bizim kupon arazi merakımız yok. Çünkü bizim yeşil alanları beton ormanına dönüştürmek gibi bir hevesimiz yok. Çünkü bizim rant yiyicilere hizmet etme gibi bir görevimiz de yok. Her belediye başkanımız halka hizmet eder. Halka hizmet, Hakk’a hizmettir. Biz kuralı böyle biliriz.

Açık ve net ifade edeyim. Hiç kimse, hiçbir güç Ekrem İmamoğlu’nu İstanbul’a hizmet etmekten alıkoymamaz. Görevini onuruyla ve şerefiyle yapacaktır.

Dokuz; göndereceğiz göndereceğiz; adaletsizliği kural haline getirenleri göndereceğiz. Tüyü bitmemiş yetimin hakkını yiyecekleri göndereceğiz. Milli iradeye darbe yapanları göndereceğiz. Yargıyı itibarsızlaştıranları göndereceğiz. Hiç endişe etmeyin. Altılı masa kararlı. Bu ülkeye huzuru ve bereketi getireceğiz. Adaleti getireceğiz.

On; hiç kimse unutmamasın ve hiç kimse umutsuzluğa kapılmasın. Bu bir 100 metre koşusu değil. Bu bir maratondur ve maratonun sonuna geldik. Altı ay sonra maraton bitecek. Yeni bir Türkiye’yi göreceksiniz. Güzel bir Türkiye’yi göreceksiniz. Kucaklaşan bir Türkiye’yi göreceksiniz. Bereketli bir Türkiye’yi göreceksiniz.

Onbir; Sevgili İstanbullular. Asla başınızı öne eğmeyin. Önümüzde altı ay kaldı geliyoruz. Siz de haykırın. İktidar, iktidar, iktidar... İktidar olmak için geliyoruz. İktidar olacağız.

İMAMOĞLU'NA 2 YIL 7 AY, YSK TEMSİLCİSİNE 'NAMUSSUZ, ALÇAK, CAHİL' DİYEN MHP'LİYE SADECE PARA CEZASI

İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun 'YSK üyelerine hakaret ettiği' iddiasıyla 2 yıl 7 ay hapis cezası veren yargı, AKP'nin YSK temsilcisi Recep Özel'e 'namussuz, alçak, aciz', 'kendini tımar et' sözleriyle hakaret eden eski MHP Isparta Belediye Başkanı Yusuf Ziya Günaydın'a para cezası verdi.

İstanbul Büyükşehir Belediye (İBB) Başkanı Ekrem İmamoğlu'nun, 'Yüksek Seçim Kurulu (YSK) Başkanı ve üyelerine hakaret ettiği' iddiasıyla açılan davada 2 yıl 7 ay hapis cezası almasının yankıları sürerken, Isparta'da görülen benzer bir davada farklı yönde karar verildiği ortaya çıktı.

İmamoğlu'na siyasi yasağın önünü açan hapis cezası veren yargı, MHP'li eski Isparta Belediye Başkanı Yusuf Ziya Günaydın'a, AKP'nin YSK temsilcisi Recep Özel'e yönelik, 'namussuz, alçak, aciz', 'kendini tımar et' sözleri nedeniyle para cezası verdi.

31 Mart 2019 yerel seçimleri öncesinde, dönemin MHP Isparta Belediye Başkanı Yusuf Ziya Günaydın ile AKP'nin YSK temsilcisi Recep Özel arasında tartışma yaşandı.

Günaydın, 11 Mart 2019 tarihinde katıldığı bir televizyon programında Özel hakkında, "Namussuz, be alçak herif, aciz bir insansın, cahil herifler. Vizyonsuz diyen adam kendini bir tımar etsin" ifadelerini kullandı.

Yayının ardından Isparta Cumhuriyet Başsavcılığınca Günaydın hakkında kamu görevlisine hakarettten TCK'nin hakaret suçlarını düzenleyen 125/1 ve 125/4 maddelerinin yanı sıra, kişinin kamu görevinin üstlenilmesinden atanmaya ve seçime tabi bütün memuriyet hizmetlerinden yoksun bırakılmasını düzenleyen TCK'nin 53/1 maddesinden dava açıldı.

2 Aralık'ta davayı karara bağlayan Isparta 6. Asliye Ceza Mahkemesi, programın CD çözüm tutanağından Günaydın'ın iddia konusu olan ifadeleri kullandığının sabit olduğu sonucuna varırken, Günaydın hakkında yeterli, etkin ve caydırıcı olacağı gerekçesiyle alt sınırdan adli para cezasına hükmedildi.

Para Cezası, Etkin Ve Caydırıcı Olacaktı

Kararda, şunlara yer verildi:

"Her ne kadar sanık Yusuf Ziya Günaydın'ın müşteki Recep Özel'e yönelik olarak alenen hakaret suçunu işlediğinden bahisle TCK 125/1 maddesi uyarınca cezalandırılması talebi ile kamu davası açılmış ise de sanığın eyleminin bir bütün haliyle kamu görevlisine karşı görevinden dolayı hakaret suçuna uyduğu sabit görülmele; kişiliği ve suçun işleniş şekli nazara alınıp yeterli, etkin ve caydırıcı olacağı kanaatiyle adli para cezası tercih edilerek eylemine uyan TCK'nin 125/3-a maddesi uyarınca takdiren alt sınırdan adli para cezasıyla cezalandırılmasına, suçun alenen işlenmesi nedeniyle sanığın cezasının TCK'nin 125/4. maddesi uyarınca 1/6 oranında artırılarak, sanığın dosyaya yansıyan iyi hali, geçmişi ile cezanın etkili ve uyarıcı olacağı hususunda oluşan kanaat dikkate alınarak cezasının TCK'nin 62. Maddesi gereğince takdiren 1/6 oranında indirilerek, sanığa verilen cezadan CMK 251/3 maddesi gereğince 1/4 oranında indirim yapılmasına, sanığa hükmolunan cezanın nevi ve miktarı ve sanığın adli sicil kaydında yer alan sabıkasının silinme koşullarının oluşmuş olması, sanığın kişilik özellikleri ile duruşmadaki tutum ve davranışları göz önünde bulundurularak yeniden suç işlemeyeceği hususunda olumlu kanaate varıldığı anlaşılmakla CMK'nin 231/5 maddesi uyarınca hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilerek hüküm kurulmuştur."

"Satılık Ysk Başkanı" Paylaşımına Da Beraat Verilmişti

Öte yandan T24, YSK Başkanı Sadi Güven'e yönelik hakaretler nedeniyle açılan iki davada da beraat kararı verildiğini gündeme getirmişti.

Ankara Asliye Ceza Mahkemesi, Cumhurbaşkanlığı sistemini getiren 16 Nisan 2017'deki referandumda mühürsüz oyların geçerli sayılmasına karar veren YSK Başkanı Sadi Güven hakkında sosyal medya hesabından "Satılık YSK Başkanı" paylaşımında bulunan vatandaş hakkında beraat kararı vermişti.

Ankara 42. Asliye Ceza Mahkemesi de 2018'de sosyal medya hesabından dönemin YSK Başkanı Sadi Güven'e, "Şark kurnazı karaktersiz" diyen sanığın beraatine karar vermişti.

İMAMOĞLU DAVASININ HAKİMİ TACİZDEN SORUŞTURMA GEÇİRMİŞ!

İBB Başkanı Ekrem İmamoğlu'na 2 yıl 7 ay 15 gün hapis cezası veren hakim Mehdi Komşul hakkında 2015 yılında HSYK tarafından cinsel taciz suçundan soruşturma yürütüldüğü ortaya çıktı.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'na kesinleşmesi halinde siyasi yasak getirecek 2 yıl 7 ay 15 gün hapis cezası veren hakim Mehdi Komşul hakkında 2015 yılında HSYK tarağından cinsel taciz suçundan soruşturma yürütüldüğü ortaya çıktı.

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'na Yüksek Seçim Kurulu (YSK) üyelerine hakaret ettiği iddiasıyla yargılandığı davada 2 yıl 7 ay 15 gün hapis cezası verildi. Mahkeme siyasi yasak anlamına gelen 53. maddenin uygulanmasını da kararına ekledi.

Karara tepkiler devam ederken davanın hakimi Mehdi Komşul hakkında 2015 yılında cinsel taciz suçundan Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu'nca (HSYK) soruşturma yürütüldüğü ortaya çıktı.

O dönemde de İstanbul Anadolu Asliye Ceza Mahkemesi'nde hakim olarak görev yapan Mehdi Komşul'un mahkemesinin yazı işlerini müdürünü ve katibini taciz ettiği iddiası üzerine HSYK tarafından soruşturma başlatıldığı öğrenildi.

Soruşturma çerçevesinde ifadesi alınan bazı çalışanlar, Komşul'un duruşma salonunda karar yazdırırken kürsünün altından uygunsuz hareketler yaptığını iddia etti. Ayrıca hakim Komşul'un yazı işleri müdürü ve katibiyle yakınlaşmak için onlara Kuran hediye ettiği de soruşturma sürecine yansdı.

Ancak söz konusu soruşturma, 'delil yetersizliği' gerekçesiyle 30 Haziran 2015 tarihinde işlemde kaldırıldı.

Seyhan Avşar haberinde, yargı içerisinde üst düzey bir görevlinin "O dönem etkin bir soruşturma yürütülmedi. Kurul bu hakimi korudu" dediğini aktardı. Avşar, telefonla aradığı hakim Komşul'un yanıt vermediğini, kendisine yazdığı mesajı okuyan Komşul'un mesajı okumasına rağmen dönüş yapmadığını belirtti.

İmamoğlu kararının ardından hakim Komşul'un AKP Sancaktepe yöneticisi Nezir Özalp fotoğrafı ortaya çıkmıştı.

2022'NİN ZAM ŞAMPİYONU ENERJİ FATURALARI OLDU!

Türkiye'de 2022 yılında artan hayat pahalılığında aslan payını resmi enflasyon oranını bile ikiye katlayan enerji faturaları oldu. TÜİK'in makyajlı enflasyonunun yüzde 84 olduğu bir dönemde konutlarda elektrik yüzde 184, doğalgaz yüzde 164 zamlandı. Enerji zamları enflasyonu artıran ülkelerin başında geliyor.

Elektrik konut tarifesine yıl içinde üç defa; sanayi tarifesine ise dört defa zam yapıldı. Konut tarifesine 1 Ocak 2022 tarihinde yapılan Cumhuriyet tarihinin en zammıyla düşük kademe yüzde 52, yüksek kademe yüzde 100 oranında zamlanırken; sanayi tarifesine ise yüzde 100 oranında zam yapıldı. 1 Nisan 2022 tarihinde sanayi tarifesine yüzde 20 oranında bir zam daha yapıldı. 1 Haziran 2022 tarihinde konut tarifesine yüzde 15, sanayi tarifesine yüzde 25 oranında zam yapıldı.

Konutta Artış Yüzde 184, Sanayide Yüzde 433

Son olarak 1 Eylül 2022 tarihinde konut tarifesine yüzde 20, sanayi tarifesine ise yüzde 50 oranında bir zam daha yapıldı. Buna göre konut tarifesi düşük kademe yüzde 89,5; yüksek kademe yüzde 184,2 oranında zamlanmış oldu. Sanayi tarifesindeki zam oranı ise yüzde 433 oldu. 2022 yılında tarımsal sulama tarifesine yapılan üç zamlı artış yüzde 142,5 oldu.

Doğalgaza Konutta Ve Sanayide 4 Zam

Doğalgaz 2022 yılında tüm abone türlerinde toplam dört defa zam yapıldı. 1 Ocak 2022 tarihinde doğalgaz konut tarifesi yüzde 25, doğalgaz sanayi tarifesi yüzde 50 oranında zamlandı. 1 Nisan 2022'de konut tarifesi yüzde 35, sanayi tarifesi ise tekrar yüzde 50 oranında zamlandı. 1 Haziran 2022'de konut tarifesine yüzde 30, sanayi tarifesine ise yüzde 10 oranında zam yapıldı.

Konutta Artış Yüzde 164, Sanayide Yüzde 273

Son olarak 1 Eylül 2022 tarihinde konutlarda yüzde 20,4; sanayide ise yüzde 50,8 oranında zam yapıldı. Doğalgaza yıl içinde yapılan dört zamlı konut tarifesi yüzde 164 oranında arttı. Benzer şekilde 2022 yılı içinde yapılan zamlarla sanayi doğalgaz tarifesi ise yüzde 273 oranında artış gösterdi. Elektrik üretim santrallerinin kullandığı doğalgaza yapılan yüzde 49,5 oranındaki zamlarla 2022 yılında yapılan zam yüzde 261'e çıkmış oldu. 1 Eylül'de yapılan zamlarla birlikte Karadeniz'de rezerv müjdesinin verilmesinden sonra konut tarifesinde 11, sanayi tarifesinde ise 15 kez zam yapılmış oldu.

Mutfak Tüpü Yüzde 37 Oranında Zamlandı

Enerji faturalarındaki zam yağmuru mutfak tüplerini de vurdu. 12 kilogramlık mutfak tüpünün fiyatı 2022 yılı içerisinde defalarca zamlandı. 1 Ocak 2022 tarihinde 238 lira olan 12 kilogramlık mutfak tüpünün fiyatı yıl içinde yapılan zamlarla 326 liraya yükseldi. Buna göre 2022 yılı içinde 12 kilogramlık mutfak tüpü yaklaşık yüzde 37 oranında zamlanmış oldu.

2022 yılında zam şampiyonu enerji faturaları oldu. Elektrik konutlarda 3 defa yapılan zam faturalarının yüzde 184'e kadar artmasına neden oldu. Doğalgazda ise yapılan dört zamlı faturalardaki artış yüzde 164'e çıktı. Başka bir deyişle 2022 yılında elektrik ve doğalgaz faturaları 2,5 kattan fazla arttı. Resmi enflasyonun yüzde 84 olduğu bir dönemde enerji yapılan her zam enflasyonu daha da artırıyor.

YÜREK YAKAN İŞSİZLİK TABLOSU

İŞKUR'un verileri, iktidarın çizdiği pembe tabloyu altüst etti. Adıyaman'da 41 kişilik temizlik görevlisi kadrosuna 4 bini üniversite mezunu 18 bin, Urfa'daki 189 kişilik kadroya da 6 bini üniversite mezunu 54 bin kişi başvurdu.

Türkiye'de iktidar eliyle yaratılan ve önlenemez hale gelen yoksulluk, işsiz sayısını da katlayarak artırdı. Sağlık Bakanlığı'nın İŞKUR'un üzerinden açtığı ilana yapılan başvurulara yönelik veriler, işsizliğin ulaştığı boyutu ortaya koydu.

Urfa ve Adıyaman'da açılan temizlik ve güvenlik görevlisi kadrolarına, 13 bini üniversite mezunu olmak üzere 82 binin üzerinde başvuru yapıldı. CHP Milletvekili Abdurrahman Tutdere, "Bilimsel konularda yarışması gereken üniversite mezunu gençler, temizlik görevlisi olmak için yarışıyor" dedi.

On Binlerce Başvuru

Sağlık Bakanlığı, Adıyaman'da 41 kişilik temizlik görevlisi, 26 kişilik de güvenlik görevlisi kadrosu açtı. Temizlik görevlisi kadrosuna toplam 18 bin 552 yurttaş başvurdu. Başvuranlardan 3 bin 949'unun üniversite mezunu olduğu bildirildi. Güvenlik görevlisi kadrosuna yönelik açılan 26 kişilik kadro ise 2 bin 462 başvuru aldı. Başvuranların 949'unu üniversite mezunları oluşturdu.

Benzer bir tablo Urfa'da da yaşandı. Urfa'da açılan 189 kişilik temizlik görevlisi kadrosuna 6 bin 351'i üniversite mezunu olan toplam 54 bin 301 kişinin başvurduğu belirtildi. Kentteki 120 kişilik güvenlik kadrosuna yapılan başvuru sayısı ise 5 bin 910 oldu. Başvuranlar içindeki üniversite mezunu sayısı ise bin 503 ile ifade edildi.

Mutfakta Dert Kaynıyor

Bölgedeki işsizliğin ve yoksulluğun ulaştığı içler acısı tablonun ortaya konulduğunu vurgulayan CHP'li Tutdere, şunları kaydetti:

"Vatandaşın mutfağında et yerine dert kaynıyor. Üniversite mezunu gençler iş bulamıyor, babalar eve çocukları uyuduktan sonra gidiyor. Bir yanda işsizlik azaldı diye gerçeklerle bağdaşmayan veriler açıklayan TÜİK, bir yanda temizlik veya güvenlik görevlisi olabilmek için umutla bekleyen on binlerce yurttaş... Ne yazık ki üniversite mezunu işsizler, evine ekmek götüremeyen anne babalar, iş bulamadığı için intihar eden yurttaşlar AKP iktidarı döneminde ülkemizin en acı gerçeği haline geldi. AKP iktidarı, haktan ve gerçek hayattan kopuk siyasetiyle gündemi ne kadar değiştirmeye çalışırsa çalışsın yurttaşlarımızın tek gündemi işsizlik ve yoksulluk."

ADİYAMAN	
Açılan Temizlik Görevlisi Kadrosu	Açılan Güvenlik Görevlisi Kadrosu
41	26
Başvuran Toplam Kişi Sayısı	Başvuran Toplam Kişi Sayısı
18 bin 552	2 bin 462
Üniversite Mezunu Başvurucu Sayısı	Üniversite Mezunu Başvurucu Sayısı
3 bin 949	949
ŞANLIURFA	
Açılan Temizlik Görevlisi Kadrosu	Açılan Güvenlik Görevlisi Kadrosu
189	120
Başvuran Toplam Kişi Sayısı	Başvuran Toplam Kişi Sayısı
54 bin 301	5 bin 910
Üniversite Mezunu Başvurucu Sayısı	Üniversite Mezunu Başvurucu Sayısı
6 bin 351	1 bin 503

TÜİK bile gizleyemiyor

İstatistikleri, "yanıltıcı" olduğu gerekçesiyle tepki çeken TÜİK'in 2022'nin üçüncü çeyreğine yönelik yayımladığı veriler dahi Türkiye'deki işsizliğin ulaştığı boyutu gözler önüne seriyor. TÜİK'e göre, işsizlerin yüzde 24'ü bir yıldan uzun süredir iş arıyor. Ne eğitimde ne de istihdamda olan genç sayısı ise 3,2 milyon ile ifade ediliyor.

İşsizlik maaşına erişim zor

Ülkede işsizlik maaşına erişim de giderek güçleşiyor. Resmi verilere göre, 2003-2022 döneminde işsizlik maaşı için 17 milyon 61 bin 486 başvuru bulunuyor. İşsizlik maaşına başvuran 17 milyon yurttaştan 7 milyonunun işsizlik ödeneği alamadığı biliniyor.

İşsiz sayısı 7,5 milyona dayandı

Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Merkezi'nin (DİSK-AR) İşsizlik ve İstihdamın Görünümü Raporu ise dramatik tabloyu gözler önüne seriyor. Raporda, geniş tanımlı işsiz sayısının pandemi öncesine göre 1 milyon 67 bin arttığı belirtiliyor. DİSK-AR'ın TÜİK verilerinden yararlanarak yaptığı hesaplama göre, mevsim etkisinden arındırılmış geniş tanımlı işsiz sayısı Eylül 2022'de 7 milyon 515 bin kişiye ulaşıyor.

ASGARI ÜCRETİN ENERJİDE ALIM GÜCÜ BİR YIL İÇİNDE OLAĞANÜSTÜ DÜŞTÜ...

TBMM Genel Kurulu'nda 2023 yılı bütçesi görüşülürken AK Parti iktidarı sözcüleri zorlama hesaplarla "asgari ücretin alım gücünün düşmediği" algısı yaratarak vatandaşı kandırmaya çalışıyor. İktidarın sözde destek verdiklerini iddia ettikleri enerji faturalarında asgari ücretin alım gücü bir yılda olağanüstü geriledi. Asgari ücretle geçen yıla göre bugün 938 kilovatsaat daha az elektrik ve 516 metreküp daha az doğalgaz alınıyor.

İktidar temsilcilerinin geçen yıla göre asgari ücretin alım gücünün arttığı yönündeki söylemin gerçeği yansıtmıyor. AK Parti İstanbul Milletvekili Nurettin Canikli'nin bütçe görüşmelerinde asgari ücret ile daha fazla kırmızı et aldığına ilişkin hesap yaptığını ve "Çok artış yok ama düşmemiş" dedi. Ancak, sözde olağanüstü destek verdiklerini söylemelerine karşın enerji faturalarında asgari ücretin alım gücü bir yılda rekor oranda erimiş durumda. Vatandaşlar soğuk havada kombisini açamaz hale geldi. İktidar ise hala Almanya'da kriz var diyor. Kriz vatandaşın kombisinde, enerji faturalarında.

'Alım Gücü Elektrikte De Doğalgazda Da Düştü'

Geçen yıl aralık ayında 2 bin 853 lira olan asgari ücretle söz konusu dönem 3 bin 134 kilovatsaat elektrik alınabiliyordu. Bugün 5 bin 500 lira olan asgari ücretle alınan elektrik ise 2 bin 196 kilovatsaate geriledi. Elektrikte asgari ücretin alım gücü bir yılda 938 kilovatsaat düşerek azalmış durumda. Aynı şekilde geçen yıl aralık ayında asgari ücretle bin 478 metreküp doğalgaz alınırken, bugün asgari ücretle 962 metreküp doğalgaz alınabiliyor. Doğalgazda asgari ücretin alım gücü bir yılda 516 metreküp düştü. Yani iktidar sözcülerinin ifadesini kullanırsak; 'Artış hiç yok, düşüş çok!

İktidarın yanlış politikaları nedeniyle milletimizin alım gücü düşerek temel bir ihtiyaç olan ısınma artık lüks haline geldi. Bütçe görüşmelerinde AKP sözcülerinin yaptığı zorlama hesaplar; iktidarın içinde bulunduğu acziyeti açıkça gösteriyor. İktidarı hiç olmazsa yaptıkları bu son bütçede gerçekleri açıklamaya davet ediyoruz.

Sürdürülebilir Enerji Ve İklim Eylem Planı 4'üncü Belediyeler Buluşması

Bodrum Belediyesi'nin ev sahipliğinde '**Sürdürülebilir Enerji ve İklim Eylem Planı 4'üncü Belediyeler Buluşması**' 10 Aralık Cumartesi günü gerçekleştirildi. Belediyeler arasında dayanışma oluşturan belediyeler buluşmasının dördüncüsüne Karşıyaka Belediyesi, Tepebaşı Belediyesi, Kadıköy Belediyesi, Şişli Belediyesi, Seyhan Belediyesi, Nilüfer Belediyesi ve Bodrum Belediyesi bir araya gelerek İklim Koordinasyon Kurulu 'Sürdürülebilir Eylem Planı' çerçevesinde deneyimlerini aktardılar.

İklim krizinin ve yerel yönetimler açısından daha iyi anlaşılmasına yardımcı olacak iklim eylem planlarının düzenlendiği toplantıda "**Cumhuriyetin II. Yüzyılında CHP Enerji Politikaları**"mızı paylaşarak katkıda bulunduk. Cumhuriyetin II. Yüzyılına girerken, bizleri önce 2030 daha sonra 2050'lere taşıyacak olan Enerji Politikamızı; 6 Ana İlke, 6 Tema, 6 Sektör, 16 Proje ve Güçlü Yönetişim vizyonu ile nasıl kuracağımızı dile getirdik.

İKTİDAR, İKİNCİ RIZA SARRAF VAKASI OLARAK NİTELENDİRİLEBİLECEK KARARA SESSİZ VE TEPKİSİZ!

ABD Hazine Bakanlığı, 9 Aralık Uluslararası Yolsuzlukla Mücadele Günü'nden bir gün önce iktidara yakın bir Türk iş insanını, milyonlarca dolarlık 'kara para aklama' gerekçesiyle yaptırım kapsamına ve kara listeye aldığı açıkladı. Tüm mal varlıkları ve banka hesaplarının bloke edildiği duyuruldu!

Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK) tarafından 17 Kasım'da yayınlanan bir tebliğle 'Terörün Finansmanı ve Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesi' çerçevesinde atama ya da seçimle göreve gelen 'kamusal nüfuz sahibi' kişilerin yakınlarının, aile bireylerinin sahip oldukları varlıkların, finansal işlem ve transferlerinin MASAK takibine alınması kararlaştırılmıştı.

Ülkemizin kara para aklama, organize suç örgütlerinin ikamet ve mücadele merkezine dönüşmesi konusunda yaygınlaşan vahim tabloyu sıkça gündeme getirmemize rağmen, iktidarın bu doğrultuda gerekli yasal düzenlemeleri yaptığını, uluslararası kuruluşlara verilen taahhütlerin yerine getirildiğini söylemek güç.

MASAK'ın tebliği Türkiye'ye yönelik eleştiri ve uyarıların kısmen de olsa bertaraf edilmesini, günü kurtarmayı amaçlayan bir düzenleme olmasına rağmen Türkiye hâlâ **Uluslararası Mali Eylem Görev Gücü'nün (FATF) Gri** listesinde. Bu listede ayrıca; Arnavutluk, Bahamalar, Barbados, Kamboçya, İzlanda, Jamaika, Moğolistan, Myanmar, Pakistan, Nikaragua, Panama, Suriye, Uganda, Yemen ve Zimbabve gibi ülkeler bulunuyor. Aynı listede yer alınan ülkelere bakıldığında bile iktidarın Türkiye'yi hangi konuma düşürdüğünü görmek olanaklı.

Buna karşılık günü kurtarma amaçlı MASAK Tebliği bile iktidarı rahatsız etmiş ve hoşuna gitmemiş olmalı ki, 3 Aralık'ta yayınlanan Cumhurbaşkanı kararıyla MASAK Başkanı Dr. Hayrettin Kurt görevden alındı. Tenzili rütbe ile cezalandırılarak daha düşük bir pozisyon olan, 'Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu' ikinci başkanlığına tayin edildi.

✓ Bu görevden alma, iktidarın yolsuzlukla-kara parayla mücadeleye, kaynağı belirsiz gelirlerin aklanmasının önlenmesine bakış açısını apaçık ortaya koyuyor.

Bu noktada yaşanan bir başka gelişme sessizlikle geçiştirilmeye çalışılıyor. BM'nin (Birleşmiş Milletler) 2003'te kabul ettiği ve Türkiye'nin de imzaladığı Yolsuzluğa Karşı Mücadele Sözleşmesi çerçevesinde her yıl 9 Aralık Uluslararası Yolsuzlukla Mücadele Günü olarak anılıyor. Ancak iktidarın gündeminde yolsuzlukla, kara parayla mücadele için böyle bir günü anma yok. ABD Hazine Bakanlığı bundan bir gün önce 8 Aralık'ta yaptığı resmi açıklamada iktidara yakın bir Türk iş insanının milyonlarca dolarlık 'kara para aklama', sahte belgelerle para transferi ve petrol ticareti gerekçesiyle kara listeye ve yaptırım kapsamına alındığını duyurdu. Bu kişinin kendisinin, aile bireylerinin, ortaklarının ve 26 şirketinin tüm mal varlığı, banka hesapları bloke edildi.

ABD Hazinesi'nin '**İkinci Rıza Sarraf Vakası**' olarak nitelendirilebilecek bu kararına karşı iktidar sessiz-tepkisiz. Kara para iddialarının, 'ülkenin itibarına zarar verdiğini' söyleyen Hazine ve Maliye Bakanının, Cumhurbaşkanı sözcülüğü ve İletişim Başkanlığının, MASAK'ın suskunluğu çok dikkat çekici!

ZEYTİNLİKLER TALAN EDELİCEK – BOTAŞ VE TEDAŞ BORÇLARINA DÜZENLEME

AKP hazırladığı "torba kanun" içerisinde yer alan teklif ile zeytinlikleri talana açacak düzenlemeyi yasa haline getirmeyi amaçlıyor. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın hazırladığı "Maden Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile zeytinliklerde maden çalışmalarının önü açılmıştı. Danıştay'ın aldığı iptal kararlarıyla yönetmelik tam olarak uygulanamadı. Bunun üzerine AKP milletvekillerinin hazırladığı benzeri içerikteki "Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" TBMM Başkanlığı'na sunuldu. Teklif Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi Ve Teknoloji Komisyonu'nda 14 Aralık Çarşamba günü görüşülecek.

Torba kanun teklifi ile

TEDAŞ Borçlarına Yapılandırma Getiriliyor

TEDAŞ elektrik tüketiminden kaynaklanan ve özelleştirme devir işlemleri esnasında TEDAŞ'a devredilmiş olan alacaklarından, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla asıl alacak tutarı **2 bin Türk lirasını aşmayan alacaklar** ile Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası, Vergi Kimlik Numarası tespit edilememesi nedeniyle ulaşılamayan, feshedilmiş, ticaret sicilinden terkin edilmiş ve tasfiye edilmiş aboneliklere ilişkin alacaklardan

vazgeçilecek. Bu kapsam dışında kalan abonelerin TEDAŞ'a olan geçmiş dönem elektrik tüketiminden kaynaklanan borçlarına ilişkin yapılandırma imkanı getiriliyor. Bu alacaklara ilişkin taksitlendirme imkanı ile yıllara sari olmak üzere ödenmeyen elektrik tüketiminden kaynaklanan alacakların tahsilinin sağlanması amaçlanıyor.

BOTAŞ'ın Borcu Alacağından Mahsup Edilecek

Teklifeye göre, BOTAŞ'ın ödenmemiş her türlü vergi, fon ve paylar ile idari para cezaları, bunlara bağlı gecikme zammı ve gecikme faizlerinden oluşan borçları, Hazine'den görevlendirme bedeli alacaklarına karşılık mahsup edilerek silinecek. İş Kanunu'nda yapılan değişiklikle, petrol sektöründeki araştırma, arama ve üretim faaliyetlerinde gece çalışması yapılabilmesine yönelik düzenleme yapılıyor.

Zeytinlikler Bir Kez Daha Tehdit Altında

Teklifeye göre, Maden Kanunu'na eklenen geçici maddeyle, ruhsat sahibi veya rödovansçı olan gerçek veya tüzel kişiler tarafından yürütülen **madencilik faaliyetlerinin, tapuda zeytinlik olarak kayıtlı alanlar veya fiili olarak üzerinde zeytinlik bulunan alanlara denk gelmesi ve faaliyetlerin başka alanlarda yürütülmesinin mümkün olmaması durumunda, zeytin sahasının madencilik faaliyeti yürütülecek kısmının, izin verilecek maden sahalarının bulunduğu ilçe ve il sınırlarına öncelik vermek suretiyle taşınmasına, sahada madencilik faaliyetleri yürütülmesine ve bu faaliyetlere ilişkin geçici tesisler inşa edilmesine, kamu yararı dikkate alınarak Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca izin verilebilecek.**

Zeytin sahasının taşınmasından kaynaklanan tüm masraf ve taleplerden, madencilik faaliyeti yürütmesi yönünde lehine karar verilen kişi sorumlu olacak.

AKP'nın Limanlarda Özelleştirme İnadı Bitmiyor

Anayasa Mahkemesi'nin iptal ettiği 'limanların özelleştirme sürelerini ihalesiz olarak 49 yıla uzatan kanun teklifi', AK Parti tarafından BİR KEZ DAHA Meclis'e getirildi.

Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanuna eklenen geçici maddeyle, Türkiye Denizcilik İşletmeleri Anonim Şirketi ve Türkiye Cumhuriyeti Devlet Demir Yolları İşletmesi Genel Müdürlüğüne ait bazı limanların işletme hakkı verilmesi veya devri yöntemiyle özelleştirilmeleri neticesinde imzalanan 49 yıldan az süreli sözleşme süreleri, 49 yıla kadar uzatılacak. Ek sözleşme imzalanabilmesi için işletmeciler şirketlerin işletme hakkını doğuran sözleşmeden kaynaklanan tüm mali yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirmiş olmaları ve işletme hakkını doğuran sözleşmeden kaynaklı açılmış davalardan feragat etmeleri gerekecek.

YILLIK CARİ AÇIK ZİRVEDE

Merkez Bankası verilerine göre cari denge ekimde 359 milyon dolar açık verdi. Cari dengede aylık olarak yılın en düşük seviyesi görülürken, ekim açığıyla birlikte cari denge 12. ay üst üste aylık açık vermiş oldu. Yıllık cari açık ise 43.5 milyar dolarla 2018'den bu yana en yüksek seviyesine çıktı.

Türkiye ekonomisinde cari açık serisi ekim ayında da devam etti.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) verilerine göre, ekim ayında cari denge 359 milyon dolar açık verdi. Böylelikle aylık cari açık serisi 12. aya ulaştı.

Yıllıklandırılmış cari açık ise 43.5 milyar dolar olarak kaydedildi. Bu, 2018'den bu yana kaydedilen en yüksek yıllıklandırılmış cari açık oldu.

Ocak-ekim döneminde ise cari açık 38.2 milyar dolar oldu.

Çekirdek cari denge Ekimde 8.64 milyar dolar fazla verdi. TCMB verilerine göre, ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığı 6.46 milyar dolar olarak gerçekleşti.

Hizmetler dengesi kaynaklı girişler 6.7 milyar dolar olurken bu kalem altında seyahat kaleminden kaynaklanan net gelirler 5.2 milyar dolar oldu.

Net Hata Noksan Girişi Sürdü

Doğrudan yatırımlardan kaynaklanan net girişler ekimde 743 milyon dolar olarak kaydedildi.

Portföy yatırımları bu dönemde 302 milyon dolar tutarında net giriş kaydetti. Aynı dönemde resmi rezervlerde 5.06 milyar dolarlık artış izlendi.

Net hata noksan girişi ise ekim ayında da devam etti. TCMB verilerine göre net hata noksan girişi ekimde 660 milyon dolar oldu. Ocak-ekim döneminde net hata noksan girişi 21 milyar dolar olarak kaydedildi.

SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİ ÜRETİMİNDEKİ DÜŞÜŞ DERİNLEŞTİ

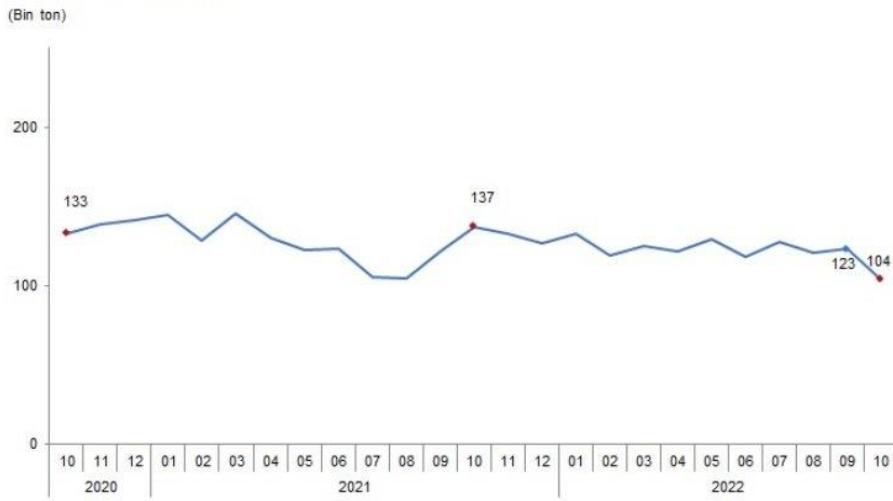
Hayvancılıkta yaşanan kriz, üretime yansımaya başladı. İçme sütü üretimi ekimde aylık bazda yüzde 15,6, yıllık bazda ise yüzde 24,1 azaldı. Yalnızca süt değil, peynir, tereyağı, ayran ve yoğurt üretiminde de önemli düşüşler görüldü.

Artan yem maliyetleri başta olmak üzere çiftçinin zararına sattığı sütler yüzünden ineklerini kesime göndermeye başlaması, üretimi düşürmeye devam ediyor.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2022 Ekim'e ilişkin açıkladığı Süt ve Süt Ürünleri Üretimi verisi, süt ve süt ürünleri üretimindeki düşüşün sürdüğünü ortaya koydu.

Buna göre, ticari süt işletmeleri tarafından toplanan inek sütü miktarı, ekim ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 9,6; 2022 Ocak-Ekim döneminde ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 3,3 azaldı.

İçme sütü üretim miktarı, Ekim 2022

Kaynak: TÜİK

Sütten Sonra En Çok Tereyağı Üretimi Azaldı

Ekim ayında bir önceki yılın aynı ayına göre, tereyağı üretimi yüzde 27,1, içme sütü üretimi yüzde 24,1, ayran üretimi yüzde 13,3, inek peyniri üretimi yüzde 5,4, yoğurt üretimi yüzde 3,9 azaldı.

2022 Ocak-Ekim döneminde ise bir önceki yılın aynı dönemine göre, tereyağı üretimi yüzde 19,1, ayran üretimi yüzde 8,1, yoğurt üretimi yüzde 3,2 artarken; inek peyniri üretimi yüzde 5,1 ve içme sütü üretimi yüzde 3,3 azaldı.

Bir önceki ay 751 bin 279 ton olan ticari süt işletmelerince toplanan inek sütü miktarı ekim ayında yüzde 3,4 azalarak 725 bin 868 tona geriledi.

Bir önceki ay 123 bin 294 ton olan içme sütü üretimi ise, ekimde yüzde 15,6 azalarak 104 bin 102 tona indi.

Beyaz Et Üretimi Ekimde Azaldı

Öte yandan, TÜİK'in bugün açıkladığı bir diğer veri olan Kümes Hayvancılığı Üretimi ise, beyaz et üretiminin ekimde aylık bazda azaldığını gözler önüne serdi.

Buna göre, eylül ayında 210 bin 77 ton olan tavuk eti üretimi, ekimde yüzde 4,2 azalarak 201 bin 203 tona geriledi.

Ekim ayında bir önceki yılın aynı ayına göre ise tavuk yumurtası üretimi yüzde 4,5, tavuk eti üretimi yüzde 2,3 ve kesilen tavuk sayısı yüzde 1,6 artarken hindi eti üretimi yüzde 18,8 azaldı.

2022 Ocak-Ekim döneminde ise, bir önceki yılın aynı dönemine göre kesilen tavuk sayısı yüzde 10,7, tavuk eti üretimi yüzde 9,5, hindi eti üretimi yüzde 8,5 ve tavuk yumurtası üretimi yüzde 2,1 arttı.

PERAKENDE SATIŞ HACMİ GERİLDİ, TEKSTİLDE İŞTEN ÇIKARMALAR BAŞLADI

Perakende satış hacminin ekim ayında hem yıllık hem de aylık olarak gerilemesi sebebiyle tekstil sektöründe işten çıkarmalar arttı. Sektör temsilcileri hazır giyim sektöründe satışlarda yavaşlamanın devam edebileceğini belirtirken "Tekstil sektöründe yoğun bir işten çıkarma var. Enflasyonun altında bir kur seviyesi sürdürülemez" dedi.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre perakende satış hacminin tekstil, giyim ve ayakkabı sektöründe yıllık yüzde 5,1 aylık ise yüzde 2,4 gerilemesiyle işten çıkarmalar yoğunlaştı.

TOBB Hazır Giyim ve Konfeksiyon Meclis Başkanı Şeref Fayat kış sonuna kadar hazır giyim sektöründe satışlarda yavaşlamanın devam edebileceğini belirtti. Fiyatlarda kısıtlı artış olabileceğini ancak gerileme beklemediğini ifade eden Fayat, nedenini ise "Asgari ücret ve olası bir kur artışında genel giderler yükselecek. Diğer taraftan hammaddelerde önceden yapılmış kontratlar var" sözleriyle açıkladı.

"İşten Çıkarmaların Sebebi Asgari Ücret Artışının Yaratacağı Maliyetler"

Sektörde üreticilerin yoğun istihdam kaybından endişeli olduğunu söyleyen Fayat, "Tekstil sektöründe yoğun bir işten çıkarma var. Enflasyonun altında bir kur seviyesi sürdürülemez. Finansman desteği olmazsa emek yoğun sektörde bu maliyet artışını karşılayamayan şirketlerde daha yoğun istihdam kaybı yaşanabilir. Kur seviyesinin tutulacağına yönelik öngörüsü olan firmalar, işler durgun olduğu için çıkarmaları yeni yıla bırakmadan yapabilirler" dedi.

Fayat işten çıkarmaların nedeninin asgari ücret artışının yaratacağı maliyetler olduğunu belirtti. Resesyon nedeniyle talebin ucuz ürüne yönelik olduğunu da belirten Fayat, "Sektör olarak aldığımız basit işleri bile Bangladeş, Pakistan, Çin gibi ülkelere kaptırdık" dedi.

Denizli Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Selim Kasapoğlu, Denizli'nin tekstil kenti olduğunu ve ihracatını bu alandan beslediğini belirtirken küçülme amaçlı işten çıkarmaların başladığına dikkat çekti. "Yılbaşı öncesi firmalar yeni maliyetlerle karşılaşmamak için çalışan sayılarını azaltıyorlar. Tekstil sektöründe istihdamda gerileme göreceğimiz kesin" diyen Kasapoğlu, sektörde görünümün enerji fiyatları ve durgunlukla Temmuz sonrasında itibaren kötüleşmeye başladığını belirtti.

"Fiyatlar Yüzde 10-15 Gerileyebilir"

İstanbul Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği (İTHİB) Yönetim Kurulu Üyesi İsmail Gülle, tüketicinin gıda ve ulaşım ihtiyaçlarına öncelik vermesi nedeniyle fiyatların düştüğünü belirtti.

Bu sürecin resesyon baskısıyla sürebileceğini belirten Gülle, 2023 yılında giyimden enflasyon sepetine katkı gelmeyeceğini söyledi. Kısa vadede ürünlerin fiyatlarında artış öngörmediklerini, talebin yavaşlamaya devam etmesiyle etiket fiyatlarının yüzde 10-15 gerileyebileceğini de ifade etti.

Türkiye Giyim Sanayicileri Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Ramazan Kaya, satışların gelecek ilk çeyrekte düşmesini beklediklerini söyledi. Satışlardaki düşüşte ise yazın bitmesiyle azalan turist sayısının etkili olduğunu belirtti. Kaya işler dursa dahi hammadde ve işçilik maliyetleri nedeniyle ürün fiyatlarının çok fazla gerilemediğine dikkat çekti. Kaya, "İşler durduğu zaman fiyatlar da çok geriye gelmiyor. Ürünün hammadde ve işçilik maliyeti var. Fiyatlarda yukarı yönlü ivme beklemiyoruz. 2023 yılında hazır giyimde perakende satışlarında durgunluk sürecektir" diye konuştu.

"Gelecek 6 Ay İçin Ümitli Değiliz"

Konfeksiyon Yan Sanayicileri Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Murat Özpehlivan, perakende satışlardaki düşüşün 3-4 ay öncesinde hissedilmeye başladığını söyledi.

Özpehlivan, Avrupa'da enerji fiyatlarındaki artışın Türkiye'deki siparişlere düşüş olarak yansındığını belirtirken, "Gelecek 6 ay için ümitli değiliz. Yılın son çeyreği bizler açısından karlılığın en düşük seviyeye indiği dönemdi. Fiyatların düşmesine yönelik ışık görmüyoruz. İhracatta yaşanan yavaşlama bizler için asıl sorun. Bizleri zor bir dönem bekliyor" dedi.

MÜTEAHHİTLERE GÜNLÜK 352 MİLYON

Saray yönetimi faize günlük 871 milyon TL, müteahhitlere ise günlük 352 milyon TL'ye denk düşen harcamalara imza attı. Sadece iki harcama kalemi için günlük 1 milyar 200 milyon TL ödeme yapıldı.

Hazine ve Maliye Bakanlığı'na bağlı Muhasebat Genel Müdürlüğü'nün açıkladığı kamunun aylık harcama verileri, AKP iktidarının hoyrat harcamalarını gözler önüne seriyor. Son verilere göre Saray yönetimi, müteahhitlik, gizli hizmet ve faiz gibi harcama başlıkları adı altında yüz milyarlarca TL'yi Hazine kasasından çıkardı.

Hazine verilerine göre, üç ayrı kalem altında gösterilen müteahhitlik giderleri, tavan yapan harcamalar arasında yer aldı. Hazine'ye göre, müteahhitlere sadece kasım ayında 15 milyar 573 milyon 323 bin TL ödendi. 11 ayda müteahhitlerin kasasına aktarılan toplam ödenek ise 118 milyar 82 milyon 557 bin TL oldu. Bu tutar, günlük yaklaşık 352 milyon TL'ye denk düştü.

Faiz giderleri ise Hazine verilerine göre 292 milyar TL'ye ulaştı. Verilere göre, günlük faiz harcaması 871 milyon TL'yi geride bıraktı.

Halk arasında "örtülü ödenek" olarak bilinen ve Gizli Hizmet Giderleri kaleminden yapılan harcama, 11 ayda 2 milyar 900 milyon TL oldu.

AKP'nin kamu ekonomisine büyük darbe vuran bir diğer harcaması, "kiralama giderleri" oldu. Uçak, otomobil, gemi, bina gibi kiralama işlemlerine imza atan Saray yönetiminin bu uygulamasının vatandaşa 11 aylık maliyeti 22 milyar 397 milyon 750 bin TL oldu. Yalnızca kasım ayının kira gideri yaklaşık 1 milyar 120 milyon 934 bin TL olarak kayıtlara geçti.

Bütçe Giderinde Yüzde 76 Artış

Hazine verilerine göre, merkezi yönetim bütçe gelirlerinin tamamı kasımda 347 milyar 734 milyon TL'ye ulaştı. Bütçe giderleri ise geçen yılın aynı ayına oranla yüzde 76,4 artışla 239 milyar 429 milyon TL'ye yükseldi.

KKM'ye Kasımda Aktarım Yapılmadı

Kur Korumalı Mevduat (KKM) için kasımda merkezi yönetim bütçesinden bir aktarım yapılmadı. Böylelikle marttan bu yana toplam maliyet 91 milyar 565,9 milyon TL olarak kaldı. KKM için en yüksek ödeme 23 milyar TL ile temmuzda yapılmıştı. KKM'de en düşük aylık ödeme ise 6,6 milyar TL ile ekim ayındaydı.

ELBİRLİĞİYLE HALKI AÇ BIRAKTILAR

Açlık ve yoksulluk inanılmaz boyutlara ulaştı. Açlık sınırı 7 bin 818 lira, yoksulluk sınırı ise 27 bin 41 lira oldu. Bu veriyle Türk-İş'in asgari ücret talebini de solladı. Türkiye satın alma gücünde de son sıralarda yer aldı.

Yeni yılda çalışanlara verilecek asgari ücretin belirlenmesine yönelik toplantılar sürerken yoksulluk bir kez daha verilere yansdı. DİSK/Birleşik Metal-İş Araştırma Merkezi'nin (BİSAM) verilerine göre açlık sınırı 7 bin 818 liraya, yoksulluk sınırı ise 27 bin 41 liraya çıktı.

Ülkedeki açlık sınırı, Türk-İş asgari ücret talebini de geçti. Asgari ücret görüşmelerinde işveren ve hükümetle masaya oturan Türk-İş 7 bin 785 lira talep ederken BİSAM'ın verisi yoksulluğun geldiği boyutu da gözler önüne serdi.

Günlük Beslenme 260 TL

Sağlıklı ve dengeli beslenmek için günlük yapılması gereken harcama tutarı ise 260,59 TL. BİSAM'ın 4 kişilik hane halkı üzerinden yaptığı araştırmaya göre sağlıklı beslenmek için 1 ayda yapılması gereken harcama tutarları, yetişkin bir erkek için 2 bin 116 TL, yetişkin bir kadın için 2 bin 5 TL, 15-18 yaş arası bir genç için 2 bin 211 TL, 4-6 yaş arası bir çocuk için 1.486 TL şeklinde oldu.

Sağlıklı bir biçimde beslenmenin toplam aile bütçesine maliyetinin 7 bin 818 lira olarak tespit edildiği aktarılan BİSAM raporunda, "Bu tutar söz konusu ailenin sadece gıda için yapması gereken zorunlu harcama tutar. Eğitim, sağlık, barınma, eğlence, ısınma, ulaşım gibi giderler ile birlikte bir ailenin yapması gereken harcama tutarı 27 bin 41 liraya ulaşmaktadır" denildi.

Günlük harcamalarda Kasım 2022'de en yüksek maliyeti süt ve süt ürünleri grubunun 97,65 liralık harcama gereksinimiyle oluşturulduğu belirtilen raporda, şu ifadelere yer verildi: "Et, tavuk ve balık grubu için yapılması gereken minimum harcama tutarı ise 40,8 liradır."

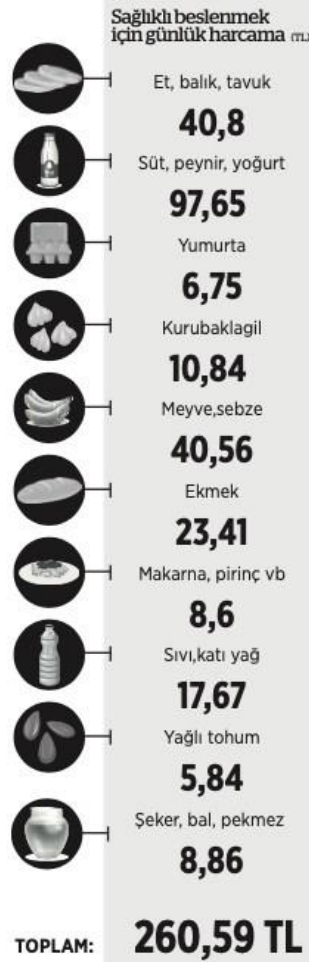
Tarım Enflasyonu Durdurulamıyor

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), kasım ayı Tarım ÜFE verilerinde korkutan tabloyu ortaya koydu. Buna göre tarım ürünleri üretici fiyat endeksinde kasımda bir önceki aya kıyasla yüzde 7, bir önceki yılın aralık ayına göre

yüzde 139,49, bir önceki yılın aynı ayına kıyasla yüzde 169,45 artış gerçekleşti. Tarım ÜFE'de kasım ayında on iki aylık ortalamalara göre yüzde 122,93 artış oldu. Balık ve balıkçılık ürünlerinde yüzde 5,98 azalış, ormancılık ürünleri ve ilgili hizmetlerde yüzde 0,32 artış, tarım ve avcılık ürünlerinde yüzde 7,51 artış gerçekleşti.

Satın Alma Gücü De Kalmadı

AB İstatistik Ofisi tarafından ilan edilen Satınalma Gücü Paritesi verilerine göre Türkiye 2021'de 36 ülke arasında satın alma gücünde 30'uncu sırada yer aldı. Türkiye'yi Bulgaristan, Karadağ, Sırbistan takip etti. Kişi başına düşen gayrisafı yurtiçi hasıla endeks değeri, Türkiye için 63 birim oldu.

1 YILDA 6 MİLYAR TL BAHÇEYE GÖMÜLDÜ

Sinop'un AKP idaresindeki Boyabat ilçesine 92,2 milyon TL'lik millet bahçesi inşa edilecek. TOKİ'nin 2022 yılında millet bahçeleri için harcadığı para 6 milyar TL'yi aşacak.

Dar ve orta gelirli yurttaşların konut ihtiyacını karşılamakla yükümlü olan ancak konutlarına kavuşamayan yurttaşlar ve millet bahçeleri için harcadığı para nedeniyle tartışılan TOKİ, kesenin ağzını bir kez daha açtı. 2022 yılının Ocak-Kasım döneminde millet bahçeleri için 6 milyar TL'ye yakın para harcayan TOKİ, yüksel maliyetli yeni bir sözleşmeye daha imza attı. TOKİ 24 Ekim'de, "Sinop Boyabat Topalçam Millet Bahçesi ve Millet Bahçesine Ait Sosyal Donatılar" ihalesi düzenledi. Toplam yedi şirketin elektronik doküman satın aldığı ihaleye iki şirket teklif verdi. Teklifleri değerlendiren TOKİ, 25 Kasım'da nihai kararına vardı. TOKİ ile Kay-Sa İnşaat isimli şirket arasında 92 milyon 257 bin TL'lik sözleşme imzalandı. AKP idaresindeki Boyabat ilçesine yapılacak millet bahçesinin toplam büyüklüğünün 156 bin 172 bin metrekare olduğu bildirildi. Millet bahçesi için inşa edilecek sosyal donatıların toplam büyüklüğünün ise bin 498 metrekare olduğu belirtildi.

Kesenin Ağzı Açık

Boyabat'ta yapımına başlanan 92,2 milyon TL'lik millet bahçesi ile birlikte TOKİ'nin 2022 yılında millet bahçeleri için harcadığı toplam para 6 milyar TL'yi aştı. TOKİ'nin sorumluluğunda tamamlanan ya da henüz inşa halinde olan millet bahçelerinden bazıları şöyle:

•Edirne Bülbüladası:

212 milyon TL

•İstanbul Kağıthane:

73 milyon 400 bin TL

•Giresun Fevzi Çakmak:

99 milyon 969 bin 969 TL

•Nevşehir Merkez:

169 milyon 169 bin TL

•İstanbul Atatürk Havalimanı: 2 milyar 174 milyon TL

•Ağrı Murat Nehri:

205 milyon TL

•Şanlıurfa Ceylanpınar:

137 milyon 250 bin TL

İNŞAAT MALİYETİ BİR YILDA YÜZDE 117 ARTTI

TÜİK'e göre inşaat maliyet endeksi ekimde aylık bazda yüzde 3.44, yıllık bazda yüzde 117.07 artış kaydetti.

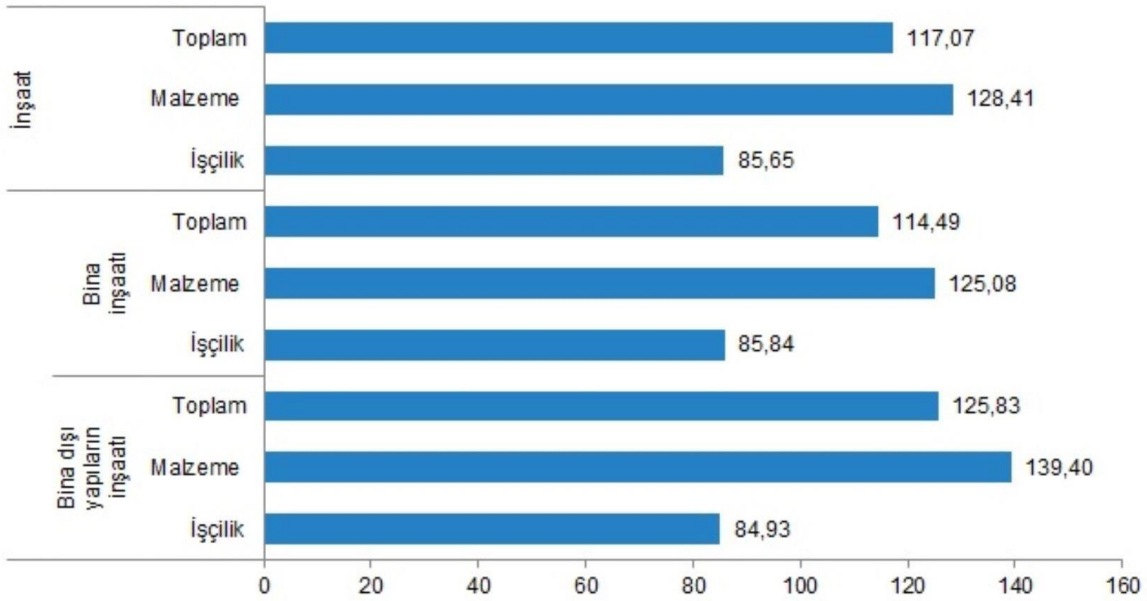
Türkiye İstatistik Kurumu ekim ayına ilişkin İnşaat Maliyet Endeksi verilerini yayımladı.

Buna göre ekim ayında inşaat maliyetleri yıllık yüzde 117.07 aylık ise yüzde 3.44 arttı. Bir önceki aya göre malzeme endeksi yüzde 3.88, işçilik endeksi yüzde 1.94 artış kaydederken bir önceki yılın aynı ayına göre artış oranı malzeme endeksinde yüzde 128.41, işçilik endeksinde yüzde 85.65 oldu.

Bina İnşaat Maliyeti Yıllık Yüzde 114.49 Arttı

Bina inşaatı maliyet endeksi, bir önceki aya göre yüzde 3.11, bir önceki yılın aynı ayına göre de yüzde 114.49 arttı. Bir önceki aya göre malzeme endeksi yüzde 3.49, işçilik endeksi yüzde 1.91 artış kaydederken bir önceki yılın aynı ayına artış oranı malzeme endeksinde yüzde 125.08, işçilik endeksinde yüzde 85.84 olarak kaydedildi.

Bina dışı yapılar için inşaat maliyet endeksi ise bir önceki aya göre yüzde 4.48 bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 125.83 arttı.

KONUT SATIŞLARINDA SERT DÜŞÜŞ

TÜİK'in açıkladığı konut satış istatistiklerine göre Kasım ayında konut satışları yıllık yüzde 34,1 azalarak 117 bin 806 oldu. İkinci el konut satışı toplam satış türlerinin yüzde 68'ine denk geldi. İlk el konut satışının payı ise yüzde 31 oldu. 70 bin ipotekli konut ise henüz kullanılmadan el değiştirdi.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), konut satışlarına dair Kasım ayı istatistiklerini açıkladı. Türkiye genelinde konut satışları Kasım ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 34,1 azalarak 117 bin 806 oldu. Konut satışlarında İstanbul 19 bin 687 konut satışı ve yüzde 16,7 ile en yüksek paya sahip oldu. Satış sayılarına göre İstanbul'u 9 bin 367 konut satışı ve yüzde 8,0 pay ile Ankara, 7 bin 902 konut satışı ve yüzde 6,7 pay ile Antalya izledi. Konut satış sayısının en az olduğu iller sırasıyla 34 konut ile Hakkari, 47 konut ile Ardahan ve 58 konut ile Bayburt oldu.

Konut satışları Ocak-Kasım döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 1 artışla 1 milyon 277 bin 659 olarak gerçekleşti.

70 Bin Konut Henüz Kullanılmadan El Değiştirdi

Türkiye genelinde ipotekli konut satışları Kasım ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 57,7 azalış göstererek 16 bin 655 oldu. Toplam konut satışları içinde ipotekli satışların payı yüzde 14,1 olarak gerçekleşti. Ocak-Kasım döneminde gerçekleşen ipotekli konut satışları ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 3,7 artışla 258 bin 524 oldu.

Kasım ayındaki ipotekli satışların, 5 bin 133'ü; Ocak-Kasım dönemindeki ipotekli satışların ise 70 bin 170'i ilk el satış olarak gerçekleşti.

Türkiye genelinde diğer konut satışları Kasım ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 27,5 azalarak 101 bin 151 oldu. Toplam konut satışları içinde diğer satışların payı yüzde 85,9 olarak gerçekleşti. Ocak-Kasım döneminde gerçekleşen diğer konut satışları ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 0,3 artışla 1 milyon 19 bin 135 oldu.

İlk el konut satış sayısı, Kasım ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 32,9 azalarak 37 bin 380 oldu. Toplam konut satışları içinde ilk el konut satışının payı yüzde 31,7 oldu. İlk el konut satışları Ocak-Kasım döneminde ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 0,7 azalışla 382 bin 190 olarak gerçekleşti. İkinci el konut satışları Kasım ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 34,7 azalış göstererek 80 bin 426 oldu. Toplam konut satışları içinde ikinci el konut satışının payı yüzde 68,3 oldu. İkinci el konut satışları Ocak-Kasım döneminde ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 1,7 artışla 895 bin 469 olarak gerçekleşti.

Yabancılar 61 Bin 104 Konut Aldı

Yabancılara yapılan konut satışları Kasım ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 17,4 azalarak 6 bin 83 oldu. Kasım ayında toplam konut satışları içinde yabancılara yapılan konut satışının payı yüzde 5,2 oldu. Yabancılara yapılan konut satışlarında ilk sırayı 2 bin 616 konut satışı ile Antalya aldı. Antalya'yı sırasıyla bin 733 konut satışı ile İstanbul ve 567 konut satışı ile Mersin izledi.

Yabancılara yapılan konut satışları Ocak-Kasım döneminde ise bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 20,4 artarak 61 bin 104 oldu.

Ülke uyruklarına göre en çok konut satışı Rusya Federasyonu vatandaşlarına yapıldı. Kasım ayında Rusya Federasyonu vatandaşları Türkiye'den 2 bin 575 konut satın aldı. Rusya Federasyonu vatandaşlarını sırasıyla 510 konut ile İran, 331 konut ile Irak ve 277 konut ile Ukrayna vatandaşları izledi.

2 MİLYON GENÇ KADINDAN İZ YOK

Tarikattaki çocuk istismarı sonrası gözler bir kez daha kadın haklarında. Tıpkı H.K.G. gibi ülkede 866 bin kız çocuğu eğitimden uzak. 15-24 yaş grubundaki 2 milyonu aşkın genç kadın ise ne eğitimde ne de istihdamda.

Hiranur Vakfı'nın kurucusu Yusuf Ziya Gümüsel'in 6 yaşındaki kızını imam nikâhı ile evlendirmesine ilişkin yaşanan gelişmeler günlerdir gündemdeki yerini korurken bu olay ülkede kadın ve erkek arasındaki cinsiyet eşitsizliğini bir kez daha akıllara getirdi. İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılmasının ardından kadın cinayetleri kademeli olarak yükselmeye devam ederken kız çocuklarının eğitime katılım oranı, küçük yaşta evlendirilmesi ve kadınların istihdamı gibi konularda yaşanan vahim durum verilere de yansımaya devam ediyor.

Ülkede yaşanan cinsiyet eşitsizliği ve kadınların belirli alanlarda karşılaştıkları sıkıntıları gözler önüne seren veriler şu şekilde:

Yüz binlercesi okuldan uzak: Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2021-2022 örgün eğitim istatistiklerine göre yüz binlerce kız çocuğu okula gitmiyor. Okul çağında olan 866 bin kız çocuğu eğitimin dışında yer alıyor.

İstihdam rakamları yarı yarıya: Cinsiyet eşitsizliğinin yaşandığı en büyük alanlardan biri ise istihdam. TÜİK'in yayımladığı son istihdam rakamlarına göre ülkede toplam çalışan sayısı 31,2 milyon iken bu rakamın sadece 10,1 milyonunu kadınlar oluşturuyor. İşgücüne dâhil olamayanların ise 21,4 milyonu kadın.

Genç kadınlardan haber yok: TÜİK'in açıkladığı son istatistiklere göre ise 2 milyonu aşkın genç kadından haber yok. Ne eğitimde ne de istihdam olan 3,2 milyon gencin 2 milyon 118 bini kadın.

Çocuk yaşta doğumlar: Ülkede en utanç verici durumlardan biri ise doğum yapmak zorunda bırakılan çocuk sayıları oldu. TÜİK'in 'Doğum İstatistikleri, 2021' verilerine göre geçen sene toplam 7 bin 190 çocuk doğum yaptı. Bunun 117'sini 15 yaş altı çocuklar oluşturdu.

Kadınlar her gün erkekler tarafından öldürülüyor: Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'nun verilerine göre 2022 yılı içerisinde erkekler tarafından en az 310 kadın cinayeti işlenirken 222 şüpheli kadın ölümü gerçekleşti.

Sistem Değişmeli

Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu (TKDF) Başkanı Canan Güllü özellikle kız çocuklarının ülkede yaşadığı sıkıntıları parmak basarken alınması gereken önlemlerin altını çizdi. Erken yaşta evlilik oranlarındaki artışa değinen Güllü şöyle konuştu:

"Öncelikli eğitim sisteminde bir değişim ve dönüşüm şart, son yaşanan 6 yaş krizinde olduğu üzere okula erişemeyen kız çocuklarının doğum belgeleriyle birlikte takibi devlet yükümlülüğünde olmalı. Özellikle İçişleri Bakanlığı tarafından bu konunun daha güncel takip edilmesi, sorumlularının cezalandırılmasına yönelik takibatin yapılması gerekiyor."

Sözleşmeye Dönülmeli

Kadına ilişkin artan şiddetin ancak İstanbul Sözleşmesi ile sonlandırılabilceğini belirten Güllü şöyle devam etti:

"Yine bu sürecin içinde kadına karşı şiddetin artmasındaki ana noktası kadının mekanizmalara ulaşabilme sıkıntısı ve İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılması. İstanbul Sözleşmesi'nin acilen tekrar yürürlüğe girebilmesi, mekanizmaların işleyişi konusunda toplumsal cinsiyet eşitliğinin müfredata işlenerek eğitimde hayata geçirilmesi çok önemli."

Bu eşitsiz sistemin değişmesi için kolluk görevlilerinin ve yargının ciddi bir eğitimden geçmesi gerektiğini vurgulayan Canan Güllü, "Maalesef Türkiye'de kadın politikasızlığının acı tablosunu yaşıyoruz. Bunun için 4+4 gibi eşitsizlik yaratan sistemlerden çıkılması gerektiği gibi yönetim mekanizmasının ciddi bir eğitimden geçmesi gerekiyor" dedi.

DMO'DAN 'DÖRT DÖRTLÜK' HARCAMA

Kamu kurumları adına satın alım yapmakla görevli olan Devlet Malzeme Ofisi, 10 gün içinde iki 4X4 araç satın aldı. Ekonomik krizin gölgesinde gerçekleştirilen satın alma kapsamında idarenin kasasından 1,27 milyon TL çıktı.

Milyonlarca yurttaş yoksulluğa mahkûm eden ekonomik krizin gölgesinde kamuya alınan pahalı araçlara yenileri eklendi. Kamu kurum ve kuruluşlarının mal ve hizmet ihtiyaçlarının tedariki ile görevlendirilen Devlet Malzeme Ofisi (DMO), 10 gün içinde iki adet 4X4 aracın satın alımına imza attı.

DMO 1 No'lu Satınalma Daire Başkanlığı'nca 2022 model 4X4 araçların satın alımlarından ilki 30 Kasım'da gerçekleştirildi. İdare, doğrudan temin yoluyla Çetaş Otomotiv isimli şirketten 634 bin 420 TL'ye 2022 model Toyota Hilux 2.4D-4D 4X4 model araç temin etti. Aracın beyaz renkte olduğu bildirildi.

DMO, aynı aracın "kar beyaz"ının alınmasına yönelik işlemleri ise 8 Aralık'ta tamamladı. İdare, yine Çetaş Otomotiv'e 634 bin 420 TL ödeyerek filoya bu kez kar beyaz Toyota Hilux 2.4D-4D 4X4 model araç kattı. Böylelikle DMO'nun 10 gün içinde aldığı araçların toplam maliyeti 1 milyon 268 bin 840 TL'ye ulaştı.

4 Yılda 1,4 Milyar TL

Devlet Malzeme Ofisi'nin, kamu için dört yılda aldığı araçların toplam maliyeti dudak uçuklatıyor. 2018-2021 döneminde kamu adına alınan araçların toplam maliyeti 1 milyar 454 milyon TL'ye ulaşıyor. 2021 yılı, 464 milyon 854 bin 863 TL ile araçlar için en fazla harcama yapılan yıl olarak kayıtlara geçti.

DIYANET'TEN VAKIFLARA VE DERNEKLERE 356,5 MİLYON TL

Yurttaşın vergileri ile oluşturulan dev bütçesi ile tartışma yaratan Diyanet, vakıf ve derneklere dört buçuk yılda toplam 356 milyon 550 bin 201 TL aktardı.

Dev bütçesi ve bütçesinden gerçekleştirdiği israf harcamaları nedeniyle eleştirilen Diyanet İşleri Başkanlığı'nın, "Kar amacı gütmeyen" vakıf ve derneklere dört buçuk yılda aktardığı para dev boyutlara ulaştı. Başkanlığın, "Dernek, Vakıf, Birlik, Kurum, Kuruluş, Sandık ve Benzeri Teşekküllere Yardım Yapılması Hakkında Yönerge" kapsamında para aktardığı vakıf ve derneklerin ismi açıklanmadı. Vakıf ve derneklere aktarılan paranın, "Cami ve Kur'an kursu inşaat ve onarımlarında kullanılmak üzere" kullanıldığı belirtildi.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın mali raporlarına göre, kar amacı gütmeyen kuruluşlara 2018 yılında 88 milyon 695 bin 979 aktarıldı. 2018'de başkanlığa, toplam bin 840 adet yardım başvurusu yapıldığı, karşılanan başvuru sayısının ise bin 389 olduğu bildirildi.

2019'da 35 Milyon TL

Kar amacı gütmeyen kuruluşlara 2019 yılında aktarılan para ise kayıtlara, 35 milyon 22 bin TL olarak geçti. 2019 yılındaki yardım talep sayısını açıklamayan başkanlık, taleplerin 2019 yılında internet üzerinden alınarak, "Zaman ve kaynak israfının önüne geçildiğini" savundu. Vakıf ve derneklere, "Onarım ve inşaat" amacıyla 2020 yılında aktarılan para ise 78 milyon 425 bin TL oldu. Başkanlık, 2020 yılında vakıf ve derneklerden gelen 560 yardım başvurusu talebini karşıladı.

2021'de Rekor Transfer

Vakıf ve derneklere 2021 yılında gönderilen para ise rekor düzeye ulaştı. Başkanlığın mali verilerine göre, 2021 yılında kar amacı gütmeyen kuruluşlara toplam 118 milyon 128 bin 981 TL transfer edildi.

Başkanlıkça vakıf ve derneklere 2022 yılının ilk yarısında aktarılan para da paylaşıldı. 2022'nin ilk altı ayında vakıf ve derneklere gerçekleştirilen kaynak transferi, kayıtlara 36 milyon 277 bin TL olarak geçti. Böylelikle başkanlığın Ocak 2018-Haziran 2022 döneminde gerçekleştirdiği kaynak transferi toplamı 356 milyon 550 bin 201 TL olarak kaydedildi.

'YÜKSEK HIZLI' SEÇİM MALZEMESİ

YHT'de güvenlik zafiyeti itirafı

İktidarın seçim malzemesi haline getirdiği Ankara-Sivas YHT hattındaki güvenlik zafiyetine yönelik belgeye ulaşıldı. Maliyeti, öngörülenin 12 katına çıkan hattın güvenlik tünellerinde, sadece yüzde 60 oranında ilerleme var.

AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 31 Mart 2019 tarihindeki yerel seçimlerden önce, "Ramazan Bayramı'nda açılacak" dediği, öngörülen maliyetini 12'ye katlayan Ankara-Sivas Yüksek Hızlı Tren Hattı projesindeki güvenlik zafiyeti resmi veriler ile ortaya konuldu. 2011'de bitirilmesi planlansa da 2022 itibarıyla hâlâ tamamlanamayan hattaki güvenlik tünellerinde yalnızca yüzde 60 fiziki ilerleme sağlandığı öğrenildi.

Cumhurbaşkanlığı 2009 Yılı Yatırım Programı'na göre, 2 milyar 91 milyon 583 bin TL ödenek ayrılan ve "2011 yılında tamamlanacak" denilen Ankara Sivas Yüksek Hızlı Tren hattı, aradan geçen 13 yıla karşın halen tamamlanamadı. Projenin maliyeti, 2022 yılı itibarıyla öngörülen maliyeti 12'ye katlayarak 24 milyar 946 milyon 378 bine ulaştı.

Bakana Soruldu

İktidarın hemen her seçim döneminde seçim malzemesi olarak kullandığı projedeki kördüğüm, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın 2023 yılı bütçesinin görüşüldüğü TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu toplantısında da gündeme geldi. CHP Sivas Milletvekili Ulaş Karasu, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu'na projenin akıbetini sordu. İktidarın, "Altı yılda bitirilecek" dediği projenin 13 yıldır devam ettiğini vurgulayan Karasu, Karaismailoğlu'na, "Proje kapsamında beş adet güvenlik tünelinin ihalesi dahi yapılmamış durumda. Yarım kalan kaç tane güvenlik tüneli var?" sorusunu yöneltti.

İtiraf Gibi Yanıt

Adil Karaismailoğlu, CHP'li Karasu'nun sorusuna yazılı olarak yanıt verdi. BirGün'ün ulaştığı yanıtta, itiraf niteliğinde ifadeler yer aldı. Yanıtında, proje kapsamında dokuz adet tünelin kazı-destek ve kaplama imalatının tamamlandığını belirten Karaismailoğlu, yedi adet tünelde de kazı-destek çalışmalarının devam ettiğini kaydetti. Aralık 2022 itibarıyla projedeki güvenlik tüneli yapımı işinde tamamlanan kazı çalışmasının 11 bin 739 kilometre uzunluğunda olduğunu ifade eden Karaismailoğlu, "Yaklaşık yüzde 60 oranında fiziki ilerleme gerçekleştirilmiştir" dedi. Bakanın yanıtı, AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın talebi doğrultusunda, birçok kez açılışa hazırlanan projenin güvenlik ayağının tamamlanamadığını gözler önüne serdi.

Seçim Yatırımı

Bakanın yanıtını değerlendiren CHP'li Ulaş Karasu, projede tam yedi kez açılış tarihi açıklandığının altını çizdi. Hattaki aksaklıklara yönelik defalarca uyarılarda bulunduğunu anımsatan Karasu, şu ifadeleri kullandı:

"Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'ndaki sunumunda hattın Nisan 2023'te açılacağını söyledi. Bu açıklama Bakan Adil Karaismailoğlu'nun hattı bir seçim yatırımı olarak gördüğünün kanıtı. Komisyondaki konuşmamda güvenlik tünellerinin fiziki ilerlemelerine ilişkin sorularımı sordum. Gelen yanıtta, güvenlik tünellerinin yüzde 60 oranında fiziki ilerlemenin sağlandığını açıkladı. Adil Karaismailoğlu'nun belirttiği açılış tarihine kadar bu tünellerin fiziki durumunun yüzde 100'e gelmesi imkansız. Güvenlik tünelleri tamamlanmadan hattı açmaya çalışmak gibi bir niyetleri varsa iki elim yakalarında olur."

Katlanarak artan maliyet

Öngörüsüzlüğün damgasını vurduğu projenin maliyeti temel atma yılı 2008 itibarıyla artmaya devam etti. Tamamlanma tarihi 2023 yılına kadar ertelenen projedeki 2020-2022 döneminde yaşanan maliyet artışı yıllara göre şöyle sıralandı:

- ▶ 2020: 16 milyar 456 milyon 54 bin TL
- ▶ 2021: 18 milyar 105 milyon 310 bin TL
- ▶ 2022: 24 milyar 946 milyon 378 bin TL

'SÖZLEŞMELİ ÜRETİCİ' SİSTEMİ, ÜRETİCİYİ DAHA FAZLA MAĞDURİYETE SÜRÜKLEYECEKTİR.

Tarım ve Orman Bakanlığının her üründe 'sözleşmeli üretici' sistemine geçilmesine ilişkin planları, üreticiyi daha fazla mağduriyete sürükleyecektir. Zincir marketleri enflasyonun sorumlusu ve terörist ilan eden iktidar, yaptığı yönetmelik değişikliğiyle tüm verilerin paylaşımını zorunlu kılarak baskıyla fiyat indirimi hedefliyor!

Tarım ve Orman Bakanı kısa süre önce tarımda üretim planlamasına geçileceğini ilan ettikten sonra geçen hafta bu kez tüm ürünlerde 'sözleşmeli üretici' modelinin uygulanacağını ifade etti. 20 yıldır ülke tarım ve hayvancılığını yap-boz tahtasına çeviren iktidar, soruna kalıcı ve köklü çözüm aramak yerine 'seçime kadar' gözüyle bakıyor.

Etiket denetimleri ve para cezalarından **Rekabet Kurulu**'nun (RK) bir kez daha zincir marketlere soruşturması açması ve sözlü ifadelere başvurması, iktidarın çözüm üretmekten aciz olduğunu gösteriyor. Kısa süre önce benzer soruşturmayla zincir marketlere toplam 3 milyar TL'ye yakın para cezası kesen RK aynı nedenle tekrar para cezası veremeyeceği için gerçekte iktidarı kurtarmaya çalışıyor. Tarladan, bahçeden market raflarına ve pazar tezgahına uzanan tedarik zincirindeki girdi, maliyet, fiyat vb. sorunları çözmek yerine şimdi marketleri terörist ilan ediyorlar. Büyük bölümü iktidara yakın iş insanları ve şirketlere ait '3 harfli' zincir marketler, bu iktidarın desteğiyle büyüdü, palazlandırıldı. Şimdi bu marketlere savaş açılması, seçime doğru gündem değiştirme ve enflasyona, gıdada önlenemeyen fiyat artışlarına suçlu arama telaşındır. Ticaret Bakanlığının yönetmelik değişikliğiyle 200'den fazla mağazası olan zincirlere veri paylaşma mecburiyeti getirilmesi sonuç vermeyecek bir göz boyamadır. Tıpkı bankaların baskıyla, ceza ve yaptırımlarla faiz indirmeye, döviz hesaplarını azaltmaya zorlanması, kredi veremez hale getirilmesinden sonra, 42 bin mağazası, 495 bin çalışanı olan market zincirleri de iktidar tehdidi ve baskısıyla zoraki fiyat indirmeye zorlanıyor.

2010'da Hal Yasası değiştirilip 2012'de yürürlüğe koyulan düzenlemeyle marketlere haller dışında tarladan doğrudan toptan ürün alma, sözleşmeli üretici anlaşması yapma olanağı getirildi. O dönemde iktidar, bu sayede fiyatların en az yüzde 25 düşeceğini, marketlerle ucuzluk geleceğini savunuyordu.

✓ Et fiyatlarına karşı kırmızı et ithal edip, yerli besiciyi batırma pahasına zincir marketlerde satarak et fiyatını düşürmeye girişen iktidar, soğan-patates krizinde de üreticiyi terörist ilan edip depoları basarken Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) aracılığıyla zincir marketlere ucuz soğan-patates dağıtıp, sattırmıştı. **Şimdi aynı marketleri 'fahiş fiyat sorumlusu' ilan ediyor!**

İktidar İttifakının küçük ortağı, daha önce Anayasa Mahkemesi, Tabipler Birliği, Barolar Birliği için talep ettiği gibi, zincir marketlerin kapatılması, sahiplerinin terör ve ekonomik provokasyondan tutuklanması çağrısı yapıyor.

TÜİK'in çekirdek enflasyon verileriyle kanıtlandığı gibi enflasyonun ve gıda fiyatlarının sorumlusu iktidarın kendisidir. Marketler tabii ki denetlensin, yanlış varsa cezalandırılsın. Ancak tarladan raflara ve tezgaha kadar tüm tedarik zincirinde üreticiden başlayarak **doğru ve akılcı politikalar uygulanmadıkça iktidar yeni suçular aramaya devam edecektir!**

'AİLE'DEN 'SORUMSUZ' BAKANLAR!

Hiranur Vakfı'nın kurucusu Yusuf Ziya Gümüşel'in 6 yaşındaki kızının evlendirmesi ve yıllarca tecavüze uğramasının ortaya çıkması sonrası Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın sözleri tepki topladı. Yanık'tan önceki bakanların da çocuk istismarıyla ilgili geçmişte söyledikleri unutulmadı.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı Derya Yanık'ın 6 yaşındaki çocuğun istismarını 2 yıl gizlemesi ve "Çocuğun istismarı, kadına şiddet siyaset üstü bir meseledir" açıklaması tepki topladı.

AKP döneminde aileden sorumlu bakanlığın ismi 3 kez değişti, koltuğa da 10 ayrı kadın bakan oturdu.

Kadın bakanların tümü tepki çeken açıklamaları ile gündeme geldi. Bakanlar, "Bir kereden bir şey olmaz", "Çocuk istismara uğruyorsa çığlık atсын", "Eşcinsellik hastalık" gibi ifadeleriyle tepki topladı.

İşte aileden sorumlu bakanların sözlerinden bazıları:

"Çığlık Atсын"

Ayşenur İslam: (Çocukların cinsel istismarına ilişkin verdiği tavsiyede) 'Annelere çok basit bir şey öğretebilirim. Çocuklara çığlık atmaya öğretmeleri gerekiyor. İstemedikleri bir durumda karşılaştıklarında çocuklarımızın çığlık atması gerekiyor etrafı haberdar edebilmeleri için.

"Bir Kere Rastlanmış Olması..."

Sema Ramazanoğlu: Cinsel istismar ve saldırı haberlerinin sık verilmesi aileleri rencide ediyor. Karaman'daki Ensar Vakfı'nda 45 çocuğun cinsel istismarı da bir kere rastlanmış olması hizmetleri ile ön plana çıkmış bir kurumumuzu karalamak için gerekçe olamaz.

"Tedavi Edilmesi Gereken Bir Şey"

Betül Sayan Kaya: (21 Mart Dünya Down Sendromlular Farkındalık Günü'nde) İnanıyoruz ki Allah insana aşamayacağı hiçbir yükü vermez.

Aliye Kavaf: Ben eşcinselliğin biyolojik bir bozukluk, bir hastalık olduğuna inanıyorum. Tedavi edilmesi gereken bir şey.

"11 Yaşında Değil"

Fatma Şahin: (11 yaşında 8 aylık hamile kız çocuğu için) Benim resimlerde de gördüğüm, annenin de söylediği, kesinlikle 11 yaşında bir şey değil. Zaten 11 yaşında olsa bu korkunç bir şey, böyle bir şeyin kabul edilmesi mümkün değil.

NURCU VAKFA AVRO İLE HİBE

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile kimsesiz çocuklara yönelik işbirliği anlaşması imzalayan Nurcu vakfa, 18 bin 395 Avro hibe verildiği ortaya çıktı.

İsmailağa Cemaati'ne bağlı Hiranur Vakfı'nın kurucusu Yusuf Ziya Gümüşel'in kızı H.K.G.'nin 6 yaşında evlendirildiğinin ve cinsel istismara uğradığının ortaya çıkması ile gözler, Türkiye'de cemaat ve tarikatlar eliyle yaratılan karanlığa çevrildi. İktidarın destek ve yönlendirmeleri ile etki alanlarını giderek derinleştiren dini yapılar, toplumsal yaşamın tümünü ilgilendiren alanlarda söz sahibi yapıldı.

AKP iktidarında okullardan hastanelere, cezaevlerinden kadın sığınma evlerine kadar birçok alanda etkileri artırılan cemaat ve tarikatlar, kimsesiz çocuklar üzerinde de etkili kılındı. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Nur Cemaati'nin, "Yazıcılar" kolundan olan Hayrat Vakfı arasında 2016 yılında korunma ve bakım altındaki çocuklara yönelik protokol imzalandığı belirlendi.

Hibe Tutarı 18,3 Bin Avro

Kimsesiz çocuklara yönelik çalışmalar düzenlemesine olanak sağlanan Nurcu vakfı, "2022/R2 Erasmus+Gençlik Programı Projeleri" listesinden de çıktı. Proje başvuru değerlendirme sürecini tamamlayan Türkiye Ulusal Ajansı, Hayrat İnsani Yardım Derneği'ne 18 bin 398 avroluk hibe verdi. Hayrat Vakfı'nın yardım derneği olan Hayrat İnsani Yardım Derneği'nin, TUA'dan aldığı 18 bin 398 avroluk hibeyi, "Sürdürülebilir İnsani Yardım Gönüllülüğü" projesi kapsamında kullanacağı belirtildi.

TÜGVA da Listede

Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı'na bağlı Türkiye Ulusal Ajansı, 2022 yılında Erasmus Projeleri kapsamında iktidara yakınlığıyla bilinen dernek ve vakıflara da çok sayıda hibe dağıttı. TÜRGEV 101 bin 60 avroluk, TÜGVA ise 60 bin 568 avroluk TUA hibesine hak kazandı.

İNSANLIK DIŞI OLAYLARDA BİLE SİYASETİ DÜŞÜNÜYORLAR!

Ülkede infiale yol açan 6 yaşındaki 'çocuk gelin' olayı, çocukların korunması, cinsel ve fiziki istismarının önlenmesinin ne kadar hayati olduğunu bir kez daha gösterdi. Kurumların görev ve sorumluluklarını yerine getirmekteki yetersizlik ve sorumsuzluğu, inançların her türlü istismar ve ahlak dışı tutumlara pervasızca alet edildiği kanıtlandı.

Cemaat-Tarikat yapılanmaları ve bunlara bağlı vakıfların, külliyelerin, yatılı veya gündüzlü kurslar ve okulların, aileler tarafından buralara emanet edilen çocukların ne kadar korumasız ve istismara açık olduğu tüm ülkeyi infiale sevk eden 6 yaşındaki 'çocuk gelin' olayı ile bir kez daha ortaya çıktı.

Daha önce Karaman'da Ensar Vakfı yurtları ve okullarında onlarca çocuğun tecavüze uğraması, Aladağ'daki tarikat yurdunda kız çocuklarının yanarak hayatını kaybetmesi, Diyanetin Erzurum'daki Kur'an kursunda çocukların cinsel tacize maruz kalması ve daha birçok istismar yaşandı.

✓ İktidar ve sorumlular her seferinde yaşananların üzerini örtme, cemaatleri, cemaat vakıflarını koruma çabasına girişti. Millî Eğitim Bakanlığı'nın bu ve benzeri vakıflarla eğitim-öğretim iş birliği, yurt-kurs anlaşmaları yaptığı açığa çıktı. Kamu kaynaklarıyla bu yapılanmaların desteklenmesine devam edildi.

Oysa benzer bir oluşumun vakıflar, yurtlar, kurslar, okullar, dersaneler, ticari işletmeler, devlet ihaleleri, kaynakları aracılığıyla nasıl devletin ve kurumların, yargının, polisin, ordunun, üniversitelerin içine yerleştiği, siyasi ve mali güce eriştiği, kadro devşirdiği, darbe düzenleyerek rejimi değiştirme hevesine giriştiğini çok yakın bir dönemde tüm ulus olarak acı bir tecrübeyle yaşadık.

Hiranur Vakfı ve bağlı olduğu cemaatte mağdur kız çocuğunun yaşadıklarını 2012'den bu yana savcılığa, yargıya intikal ettirmesine rağmen **10 yıl boyunca olayın örtülmesi**, savcılıktan adli tıbbı, yargı dosyasına kadar belge, kanıt ve raporların işleme konulmaması, bu yapıların devletteki varlığının, etkinliğinin, bağlarının hâlâ sürdüğünü gösteriyor.

Bir sanatçıyı sahne şakası yüzünden evini basıp tutuklayan, Fırıncılar Sendikası Başkanını iki cümlesi için tutuklayıp cezaevine gönderen yargının, haklarında 27 yıl hapis istenen faileri tutuklamaya bile gerek görmemesi, ilk duruşma tarihini 2023 Mayıs'ına vermesi, düşündürücü!

✓ Her konuda fetva veren, iktidarın siyasi söylemlerine destek çıkan **Diyanet İşleri Başkanlığının** bu insanlık dışı olayda günlerce suskun kalması, dini inançların böylesine kullanılmasına tepki vermemesi, vatandaşları uyarma sorumluluğundan kaçınması kabul edilemez!

Hiranur Vakfı'ndaki çocuk istismarına tepkiler çıg gibi büyürken; TBMM'de konunun araştırılması için verilen önergeler iktidar ittifakı oylarıyla reddediliyor! Böyle vahim ve insanlık dışı bir olayda bile siyasetin önde tutulması kabul edilemez. Cemaat-vakıf görüntüsü altında her türlü ahlaki değer çığnenmesine göz yumulan bu yapıların sıkı şekilde denetlenmesi, hiçbir olayın üstünün örtülmemesi ve sorumluların cezalandırılması, elzemdir.

1,8 MİLYON KİŞİ BAĞIMLI

İktidarın sakladığı, “bağımlılığı nedeniyle tedavi gören kişi” sayısı açığa çıktı. Türkiye’de 2014-2021 döneminde toplam 1 milyon 834 bin 489 kişi tedavi gördü.

Sağlık Bakanlığının 2023 yılı bütçesinin görüşüldüğü 23 Kasım tarihli TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu toplantısında, Türkiye’nin bağımlılık karnesine örtülen sır perdesi gündeme geldi. Sağlık Bakanlığı bünyesinde kurulan Bağımlılıkla Mücadele Yüksek Kurulu’nun faaliyet raporunun ısrarla açıklanmadığını belirten CHP Milletvekili Murat Emir, “Ne durumdayız bilmiyoruz, soru soruyoruz cevap alamıyoruz. Bu ülkenin gençlerinde hangi oranda bağımlılık söz konusu bilmiyoruz” dedi.

İktidarın bağımlılıkla mücadeledeki etkisizliğini eleştiren Emir, Sağlık Bakanı Fahrettin Koca’ya, “Bir yılda hastanelerimize kaç insanımız bağımlılıkla, bağımlılık sorunu nedeniyle başvuruyor?” diye sordu. CHP’li Emir’in sorusuna komisyonda yanıt vermeyen Bakan Koca, yanıtını yazılı olarak ilettili.

Bakan Koca’nın yanıtı, Türkiye’nin bağımlılık karnesini gözler önüne serdi. Endişe veren verilere göre, 2014-2021 döneminde toplam 1 milyon 834 bin 489 kişi bağımlılığı nedeniyle hastanelerde tedavi gördü. Bağımlılık tedavisi gören 1,8 milyon kişiden 110 bin 113’ü ise yatarak tedavi gören hastalardan oluştu.

Yalnız Bırakılıyorlar

Bağımlılık tedavisinde kritik önemi bulunan AMATEM’lerin kapasitesinin yetersizliğine de dikkati çeken Emir, “Biliyoruz ki kapasite artırılsa, yatarak tedavi gören kişi sayısı da artacak. ‘Modern hastane’ sloganıyla müteahhitleri zenginleştiren iktidarın, esas olarak bu bağımlılık sorununa eğilmesi gerekiyor. Ülkenin gençleri bağımlılığın pençesine atılıyor, aileler yalnız bırakılıyor” dedi.

Mücadeleden Vazgeçildi

Sağlık Bakanlığının bütçesinde “Bağımlılıkla mücadeleden vazgeçildiğini” savunan Emir, şunları kaydetti: “2022 yılında merkezi bütçeden bağımlılıkla mücadele için 1,7 milyar TL istenmiş ama yalnızca 225 milyon TL harcanmış. Geri kalan paranın ne yapıldığını soruyoruz ama yanıt alamıyoruz. Fakat biliyoruz ki bu paralar yandaş müteahhitlere aktarılıyor. Aynı şekilde 2021 yılında da 1,6 milyar TL olan bağımlılıkla mücadele bütçesinin yalnızca 204 milyon TL’sinin kullanıldığını görüyoruz. Yüz binlerce genç, AMATEM kapısında uyuşturucudan kurtulmak için sıra bekliyor ama bakanlık kılını kıpırdatmıyor.”

306 İŞÇİ 4 MÜLAKATLA ELENDİ

Kayyum yönetimindeki Van Büyükşehir Belediyesi, mahkeme kararıyla işlerine iade edilen 306 işçiyi işe geri almamak için 4 kez sözlü mülakata sokup elledi.

AKP’nin kadrolaşma ve istemediği kadroları tasviye için kullandığı mülakat sistemi Van Büyükşehir Belediyesi’nde 306 işçinin işe geri alınmaması için devreye sokuldu. Kayyum yönetimindeki Van Büyükşehir Belediyesi’nde işten çıkarıldıktan sonra mahkeme kararıyla işe iade davalarını kazanan 306 işçi, 4 kez sözlü mülakata sokularak elendi. Emekçiler, konuya dair Van Barosu Tahir Elçi Konferans salonunda açıklama yaptı.

İşçiler adına konuşan Zafer Uyar, hiçbir ilde böylesi bir uygulamanın olmadığını belirterek, “Dört yıllık süre içinde işine dönmeden hayatlarını kaybeden arkadaşlarımız da oldu. Yıllardır yaşanan mağduriyet nedeniyle intihar eden arkadaşlarımız oldu. Uzun süredir haksız yere mağdur olduğumuzu, birçok kişi ve kurum ile yapılan görüşmelerde dile getirmiş olmamıza rağmen bir sonuç elde edemedik. Kısa bir süre önce girmiş olduğumuz dördüncü mülakatta da başarısız sayıldık. İşçiler olarak çağrı yapıyor ve başarısız sayıldığımız mülakat tutanaklarının kamuoyuyla paylaşılmasını istiyoruz. Bu mağduriyetin bir an önce giderilmesini istiyoruz” çağrısı yaptı.

GAZETECİLERE BASKIDA İLK 5’TEYİZ

Gazetecilere yönelik baskı ve şiddet CPJ ve RSF’nin raporlarında bir kez daha ortaya çıktı. Türkiye’de 2021’de 18 gazeteci hapse atılırken 2022’de bu sayı 40 oldu Türkiye, en çok gazetecinin hapse atıldığı ilk 5 ülke arasında. Basına yönelik operasyonlar da 'eski kötü günlere' dönüldüğü yönünde kaygıları artırdı.

Gazetecilere yönelik baskılar Türkiye’de ve dünyada 2022 yılında da devam etti. Haber takip eden gazeteciler polis şiddetine uğradı, gözaltına alındı, tutuklandı. Gazetecileri Koruma Komitesi (CPJ), yayımladığı raparla 2022’de tutuklanan gazeteci sayısının yeni bir rekor kırdığını bildirdi. Bu yıl gazetecileri en fazla hapse atan ilk beş ülke İran, Çin, Myanmar, Türkiye ve Belarus olarak sıralandı. CPJ’ye göre 1 Aralık 2022 itibarıyla 363

gazeteci cezaevine gönderildi. Bu rakam, geçen yıla göre yüzde 20 fazla. Rapora göre Türkiye’de hapse atılan gazetecilerin sayısı 2021’de 18 iken, 2022’de bu sayı 40’a çıktı. Raporda, Mezopotamya Ajansı, tamamı kadın çalışanlardan oluşan JINNEWS ve Kürt basın kuruluşlarına içerik üreten prodüksiyon şirketlerinden 25 Kürt gazetecinin tutuklandığı hatırlatıldı. “Bu yıl 2016’daki darbe girişiminin ardından olduğundan daha az gazeteci hapse atılmış olsa da Türkiye’de bağımsız medya, hükümet kapatmaları, devralsmalar ve çok sayıda gazetecinin sürgüne veya meslektan atılmaya zorlanması nedeniyle büyük ölçüde zarar gördü” denilen raporda, ‘Sansür Yasası’na da değinen CPJ, tutuklamaların gelecek yılki seçimler öncesinde basın özgürlüğüne karşı yeni bir saldırıya işaret ediyor olmasından endişe edildiğini belirtti.

533 Tutuklu

Sınır Tanımayan Gazeteciler’e (RSF) göre de 2022 yılında dünya genelinde 533 gazeteci tutuklu bulunuyor. 110 gazetecinin tutuklu olduğu Çin, "dünyanın en büyük gazeteci hapishanesi" olarak nitelendirildi. 62 gazetecinin tutuklu olduğu Myanmar ikinci, 47 gazetecinin tutukluğu olduğu İran üçüncü, 39 gazetecinin tutukluğu olduğu Vietnam dördüncü ve 31 gazetecinin tutuklu olduğu Belarus beşinci sıradan listeye girdi. Daha önceki yıllarda ‘tutuklu gazeteciler’ kategorisinde dünyanın üst sıralarında yer alan Türkiye, bu kez gazeteciler bakımından ‘en riskli ülkeler’ arasında sayılmadı.

Ancak RSF Türkiye Temsilcisi Erol Önderoğlu, haziran ayında Kürt gazetecilere operasyon yapılmasının Türkiye’nin yeniden “eski kötü günlere” döndüğü yönünde kaygılar yarattığını söyledi. Diğer yandan RSF’nin raporuna göre, 2022 yılında 57 gazeteci öldürüldü, 65 medya temsilcisi rehin alındı, 49’u da kayıp durumda.

RSF Genel Sekreteri Christophe Deloire, 2022 Bilançosu’nun yayımlanması dolısıyla yaptığı açıklamada, “Diktatörlükler ve otoriter yönetimler, hapishanelerine gazeteci doldurmada hızlandırılmış bir süreç işletiyorlar. Gazeteci tutuklamadaki bu yeni rekor artış, bu vicdansız güçlere direnilmesine ve haber özgürlüğü, bağımsızlığı ve çoğulculuğu hedeflerini savunan herkesle aktif dayanışma içinde bulunulmasına olan yakıcı ihtiyacı teyit ediyor” dedi.

Raporlar gazetecilerin yaşadıklarını gözler önüne sererken, Türkiye’de gazetecilere yönelik şiddet ise son bulmadı.

Şiddet Devam Etti

Bartın’da, maç çıkışı stad önünde protesto gösterisi yapan taraftar grubuna müdahale sırasında orantısız güç kullanan polis, olayı görüntüleyen gazeteci Halil Tekin’e şiddet uyguladı. Basın Konseyi yaptığı açıklamada şiddeti kınadı. Açıklamada, "Bir grup polisin, gazeteci Halil Tekin’i yerde sürüklemesi, dizleriyle sırtına basarak ters ters kelepçe takmaya kalkışması, kan donduran görüntülerdir. Gazetecilerin şahsında, asıl halkın haber alma ve gerçekleri öğrenme hakkı ile ifade ve basın özgürlüğü saldırıya uğramaktadır. Basın Konseyi olarak, gazeteciye şiddet uygulayan polisler hak ettikleri cezanın bir an önce verilmesini talep ediyoruz. Siyasi iktidarı ve tüm sorumluları da polis şiddetini durdurmaya bir kez daha davet ediyoruz" ifadeleri kullanıldı.

Gazeteciye Tutuklama

Bitlis Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Sinan Aygöl, çocuğa yönelik taciz haberi nedeniyle çıkarıldığı mahkemece "halkı kin ve düşmanlığa tahrik" iddiasıyla tutuklandı. Aygöl, Bitlis Tatvan’da 14 yaşındaki bir çocuğa yönelik taciz ve istismara ilişkin haberinde, Bitlis Valisi Oktay Çağatay’ın "uyarısı" üzerine şüphelilere ilişkin bazı ayrıntılarda düzeltmeye gitmiş ve "Konunun her daim olduğu gibi kamuoyu adına takipçisi olacağım ancak teyit etmeden paylaştığım için tüm kamuoyundan özür diliyorum" demişti.

Ceza Orantısız Bulundu

Yargıtay, gazeteci Mehmet Güleş’e ‘örgüt propagandası’ iddiasıyla verilen 3 yıl 1 ay 15 günlük hapis cezasını orantısız bularak bozdu. Bozma gerekçesi olarak, "Hukuka, vicdana, dosya kapsamına uygun alt sınırdan makul düzeyde uzaklaşarak bir cezaya hükmedilmesi gerekirken, dosya içeriğiyle de uyuşmayacak şekilde teşdidin derecesinde yanılığa düşülerek yazılı şekilde fazla ceza tayin edilmesi" ifadeleri kullanıldı. Gazeteci Mehmet Güleş’e sosyal medyada yaptığı haber paylaşımları nedeniyle Elazığ 2’nci Ağır Ceza Mahkemesi’nce 3 Mayıs 2017’de “örgüt propagandası yapmaktan” 3 yıl 1 ay 15 günlük hapis cezası verilmişti.

Kapatılan Azadiya Welat gazetesinin Dersim Temsilcisi iken 2011 yılında tutuklanan Gökhan Gümüş ise tahliye oldu. Gümüş, "Mutlaka özgürlük koşulları oluşacak, umutsuz değilim" dedi.

AKP DEMEK GREV DÜŞMANLIĞI DEMEKTİR

Saray iktidarı grevleri sözde erteleme adı altında yasaklayarak bir kez daha emek düşmanlığını ilan etmiş oldu. Bu ülkede milli güvenliği tehdit eden işçiler değil, ülkeyi ucuz işgücü pazarına dönüştürenlerdir .

Milli güvenliği tehdit eden işçiler değil, ülkeyi ucuz işgücü pazarına dönüştürenlerdir!

Bugün resmi gazetede Erdoğan imzası ile birleşik metal iş ve öz çelik iş sendikalarının iki fabrikada sürdürdüğü grev,60 günlük erteleme adı altında yasaklandı. Yasaklandı diyoruz çünkü 60 günün ardından grevler kaldığı yerden devam etmeyecek.

Bu yasaklamalar ile birlikte AKP iktidarı döneminde yasaklanan grev sayısı 19'u bulmuş oldu. AKP iktidarında bugüne kadar yaklaşık iki yüz bine yakın işçinin grev hakkı gasp edilmiş oldu. AKP demek grev düşmanlığı demektir.

Artık alışlagelmiş bir biçimde her grev yasağının sebebi ise "milli güvenliği bozucu nitelik" olarak gösterildi. Sendikalaşma, toplu pazarlık ve grev hakkı anayasal bir haktır. Bu hakkın milli güvenliği bozucu nitelik olarak göstermek, işçilerin anayasal haklarına el koymak demektir. Milli güvenliği tehdit eden işçiler değil, ülkeyi ucuz işgücü pazarına dönüştürenlerdir!

Sayın Bakanı sözlerinin arkasında durmaya davet ediyoruz.

Sayın çalışma bakanı her defasında sendikal hak ve özgürlüklerden bahsetmekte, sendikalaşmanın düşük olmasından dem vurmaktadır.

Sayın bakan daha geçen hafta meclis genel kurulunda sendika hakkından, toplu pazarlık hakkından bahsetmiş, bu hakkın daha ileriye taşınması gerektiğini vurgulamıştı. Lakin gelinen noktada sayın bakanın sözlerinin hiçbir kıymetinin olmadığı bu iki grev yasağı ile tescillenmiş oldu.

Ülkede sendikalaşmanın işçiler açısından ne yazık ki iki sonucu oluyor; işçiler ya topluca işten ayrılıyor ya da yasal hakları olan grevler, yasaklanıyor. Sayın bakana söylediği sözlerinin arkasında durmaya, işçilerin sendika ve grev hakkına sahip çıkmaya davet ediyoruz.

AK PARTİ'NİN KARA VE YOZ DÜZENİ, TÜRKİYE'Yİ YOLSUZLUK, RÜŞVET VE KARA PARA AKLAMA EKONOMİSİ HALİNE GETİRDİ

Türkiye, Gri Listeye Alınma Utancını Hak Etmiyor

Saray rejimi, Türkiye'yi Yolsuzluk Algı Endeksi'nde 180 ülke arasında 96. sıraya soktu. Ak Parti'nin kara ve yoz düzeni, Türkiye'yi yolsuzluk, rüşvet ve kara para aklama ekonomisi haline getirdi. Türkiye, Yolsuzluk Algı Endeksi'nde 38 OECD ülkesi arasında 37. sırada, G20 ülkeleri içinde ise sondan üçüncü sırada yer alıyor.

Geçinemeyen on milyonlarca emekçimiz, kara para, rüşvet ve yolsuzluk çarkı yüzünden daha da yoksullaşiyor. Yolsuzluk ve rüşvet düzeni, emekçi halkımızdan alıyor, ekonomimizi ve kurumlarımızı itibarsız hale getiriyor.

AKP iktidarının, OECD çatısı altında çalışan Mali Eylem Görev Gücü (FATF) tarafından yolsuzluk, rüşvet ve kara para transferinde alınan tavsiye kararlarını uygulamaktan uzak durması nedeniyle Türkiye Gri Listeye alındı. Türkiye, kara para aklama, rüşvet ve yolsuzluk iddiaları yüzünden gri listeye alınma utancını hak etmiyor. Gri liste, ekonomimizi ve kurumlarımızın itibarını olumsuz şekilde etkiliyor. Saray'ın Gri Listesi, emekçiye kan kusturuyor, daha fazla yoksulluğa neden oluyor.

Saray'ın Yolsuzluk ve Rüşvet Rejimi, Emekçi Halkımızı Mülksüzleştiriyor

Saray, palyatif çözümler dışında; Rüşvet ve Yolsuzluk Ekonomisine karşı mücadele etmiyor. Saray iktidarı tam tersine yolsuzluğu kolaylaştırıcı kimi düzenlemeler yapıyor. Kamu İhale Kanunu 200'e yakın kez değiştirildi. Sayıştay ve MASAK'ın denetim işlevi zayıflatıldı. Teftiş Kurulları etkisizleştirildi. Türkiye Varlık Fonu, denetim dışında bırakıldı.

Zindaştı, Zarrab, Rüşvetçi Büyükelçi, Siyasi Nüfuz Sahibi kişilerin dahil olduğu Yolsuzluk ve Kaçakçılık vakaları, AK Partinin Kara Düzeninin özellikleri olarak tescillendi. Halkımız Temiz Ekonomi, Temiz Siyaset ve Şeffaf Devleti Hak Ediyor. Biz CHP ve Millet İttifakı iktidarında Devletimizi, Liyakatli ve Dürüst Kadrolarla Yöneteceğiz.

ZEYTİNLİK SAHALARDA, ELEKTRİK ÜRETİMİ AMAÇLI MADENCİLİK YAPILABİLMESİNİN YOLU AÇILMAK İSTENİYOR

3213 Sayılı Maden Kanunu'na "Geçici Madde 45" olarak eklenen maddede Zeytinlik alanlarda elektrik ihtiyacını karşılamaya yönelik madencilik faaliyeti yapılabilmesinin önü açılmak isteniyor.

Düzenlemeden, sadece yürürlük tarihinde ruhsat ya da rüdvans sahibi olanlar faydalanabilecek.

Elektrik ihtiyacını karşılamak için Madencilik yapılan alanın zeytinlik sahalarla çakışması ve madencilik faaliyetinin başka alanda yapılmasının mümkün olmaması durumunda, Bakanlık kamu yararını dikkate alarak

1) Sahadaki zeytin ağaçlarının başka bir alana taşınmasına

2) Bu sahada madencilik faaliyetine ve faaliyete ilişkin geçici tesis inşa edilmesine izin verebilecek.

Madde ile zeytin ağaçlarının taşınması mümkün değilse, zeytinlik sahasında madencilik faaliyeti yürütülebilmesine faaliyet yürütülecek alan ile eşdeğer büyüklükte zeytin bahçesi tesis edilmesi zorunlu olacak. Bakanlık izni öncesinde aralarında biyolog ve ziraat mühendisinin de bulunduğu uzman kişilerden görüş alınması gerekecek.

Zeytin sahasının taşınmasından kaynaklanan tüm masraf ve taleplerden madencilik faaliyeti yürütmesi yönünde lehine karar verilen kişi sorumlu olacak.

Zeytinlik alanda madencilik yapanlar her yıl işletme ruhsat bedeli kadar çevre ile uyum bedeli alınacak, maden sahalarına faaliyet öncesindeki ağaç sayısı kadar zeytin ağacı dikilerek rehabilite edilecek.

Teklifin ikinci fıkrada, maden kanunu md 7/7'nin 1. cümlesi hükmü uygulanmayacak. Söz konusu cümledeki "madencilik faaliyeti yapılan alanların, izne tabi alan olmaları halinde, ilgili olduğu kanun hükümlerine göre gerekli izinlerin alınması zorunludur." hükmü uygulanmazsa, madencilik faaliyeti yapılacak orman, mera, tarım alanı, sulak alan gibi yerler için ilgili mevzuat kapsamında izin alınması gerekmeyecek.

Madde, adrese teslim bir düzenlemedir. Özellikle Mart 2022'de çıkarılan ve benzer içerikte olan Maden Yönetmeliği toplumda büyük tepki görmüş, Danıştayda yürürlüğü durdurulmuş, ardından İdari Dava Dairelerine sevk edilmiştir. Teklifte, yönetmelikle aşlamayacak konu Kanunla getirilmek ve Muğla-Yeniköy ve Kemerköy başta olmak üzere, Limak ve Çeçen Gruplarının zeytinlik sahalarla yakın konumdaki termik santral yatırımlarının devamı amaçlanmaktadır. Muğla-Milas-Akbelen'de köylülerimiz, Mart ayındaki yönetmelik sonrasında ağaçlarının sökülmesine karşı eylem başlatmıştır.

Kanun teklifi, zeytin alanlarının korunmasına ilişkin ayrıntılı hükümler içeren 3573 sayılı Kanuna ve "Uluslararası Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Anlaşması " isimli uluslararası sözleşmeye de açıkça aykırılık oluşturmaktadır.

3573 sayılı Kanun, zeytinlik sahalarına üç kilometre mesafede sadece zeytinyağı fabrikaları bulunabileceğini, bunun dışında kalan, kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesislerin zeytinlikler yakınına yapılamayacağını söylemektedir.

Bu kanunu delmeye çalışan düzenlemeler her seferinde yargı engeline takılmış, kanun teklifleri ise her seferinde geri çekilmek zorunda kalmıştır. Zeytinlikleri yok edecek kanun teklifleri 3.7.2009'da, 21.4.2010'da, 16.6.2014'te 17.5.2017'de, 14.2.2019'da ve 5.10.2020'de TBMM'ye getirildi ve her seferinde kamuoyu baskısı nedeniyle geri çekildi.

Yönetmeliğin Yürütmesi Durdurulunca, Kanun Teklifi Olarak Meclise Geldi

1 Mart 2022 tarihli Resmî Gazete 'de yayımlanan yönetmelik değişikliğinin, 13 Eylül 2022'de yürütmesi durdurulmuştur. Danıştay 8 ve 10. Daireleri müşterek heyeti, Zeytinlik Kanunu uyarınca zeytinlik alanlarda madencilik yapılamayacağına hükmetmiştir. 11 Aralık 2022'de yayımlanan yeni Maden Yönetmeliğinde bu konuda düzenleme yapılmayarak, yargı kararını uygulama algısı yaratılmış, ancak aynı mahiyetteki düzenleme kanuna eklenmiştir. Diğer yandan, yönetmelikte aynı konuda düzenleme yapılmayarak, yurttaş ve sivil toplum örgütlerinin yönetmelik maddesi ile birlikte dayanak kanun hükmünü Anayasa Mahkemesi'ne taşımalarının da yolu kapatılmıştır.

Teklifin 1 inci Maddesinde Yönetmelikten Farklı Bir Husus Var:

Teklifte firmalardan çevre ile uyum bedelinin işletme ruhsat bedeli kadar alınacağı düzenleniyor. 2020 yılı MAPEG ve Orman Genel Müdürlüğü Sayıştay denetim raporlarında bu konuda bulgular vardır.

Şimdi teklifle zeytinlik alanlar taşınırken ya da taşınmadığı hallerde yerine zeytin bahçesi kurulması şartı getirilirken, çevre ile uyum bedeli ruhsat bedeli kadar tahsil edilecek. Kesilecek ve canına ot tıkanacak yerlerde (Muğla Akbelen gibi) ruhsat bedeli kadar çevre ile uyum bedeli getirilmesi, yol açılan zarar karşısında ölçüsüz, orantısızdır. MAPEG 2022 yılı tarifesinde, kömür madenciliği işletme ruhsat bedeli için hektar başına 65 TL talep ediliyor.

2020 yılı MAPEG ve Orman Genel Sayıştay raporlarında çevre ile uyum bedelinin düşük kaldığı belirtilmiştir.

Maden Firmalarından Alınan Çevre Uyum Bedeli Devede Kulak Kalıyor.

•Sayıştay raporlarına göre; bir bölgede madencilik bittikten sonra o maden sahasını çevreye uyumlu hale getirecek bir altyapı ve gelir kaynağı yok. Maden firmalarından alınan cüzi miktardaki çevre uyum bedeli, madencilik bittikten sonra o bölgedeki hiçbir rehabilitasyon/çevre düzenlemesi faaliyetine yetmiyor.

•Yıllar itibarıyla MAPEG tarafından tahsil edilen çevre ile uyum bedelleri, maden sahalarında yapılacak rehabilitasyon çalışmalarının maliyetini karşılayacak tutarda değildir. İptal edilen veya terk edilen ve rehabilitasyonu yapılmayan maden sahalarının Valilikler tarafından rehabilite edilmesinde gerek bütçe temini ve gerekse personel yetersizlik vardır.

- •Orman Genel Müdürlüğü faaliyet alanında yer alan 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 16'ncı maddesine göre izin verilen maden sahalarında yapılan denetimlerde, maden işletme sahalarının büyük bir çoğunluğunda rehabilite çalışmalarının yapılmadığı, bu sahaların verilen izinler doğrultusunda belli bir plan ve proje çerçevesinde işletilmesi ve çalıştırılması gerekirken, sahalarda düzensiz çalışmalar yapıldığı görülmüştür.

•Orman sayılan alanlardaki madencilik faaliyetleri nedeniyle yapılması gereken rehabilite çalışmalarının incelenmesinde, çevre ile uyum bedeli (teminatı) adı altında alınan ve Maden ve Petrol İşleri Genel Müdürlüğü hesabına yatırılan bedellerin Orman Genel Müdürlüğü tarafından talep edilmediği görülmüştür.

• Madencilğe kapanması gereken yerlerin ihaleye çıkarılmasının sebep olduğu kamusal zarar da hesaplanmıştır. Sayıştay'ın verdiği örnekler arasında, "Ruhsata konu edilen alanın Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılmasına Dair Yönetmeliğin 23'üncü maddesi uyarınca, madencilik faaliyetinin yapılmasının yasak olduğu, diğer bir anlatımla izin alınması mümkün olmayan bir alan olması" örneği de mevcuttur.

Zeytinlik Sahalar Yok Edilecek

Zeytin alanları söz konusu düzenleme ile amacı dışında olmak üzere kullanıma açılmış, kamu yararı yok sayılmış, uzun yıllar geçirecek oluşan ve kamunun uzun vadede istifade edeceği, sonraki nesillere mirası olan bu zeytinlik alanlar, kısa vadeli yatırımlara heba edilmek istenmiştir.

Zeytin sahalarının "kamu yararı" gerekçesi ile de olsa ömrü doğal olarak sınırlı madencilik faaliyetlerine tercih edilmesine yönelik kanun teklifi, Anayasa ve zeytin alanlarının korunmasına ilişkin ayrıntılı hükümler içeren 3573 sayılı Kanuna açıkça aykırılık oluşturmaktadır.

Anayasa, 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun ve Anayasanın 90. Maddesi gereğince usulüne uygun olarak kabul edilerek iç hukuk kuralı haline gelen başta aşağıda ayrıntılı şekilde izah edilecek "Uluslararası Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Anlaşması " isimli uluslararası sözleşme de ihlal edilmektedir.

Anayasa'nın öncelikle 56. maddesinde yer alan "*Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir*" olarak ifade edilen çevre hakkına da aykırılık oluşturmaktadır. Zira, iklim krizi nedeniyle kömür tüm dünyada terk edilirken, doğal ve zorunlu niteliği gereğince sınırlı, üstelik yenilenebilir kaynak olmayan kömür için, ömürlük zeytinliklerin feda edilmesi Anayasa'ya açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

2005 Uluslararası Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Antlaşmasına Aykırılık

Anayasa'nın 90. maddesi ile iç hukuk düzenlemesi haline gelmiş 20.02.2010 günlü 27499 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiş 2015 yılında yenilenen ancak ülkemizin anlaşmaya taraf olmaya devam ettiği "*2005 Uluslararası Zeytinyağı ve Sofralık Zeytin Anlaşması*"nın genel amacı

1. *Uluslararası teknik işbirliğine ilişkin olarak:*

- *Dünya zeytin yetiştiriciliğinin entegre ve sürdürülebilir gelişimi için uluslararası işbirliğini güçlendirmek;*

- Zeytinyağları, pirina yağları ve sofralık zeytinler için üretim, sanayileşme, stoklama ve pazarlama politikalarının koordinasyonunu güçlendirmek;
- Diğer amaçlar yanında zeytinciliğin, zeytinyağı çıkartılmasının ve sofralık zeytin işlenmesinin modernleştirilmesi konusunda üretim kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla zeytin ürünleri sektöründe araştırma ve geliştirmeyi teşvik etmek ve teknoloji transferini ve eğitim faaliyetlerini güçlendirmek;
- Uluslararası zeytin ürünleri sektörünün muhtelif dalları arasında, mukabil uluslararası anlaşma ve mutabakatlara uygun olarak bu bağlamda yakın işbirliği bağlantıları yaratılması için zeytinyağı, pirina yağları ve sofralık zeytinlerde uluslararası ticaret işbirliğinin temellerini oluşturmak;
- Ürün kalitesini iyileştirmek ve buna dikkati çekmek için gösterilen çabalar ve atılan adımları iletirmek;
- **Bilhassa çevrenin korunması ve muhafaza edilmesi maksadıyla zeytincilik ve çevre arasındaki etkileşimi iyileştirmek için gösterilen çabalar ve atılan adımları iletirmek;**
- Zeytin ağacından elde edilen ürünlerden entegre biçimde faydalanılmasını tetkik etmek ve bunu güçlendirmek;
- **Zeytin ağaçlarının genetik kaynaklarının muhafaza edilmesi için faaliyetler yürütmek;**

olarak belirlenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti aynı Anlaşmanın Genel Yükümlülükler başlıklı 32. maddesiyle; “Üyeler bu Anlaşma kapsamındaki yükümlülükleri veya madde 1’de ortaya konulan genel amaçlarla çelişen herhangi bir önlemi kabul etmemeyi” taahhüt etmiştir.

Aynı Sözleşmenin 34. maddesinde; “Üyeler zeytin ve zeytinyağı üretiminin tüm aşamalarında çevresel ve ekolojik hususlara gereken önemi verecek ve Üyeler Konseyi tarafından bu alanda karşılaşılan herhangi bir problemin iyileştirilmesi veya çözülmesi için gerekli addedilen faaliyetleri yürütmeyi üstlenecektir.” hükmü de yer almaktadır.

Alıntılanan sözleşme maddeleri ile ülkemiz zeytin ve zeytinyağı üretiminin her aşamasında çevresel unsurlara önem vererek, olası sorunları zeytin lehine çözüme yükümlülüğü altındadır.

Her ne kadar kanun teklifinde “kamu yararı” kararı alınması usulü düzenlenmekte ise de; dile getirdiğimiz uluslararası yükümlülükler ve aşağıda açıklayacağımız zeytin ve yabanileri koruyan 3573 sayılı Kanunun hükümleri kapsamında “kamu yararı” ölçütünün, zeytin ve zeytincilik faaliyetleri lehine getirilmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Zeytinciliğin Islahı, Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanuna Aykırılık

1939’da yürürlüğe giren Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanunu uyarınca özel koruma statüsüne sahip zeytin ağaçlarının sökülüp kaldırılması yasa maddesi uyarınca bazı özel usul ve esaslara bağlanmışken; söz konusu teklif maddesi ile kanunda yer alan zeytin ağacının korunmasına hizmet eden emredici hükümler adeta işlevsiz kılınmaktadır.

3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun’un 14. maddesinde, zeytinliklere her çeşit hayvan sokulması, yerleşim sahaları hariç, zeytin sahalarına en az bir kilometre yakınlıkta koyun ve keçi ağılı yapılması dahi yasaklanmıştır. Kanunun diğer maddelerinde de (17 ve 20. maddeler) yer alan zeytin alanlarını koruma ısrarı bu kadar net iken, yasaya aykırı olarak aleni olarak başka bir kanun maddesi düzenlenmiştir.

Kanunun 17. maddesinde devlete verilen zeytin alanlarını koruma ve konuya ilişkin her türlü kolaylık sağlama yükümlülüğü, zeytinliklere kamu gücü eliyle zarar verme sonucuna yol açacak kanun maddesi ile ihlal edilecektir.

Kanunun 20. maddesinde zeytinlik sahalarının daraltılmayacağı genel kuralı konmuş; belirli halde daraltma yapılacak zeytinlik alanında kesin zaruret görülmeyen zeytin ağacının kesilemeyeceği, sökülmeyeceği düzenlenmiştir.

Kanunun 20’nci maddesi, zeytinlik sahalarına üç kilometre mesafede sadece zeytinyağı fabrikaları bulunabileceğini, bunun dışında kalan, kimyevi atık bırakan, toz ve duman çıkaran tesislerin zeytinlikler yakınına yapılamayacağını söylemektedir.

Bu kanunu delmeye çalışan düzenlemeler her seferinde yargı engeline takılmış, kanun teklifleri ise her seferinde geri çekilmek zorunda kalmıştır.

Tarımın Bilimsel Gerçeklerine Aykırılık

Kökü olan tüm bitkilerin çevresindeki toprakla birlikte çıkarılıp taşınabileceği hatalı bir yöntemdir. Kökleme, taşıma sırasında mevsimsel şartlara uymama, don, kuraklık vb. nedenlerle yerinden edilen zeytin ağaçlarının nakledildiği yerde yeşil ve verimli kalacağına ait bir garanti yoktur. Kaldı ki, yetişip yaş aldığı yerin toprak yapısına (killi, nemli ya da taşlı vb.) uyum sağlayarak yetişen bir ağacın, dava konusu değişikliğe göre bambaşka nitelikteki yerlere taşınması olasıdır. Değişiklikte, eşdeğer büyüklükte zeytin bahçesi taahhüdü yer almaktadır. Eşdeğerlik sadece büyüklükle ölçülmemelidir. Zira, yüzölçümünün aynı olması aynı nitelikte bahçenin oluşturduğu sonucunu doğurmayacaktır. Verimin olumsuz etkilenmesi önlemek yüzölçümü ile giderilemeyecektir.

Bunun gibi rehabilite de, yaşlı, verimli yerlerle uyumlaşmış zeytinliklerin önce ortadan kaldırılıp, sonradan fidandan yetiştirilmesi ise, bunun verimli sonuçlar doğurmayacağı bellidir. Kaldı ki, madenler için yok edilen orman alanlarının rehabilite edilemediği bir gerçektir. Bu konudaki en bariz örnek, terk edilen maden ocaklarının yasal tüm taahhüt koşullarına rağmen örtülmemesi üzerine, yeni İstanbul Havalimanı inşaatı sırasında bu alanların doldurulmasıdır. Orman Genel Müdürlüğü, ağaç, kesim, fidan bedeli altında aldığı tutarları ağaçlandırmada değerlendiremediğinden, madenler nedeniyle de orman varlığı azalmaktadır. İptali istenen maddenin yürürlükte kalması halinde benzer durum ne yazık ki zeytinliklerin başına gelecektir.

Sadece Zeytin Sahaları Değil Orman, Mera, Tarım Alanları Ve Sulak Alanlarda İzinsiz Madencilik Faaliyeti Yapılabilecek

Kanun teklifinin 2. Fıkrasında, "Bu maddenin uygulanmasında 7 nci maddenin yedinci fıkrasının birinci cümlesi hükmü uygulanmaz." Denilmektedir.

Bahsi geçen Maden Kanunu Md 7/7 1. Cümlede, "Madencilik faaliyeti yapılan alanların, izne tabi alan olmaları halinde, ilgili olduğu kanun hükümlerine göre gerekli izinlerin alınması zorunludur." Denilmektedir.

Uygulamada maden sahasının ormanlık alanda olması durumunda Orman Genel Müdürlüğü'nde orman izni alınması gerekmektedir. Aynı biçimde, merada olunması halinde Mera Kurulunca izin verilmesi gerekmektedir. Tarım alanlarında olunması durumunda "tarım dışı kullanım izni" alınması gerekmektedir.

Bu durum, COP 26'da Türkiye Cumhuriyetinin 133 imzacı ülkeyle birlikte imzacı olduğu, 2030 yılına kadar orman kaybını ve arazi bozulmasını durdurmak ve tersine çevirmek için birlikte çalışmayı taahhüt ettiği "Ormanlar ve Arazi Kullanımı Üzerine Glasgow Liderler Deklarasyonu" hükümleriyle çelişmektedir.

Bir ve ikinci fıkrayı birlikte düşündüğümüzde

Limak ve İctaş'a Ait Termik Santral Projesine Kömür Temin Edilecek Sahanın "Akbelen Ormanlarını Ve Zeytin Bahçelerini" Tehdit Etmektedir.

Kanun Teklifinin Birinci Fıkrası İkizköy Termik Santraline Yönelik Kömür Madenciliği Yapılacak Ruhsat Sahasının Önündeki, Zeytinlik Alan Olmasından Kaynaklı Engelleri Kaldıracak.

Kanun Teklifinin ikinci fıkrası ise, ruhsat alanının akbelen ormanları sınırlarında kalan kısmında ise orman izninden kaynaklı hukuki engelleri ekarte edebilecek. Akbelen ormanında kömür madeni işletilmek üzere Yeniköy Kemerköy Elektrik Üretim ve Ticaret AŞ'ye tahsisinin iptali için İkizköylülerin açtığı dava Muğla 1. İdare Mahkemesi'nde görülmektedir.

Limak ve İctaş'a ait Yeniköy Kemerköy Elektrik Üretim ve Dağıtım AŞ, 1 Mart 2022 günü yayınlanan Maden Yönetmeliğinde yapılan değişiklikle zeytinlikleri maden faaliyetlerine açılmasını fırsata çevirip, zeytin ağaçlarını iş makineleri ile sökülmüştü.

TÜRKİYE'DE KÖMÜRÜN 55 YILLIK KARNESİ: 200 BİN ERKEN ÖLÜM

Kanun teklifi özellikle kömüre dayalı termik santralleri ilgilendirmektedir. Termik santrallerde kullanılacak kömürle ilgili madencilik faaliyetlerine izin vermek amaçlıdır.

Sağlık ve Çevre Birliği (HEAL) tarafından yayınlanan "Kronik Kömür Kirliliği Kümülatif Sağlık Etkileri Özel Raporu" kapsamında 20 GWlık kömürlü termik santral filosunun 19 GW'ını yani tüm büyük santralleri incelenmiştir.

Rapora göre; Türkiye'deki halen çalışır durumda olan kömür santrallerin 4.8 trilyon TL'lik sağlık maliyeti bulunmaktadır. Santraller bugüne kadar 117 bin 661 erken doğuma, 1 milyon 247 bin çocukta bronşit vakasına, 62 milyon iş günü kaybına yol açmıştır.

Türkiye’de tüm büyük kömürlü termik santrallerden (50 MW üstü, 16 ildeki 30 santral) kaynaklı hava kirliliğini tarihsel olarak değerlendiren raporda, kömür santrallerinin sağlık etkilerinin “kümülatif” olarak hesaplanmıştır.

Raporun sonuçlarına göre 1965-2020 yılları arasında açılan ve halen 16 ilde faaliyette olan 50 Megawatt’ın (MW) üzerindeki büyük kömürlü termik santraller, 55 yılda toplamda 4,8 trilyon TL sağlık masrafına ve yaklaşık 200 bin erken ölüme neden olmuştur. 200 bin erken ölüm ve 4,8 trilyon TL sağlık maliyetinden sorumlu, kömür yakıtlı santraller Muğla, Kütahya, Manisa, Sivas, Maraş, Ankara, Adana, Hatay, Zonguldak, Çanakkale, Bursa, Kocaeli, Şırnak, Bolu, İzmir ve Yalova’da yer almaktadır.

Sadece Zonguldak, Çanakkale, Muğla ve İskenderun’daki santrallerin neden olduğu sağlık yükü, Türkiye toplamının yüzde 40’ına karşılık gelmektedir. Muğla’daki termik santraller ise en fazla erken ölüme neden olanların başında.

Santral Şehri	Santral Adı	İşletmeye Alındığı Yıl	Erken Ölüm	İş günü kaybı	Hasta geçirilen gün sayısı	Sağlık maliyeti (milyar TL, üst tahmin değeri)
Muğla	Yatağan	1982	33.129	11 milyon	75 milyon	709
Manisa	Soma B	1982	30.118	10 milyon	72 milyon	802
Muğla	Yeniköy	1986	23.595	8 milyon	55 milyon	508
Kütahya	Tunçbilek	1965	19.926	6 milyon	44 milyon	505
Kütahya	Seyitömer	1973	19.107	6 milyon	43 milyon	490
Sivas	Kangal	1989	18.475	5 milyon	40 milyon	446
Maraş	Afsin Elbistan A	1984	16.530	5 milyon	35 milyon	380
Muğla	Kemerköy	1993	11.600	4 milyon	29 milyon	260
Ankara	Çayırhan	1987	7.909	2 milyon	18 milyon	208
Adana	Sugözü İsken	2003	3.839	1 milyon	10 milyon	110

Rakamlarla Kömürün Sağlığa Etkisi

Rapora göre kömür nedeniyle

- 196 bin 091 Erken ölüm
- 117 bin 661 Erken doğum
- 1 milyon 247 bin 334 Çocukta bronşit vakası
- 118 bin 542 Yetişkinde yeni kronik bronşit vakası
- 221 bin 26 Hastaneyeye başvuru
- 11 milyon 163 bin 625 Astım ve bronşit belirtisi gösterilen gün (astım hastası çocuklarda)
- 62 milyon İş günü kaybı
- 452 milyon Hasta geçirilen gün

Kirliliğin Üçte Biri Muğla Bölgesinden

Rapora göre, Muğla, kömür kaynaklı hava kirliliğinin yarattığı olumsuz sağlık etkisi ve maliyetinde en kötü karneye sahip bölge. Bölgede Yatağan, Kemerköy ve Yeniköy termik santralleri bulunmaktadır. İşletmedeki üç kömürlü termik santralin neden olduğu sağlık sorunlarının ekonomik maliyeti 1,48 trilyon TL’ye tekabül etmekte olup; bu da tüm Türkiye’deki termik santrallerin sağlık maliyetinin neredeyse üçte birini oluşturmaktadır.

Özellikle Yatağan’da solunum sistemi şikâyetiyle yatan hasta sayısının, daha iyi hava kalitesine sahip Muğla’dan iki kat daha fazla olduğu belirtilmektedir.

Muğla’da 1982’de faaliyete geçen ve yaklaşık 40 yıllık bir santral olan Yatağan termik santralının ise 16 yıl boyunca hava kirliliği kontrol ve arıtma sistemlerine sahip olmadan çalıştığı biliniyor. Yatağan termik santrali ilk günden bugüne, 33 bin 129 erken ölüme, 21 bin erken doğuma, yaklaşık 11,5 milyon gün iş kaybına ve 75 milyon hasta geçirilen güne neden oldu. Santralin Türkiye ekonomisine olan toplam sağlık yükü ise 47,26 Milyar TL.

İskenderun Körfezindeki 3 Kömürlü Santrali 4717 Erken Ölüme Yol Açtı

Rapora göre, Adana ve Hatay'daki üç kömürlü elektrik santralinde hava kirliliği kontrol sistemleri olsa da; 2003-2020 arasında termik santraller 4.717 erken ölüm, 1,4 milyon iş günü kaybı ve 138,15 milyar TL kümülatif sağlık yüküne neden olmuştur. Rapor bulgularına göre, santrallerin, tüm ünitelerinde toz filtresi ve kükürt arıtma sistemlerinin bulunmasına rağmen bu sağlık maliyetine neden olmaları arıtma sistemleriyle hava kirletici emisyonları sınır değerlere düşürmenin dahi sağlığı korumak için yeterli olmadığını ortaya koymaktadır.

Adana ve Hatay'daki üç kömürlü elektrik santralinde hava kirliliği kontrol sistemleri olsa da; 2003-2020 arasında termik santraller 4.717 erken ölüm, 1,4 milyon iş günü kaybı ve 138 milyar Türk lirası sağlık sorununa neden oldu.

Planlanan Santraller Kenti Çanakkale

Çanakkale yeni kömürlü termik santral projelerinin yoğunlaştığı bir şehir olarak öne çıkmaktadır. Bölgede faaliyet gösteren beş kömürlü termik santralin (18 Mart Çan, İÇDAŞ Biga, Bekirli, Cenal ve Çan-2) yanı sıra, iki yeni kömürlü termik santral da planlama aşamasındadır. Çanakkale'deki 5 kömürlü elektrik santralinin yarattığı hava kirliliği 3.167 erken ölüm, 1,12 milyon işe gidilemeyen gün ve yaklaşık 104 milyar TL maliyete neden olmaktadır. Çanakkale 18 Mart gibi, yıllar sonra kirlilik kontrol sistemlerini tamamlayan kömür yakıtlı santraller, bölgede solunum sistemi hastalıklarını tetikledi. Bölgede planlanan iki termik santral, sağlık yükünü daha fazla artıracaktır.

Maden Kenti Zonguldak

Zonguldak ÇATES kömürlü elektrik santralının işletmeye girdiği 1989'dan bugüne hava kirliliği (kükürt dioksit) kontrol sistemi olmadığı için 2020'de çalışmaya ara vermiştir. Kömürden elektrik üretmenin bedeli, Zonguldak için 9 milyon hasta geçirilen gün olmuştur. Zonguldak, ilk kömürlü elektrik santralının işletmeye alındığı 1940'lardan bugüne kötü hava solunmaktadır. Hala dört kömürlü santralin çalıştığı şehirde, hava kirliliği 3.563 erken ölüme, 701 bin iş günü kaybına ve 132 milyar TL sağlık maliyetine neden olmuştur.

Rapor, Türkiye'de kömürlü termik santral emisyonlarından kaynaklanan sağlık ve iklim maliyetlerinin enerji politikaları oluşturma süreçlerinde dikkate alınması gerektiğini vurguluyor.

TARİHİN ORTASINDAN SİYAH ŞERİT ÇEKİLER

Uyarıları dikkate almayarak yapılan yol çalışması Kapadokya'da sürüyor. Son olarak asfalt dökülmesine ilişkin konuşan Çevre Platformu Sözcüsü Tokmak, "Tarihi ve doğal alanları turizm rantına kurban ediyorlar" dedi.

Uzmanların uyarılarına ve açılan davaya rağmen Kapadokya'daki yol çalışmaları sürüyor. Kapadokya Çevre Platformu Sözcüsü Mükremin Tokmak, UNESCO Dünya Kültür mirası listesinde bulunan Kapadokya'nın bu gidişle 10 yılda yok olacağını belirtti.

Bölge halkının ve uzmanların uyarılarına rağmen süren yol çalışmasıyla Kapadokya adeta sermayeye 'hazır' hale getiriliyor. Yol çalışması nedeniyle tarihi yapıları ve doğal güzelliğe zarar verildiğini belirten binlerce kişi sosyal medyadan tepki gösterdi. Aylardır yapılan çalışmaların fotoğraf ve videoları paylaşan yurttaşlar inşaatın durması için çağrı yaptı. İtirazları dinlemeyen Kapadokya Alan Başkanlığı çalışmalarını sürdürmesi üzerine Mimarlar Odası Ankara Şubesi dava açtı. İnşaatın bölgeye telafisi imkansız zararlar vereceğini belirten Mimarlar Odası, yol inşaatının durulması ve uzmanlarla ortak karar alınması gerektiğine dikkat çekti.

İnşaat Sahasına Döndü

4 ayı aşkın süredir çalışmaların sürdüğünü hatırlatan Kapadokya Çevre Platformu Sözcüsü Mükremin Tokmak, "Plansız projersiz, arkeolojik ve doğal sit alanlarını görmezden gelerek çalışmalarını sürdürüyorlar. Davayı açtık ama durmadılar, mahkeme süreci beklenmeli" dedi.

Kapadokya'nın UNESCO listesinden çıkartılma riski de olduğunu belirten Tokmak, "Kapadokya'yı ranta açtılar. Tarihi ve doğal alanları turizm rantına kurban ediyorlar. Korkunç bir inşaat sahasına dönüştürdüler. Doğanın, tarihin bir önemi olmadığı sadece paraya endekli bir yer yaratıyorlar. Sermaye kol geziyor, herkesin bir bölgeyi bitirme projesi var" ifadelerini kullandı.

Engeller Kalkıyor

Alan Başkanlığı'nın kurulması planlanan Uludağ için de aynı tehlikeler bulunuyor. Başta Bursalılar olmak üzere birçok kişi AKP'nin yeni teklifine tepki gösterdi. Bursa Çevre Platformu başta olmak üzere birçok yerel çevre örgütü basın açıklaması düzenleyerek imza kampanyası başlattı. Bursa Çevre Platformu üyeleri geçen Cuma günü yaptığı açıklamada, "Uludağ'da talanın önünü açmak için yasal engelleri kaldırıyorlar" dedi.

Talan Başkanlığı

Kapadokya'nın ardından Uludağ'a da Alan Başkanlığı kurulmasına değerlendiren Tokmak, Bursalıları uyardı: "Bunun adı Alan Başkanlığı değil, talan başkanlığı. Uludağ korumak için emek veren arkadaşlara alan başkanlığı için şu Amerikan yerli sözünü söyleyebilirim 'Dikkat edin gelenler dost değil, topraklarınızı elinizden alacaklar.'"

MUĞLA'DA ORMANLAR YİNE RANTA AÇILDI

TOKİ ormana beton dökcek

AKP iktidarı, Muğla'da son yıllarda çıkan yangınlara önlem almak yerine ormanlık alanları ranta açıyor. Şimdi de TOKİ tarafından Milas'ta orman alanı içerisinde konut yapılmak için harekete geçildi.

Orman yangınlarıyla mücadele etmeyen AKP iktidarı, ormanlık alanları ranta açıyor. AKP, son yıllarda orman yangınlarının artış gösterdiği Muğla'da da çalışmalarını artırarak Milas ilçesindeki orman alanı içerisinde konut yapmak istiyor. Orman Genel Müdürlüğü tarafından açıklanan verilere göre; bu yıl en çok Muğla'da orman yangını meydana geldi. Yılbaşından ekim ayına kadar kent genelinde 189 orman yangını çıkarken yaklaşık 5 bin 593 hektar alan zarar gördü. Geçtiğimiz yıl ise kentte 66 bin 231 hektar ormanlık alan kül olmuştu.

AKP iktidarı ise orman yangınlarıyla mücadele açıklamaları yine lafta kaldı. Şimdi de Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı(TOKİ) tarafından her yıl 100 bin konut projesi iddiasıyla Milas'ın İsmetpaşa Mahallesi'nde ormanlık alan içerisinde konut ile altyapı ve çevre düzenlenmesi projesi için çevresel etki değerlendirme(ÇED) süreci başlatıldı. Orman Kanunu'nda ormanda bina yapmak yasak olmasına rağmen proje kapsamında yaklaşık 79 bin 432 metrekaarelik alanda 568 adet konut, 4 kapıcı dairesi inşaatı yapılmak isteniyor. Proje bedeli ise yaklaşık 357 milyon TL olarak belirlendi.

TOKİ, ÇED dosyasında ormanlık alanda yapılacak projeye ilgili, "Proje alanı bulunduğu yer itibarıyla, ana yollar yakınında olup, ulaşımına uygun bir noktadadır. Bu nedenle proje sahasının seçimi konut yerleşimi açısından oldukça doğru bir yerdedir. Ayrıca proje alanının, imar durumu ve konut projesinin yapılacağı arazinin bulunduğu yerin çevresel etkilerden az etkilenecek bir konumda olması yer seçiminde etkili olmuştur" iddiasında bulundu.

Maden Arama Ruhsatı Verilmiş

Muğla Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Gürün önceki gün düzenlenen toplantıda "Yanan ormanlarımız ciğerlerimizi de yaktı. Yüzde 68 olan orman varlığımız yüzde 60'a düştü. Muğla ormanlarının yüzde 60'ına maden arama ruhsatı verilmiş, yerel yönetimlerin bununla ilgili hiçbir yetkisi yok. Nereye verildiğini biz sonradan araştırarak öğreniyoruz" demişti.

Yangın dinlemediler

Geçtiğimiz yıl orman yangınlarının üzerinden henüz bir ay geçmeden Muğla'nın farklı ilçelerindeki ormanlık alanlarda 7 adet maden, otel ve RES projesine 'ÇED Gereklidir' veya 'ÇED Olumlu' raporu verildiği ortaya çıkmıştı.

Mevzuata aykırı proje

Edirne'de İzzet Arseven Kent Ormanı'na TOKİ tarafından yapılmak istenen millet bahçesi projesinin inşaatına başlandı. Projenin iptali için açılan davaya rağmen başlayan inşaatla ilişkin TMMOB Edirne İKK tarafından yapılan açıklamada, projenin birçok mevzuata aykırı olduğu belirtildi. TMMOB Edirne İKK adına konuşan Erdoğan Yanılmaz, oluşturdukları teknik kurulda projeyi bilimsel verilerle incelediklerini belirtti. Doğal yapısı ve özel bitkileri ile Karaağaç bölgesinin kendine ait mikro iklimi olduğunu belirten Yanılmaz, "Orman Kanunu'nun 17'nci maddesine göre ormanda bina yapmak yasaktır" dedi.

MADENCİ ŞİRKET ORMANI YUTACAK

TÜMAD'ın maden ocağının kapasite artışına tüm itirazlara rağmen onay verildi. Kapasitesini ve alanını ormanlık alanda 12 kat büyüten şirket 600 futbol sahası büyüklüğündeki araziye yutacak.

TÜMAD Madencilik'in Çanakkale Lapseki'de işlettiği altın-gümüş madenin kapasite artırımı için çevresel etki değerlendirme (ÇED) olumlu kararı verildi. 34,20 hektarlık alanda faaliyet yürüten şirket, 394,80 hektar büyüterek toplam alanı 429 hektara çıkartacak. Böylece şirket 426,91 orman arazisi olan bölgede 600 futbol sahası büyüklüğünde alanda çalışma yapacak.

Maden ruhsatını Eczacıbaşı'ndan devralan TMAD, faaliyetini 12 kat bytmek için evre Şehircilik ve İklım Değişikliği Bakanlığı'na başvurdu. ÇED süreci kapsamında Ocak ayında yapılan toplantıya halkın tepkisi damga vurdu. Bölgenin geçim kaynağının meyvecilik olduğunu ve şeftali ihracat olduklarını hatırlatan yurttaşlar, endişelerini ve itirazlarını dile getirdi. Köy muhtarları madenin meyveciliğe vereceği zarara ilişkin şirket yetkililerine sorular yöneltti. Sık sık tepki gösteren bölge halkı şirket yetkililerinin konuştuğu sırada 'Madene verecek suyumuz yok' pankartı açtı. Bölge halkının çağrısıyla toplanan ekoloji örgütleri de yurttaşlara destek verdi.

İtirazlar dikkate almayan Bakanlık ÇED olumlu kararı verdi. Neredeyse tamamı ormanlık arazi olan bölgede, maden sahası 600 futbol byklğindeki alanda faaliyet yürütecek. Şirket hazırladığı ÇED dosyasında kesilecek ağaç miktarını yazmazken Orman Genel Müdürlüğü'nden peyder pey izin alınacağını belirtti. Bedeli 250 bin TL olan proje kapsamında bölgeye açık ocak, pasa depolama, cevher stok, bitkisel toprak depolama alanı yapılacak. Yılda 1 milyon 200 bin ton cevher üretilmesi beklenen işletmenin yılda 1 milyar 743 milyon 600 bin TL gelir elde etmesi bekleniyor.

Altın-gümüş madenini zenginleştirme yani cevheri ayırıtırma işlemi yapılmayacağı için siyanür kullanılmayacak. Ancak ıkarılan cevher 1 buçuk kilometre mesafede bulunan yine TMAD'a ait 'Lapseki Altın-Gümüş Madeni ve Zenginleştirme Tesis'i'ne gönderilecek. Cevher burada siyanür havuzuna atılarak ayırıtılacak. Patlatma yapılacak maden ocağının çevresinde yerleşim yerleri, su kaynakları ve koruma alanları bulunuyor. Maden sahası, Şahinli köyüne 1,2 kilometre, Bayramdere Barajı'na 1,2 kilometre, Mutlak Mesafeli Koruma Alanı'na ise sadece 700 metre uzaklıkta.

Şirketin 8 Maden Ocağı Var

Öte yandan Lapseki, başta TMAD olmak üzere maden şirketleri tarafından kuşatılmış durumda. Neredeyse tamamı ormanlık alanlar üzerine kurulu madenler, yurttaşların itirazlarına rağmen her geçen gün artarken kapasite artırımına da gidiyor. Kapasite artırımı yapılacak maden sahasının 10 kilometre çapında 4' TMAD'ın olmak üzere 8 maden ocağı bulunuyor.

7 YILDA 23 BİN SAğLIKI ŞİDDETE MARUZ BIRAKILDI

AKP hkmetinin sağlıkta dönüşüm politikası ile birlikte sağlıkta Şiddet de hız kazandı. Sağlıkta Şiddete karşı Beyaz Kod çağrısında bulunan sağlıkçı sayısının son 7 yılda 23 bine yükseldiği ortaya ıktı. Merkezi Hekim Randevu Sistemi (MRHS) olan Alo 182 hattına ise bu yılın ilk 7 ayında 90 milyonu aşkın ağrı geldiği kaydedildi.

İş Bırakma Eylemleri

Sağlık emekçileri artan iş yükü ve maruz kaldıkları Şiddete karşı taleplerinin karşılanması için son dönemde sık sık iş bırakma eylemleri yaptı, taleplerini dile getirdi ve seslerinin duyulmasını istedi. Tüm bu çabalara rağmen herhangi bir somut adım atılmazken, sağlık emekçileri iş yükü altında ezilmeye ve Şiddete maruz kalmaya devam ediyor. Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'nın, CHP İzmır Milletvekili Tacettin Bayır'ın soru nergesine verdiği yanıtta, son 7 yılda en az 23 bin sağlık emekçisi Şiddete uğradığı ortaya ıktı. Koca tarafından verilen yanıtta, "1-2-3-4 Beyaz Kod uygulamasına ilişkin yazılım sisteminin hayata geçirildiği 1 Aralık 2015 ile 30 Kasım 2022 tarihleri arasında Bakanlığımız ve bağlı kuruluşlarında görev yapan toplam 23 bin 86 sağlık personeli, Şiddet nedeniyle Beyaz Kod bildirimini yapmıştır" dedi.

ALO 182 Başvuruları

Koca te yandan "Bu saldırılarda hayatını kaybeden uzman doktor, pratisyen hekim ve sağlık personeli sayısı kaçtır?" sorusu ile "Bu saldırılan illere göre dağılımı nedir?" sorularına yanıt vermedi.

Yurttaşların hastaneden randevu bulamama ve ALO 182'ye ulaşamama Őikayetleri sürerken, Koca'nın ALO 182 hattında toplam kaç personel çalıştığına yönelik verdiği yanıt, hem iş yükünü hem de yurttaşların hatta ulaşamama sebebini gözler önüne serdi. Koca'nın verdiği yanıtta göre, ALO 182 hattında toplan 4 bin 555 personel çalışırken, 2022 yılının ilk yedi ayında cevaplanan ağrı sayısının 90 milyon 808 bin 239 olduğu belirtildi. Koca ALO 182 randevu hattında herhangi bir sorun bulunmadığını ileri sürdü. Bu personel sayısına göre 2022 yılının ilk yedi ayında ALO 182 randevu hattında çalışan bir kişinin 19 bin 935 çağrıya yanıt verdiği ortaya ıktı.

RUH SAĞLIĞI KRİZİ ÇÖZÜM BEKLİYOR

Ruh sağlığı problemleri giderek artıyor. Psikiyatristler, "Kamudan randevu alma zorluğu, farklı farklı hekimlerin tedaviyi sürdürmesi, muayene süresinin kısa olması gibi çok sayıda sorun tedavileri olumsuz etkiliyor" dedi.

Kamudan ruh sağlığı hizmeti alabilmek bir hayli güç. Randevu alabilmek için saatlerce ya telefon başında ya da internet başında zaman geçiren yurttaşların çilesi bununla da bitmiyor. Her randevuda farklı psikiyatri hekiminin kendilerini muayene etmesiyle karşı karşıya kalan hastalar ne yapacağını bilmiyor. Ruh sağlığı sorunlarının giderek arttığına dikkat çeken psikiyatristler "Alınamayan ruh sağlığı hizmetleri hem sağlıkta hem toplumsal alanda şiddet olarak da karşımıza çıkabiliyor" dedi.

Kamudan İstifalar

Toplumun ruh sağlığı giderek bozuluyor. Ekonomik kriz, hukuksuzluk, kadına şiddet, siyasilerin kullandığı dil, gelecek ile ilgili belirsizlikler gibi pek çok neden bu sorunların artmasında etkili. Ülkede her 10 kişiden biri kaygı bozukluğu, her 4 kişiden biri de depresyon ile karşı karşıya. Manisa Tabip Odası Başkanı, Psikiyatrist Şahut Duran BirGün'e yaptığı değerlendirmede, Türkiye'de ve dünyada son yıllarda ruh sağlığı ile ilgili bozulmaların arttığını söyledi. Özellikle pandemi sonrası bu sorunların büyüdüğünü belirten Duran "Pandemide sağlık hizmetlerine erişimin kısıtlı ve yetersiz olması, sonrasın da normalleşmeyle birlikte telafi edilmeye çalışılsa da bu mevcut olan yükün altından çıkılamadığı ortada" dedi. Kamu hastanelerinden psikiyatristlerin istifalarının da sorunları derinleştirdiğini anlatan Duran, kamuda çalışan psikiyatrist sayısının dünyanın altında olduğunu ifade etti.

Sayı Yetersiz

Psikiyatrist Şahut Duran, ülkede kamu hastanelerinde çalışan psikiyatrist sayısının dünyanın altında kaldığına değinerek "Bu sayı dünya ortalamasının da altında. Şuan da Türkiye'de ortalama 100 bin kişiye bir psikiyatrist düşüyor. Avrupa Birliği (AB) ülkelerindeki oranın çok gerisinde bu sayı. Türkiye'de şu anda kamu ve özelde çalışan psikiyatri sayısı 7-8 bin kadar olduğu tahmin ediliyor" değerlendirmesini yaptı. Türkiye'deki ruh sağlığı hizmetlerinin yüzde 60'ının kamu hastanelerinin ruh sağlığı hastanelerinden verildiğini kaydeden Duran, şöyle devam etti: "Ruh sağlığı hizmetinin büyük bölümü Bakırköy, Erenköy, Manisa, Samsun, Adana, Elazığ gibi bölge ruh sağlığı hastanelerinden veriliyor. Özellikle ağır ruhsal bozuklukları olanlara yönelik tedavilerin de yüzde 90-95'i yine bu hastanelerin yataklı servislerinden sağlanıyor. Bunun dışında kaygı bozukluğu, depresyon gibi rahatsızlıkların üniversite hastanelerinde, şehir hastanelerinde yoğunluk yarattığını biliyoruz. Hekim sayısı artan ihtiyaca göre çok düşük oranda kalıyor. Bu yüzden de bir hastanelerde bir yığılma söz konusu oluyor. Özellikle randevuların bulunamamasında bu da çok önemli. 15 dakikaya düşürülmüş randevu sürelerinin dışında, bu hastanelerde çalışan hekimlerin poliklinik hizmetlerinin dışında birçok alanda çalıştığını biliyoruz. Sağlık kurulları heyetlerinde, farklı yerlere görevlendirmelerin yapılması gibi... Bu durumlar oradaki ruh sağlığı alanındaki hizmetlerin sürekliliğini de bozuyor."

OKULDAN UZAK KALAN KIZ ÇOCUKLARI TAKİP EDİLMİYOR

Okuldan kopan kız çocuklarının sayısının yüz binlere ulaşması "Okul dışında kalan kız çocuklarının takibi yapılmıyor mu?" sorusunu gündeme getirdi.

Okullardan hastanelere, cezaevlerinden kadın sığınma evlerine kadar birçok alanda etkisini genişleten cemaatlerin yarattığı karanlık, en çok kız çocuklarını etkiledi. İstismara maruz bırakılan, eğitim hakları ellerinden alınan ve gelecekleri çalınan kız çocuklarının yakarışına karşın Türkiye'de cemaat ve tarikatların yol açtığı sorunlar bir türlü çözülmedi. Siyasiler, "Tarikat ve cemaatler kapatılsın" isyanını her defasında görmezden geldi.

Okullaşma Oranı Düştü

İktidar, tüm tepkilere karşın 2012-2013 eğitim öğretim yılında 4+4+4 eğitim sistemini hayata geçirdi. Büyük tahribata yol açan sistem ile birlikte ilkokulda kız çocuklarının okullaşma oranı giderek geriledi. 2012-2013 eğitim öğretim yılında yüzde 98,9 olan kız çocuklarının okullaşma oranı, 2019-2020 eğitim öğretim yılında yüzde 93,5, 2020-2021 eğitim öğretim yılında ise 93,1 olarak gerçekleşti.

Köy okullarının kapatılması nedeniyle eğitime yalnızca taşınmalı eğitim yoluyla erişilebilen yerlerin artması, ekonomik sorunlar ve gerici politikalar da kız çocuklarının okullaşma oranına olumsuz yansıdı. Eğitim Reformu Girişimi'nin toplam 570 bin 293 olarak hesapladığı 2021-2022 eğitim öğretim yılında eğitimin dışında kalan çocuk sayısı da dramatik tabloyu ortaya koydu.

Doğuya Gittikçe Oran Düştü

ERG'nin MEB'in ve TÜİK'in verileri ile yaptığı hesaplama, kız çocuklarının yaşları büyüdükçe eğitimden koptuğunu gözler önüne serdi. Kız çocuklarının okullaşmasında yaşanan zafiyetin doğu kentlerinde daha büyük olduğu belirlendi.

Doğu'da yer alan bazı kentlerde ilkokulda ve lise son sınıf kademelerindeki okullaşma oranları şöyle kaydedildi:

- Muş: İlkokul 94,5, lise son 58,6
- Urfa: İlkokul 94,8 lise son 60,5
- Mardin: İlkokul 91,3 lise son 73
- Ağrı: İlkokul 91,6, lise son 67
- Erzurum: İlkokul 92,3 lise son 79,2

Gerçek Görmezden Geliniyor

Eğitimin dışında kalan kız çocuklarının sayısında ulaşılan dramatik tabloya yönelik değerlendirmelerde bulunan Eğitim İş Genel Başkanı Kadem Özbay, şunları söyledi:

“Bu ülkede, ‘Zorunlu eğitim’ diye bir kavram varken okula gönderilmeyen çocukların takibinin yapılmıyor olması, resmi protokolleri bile tarikatlara alan açmak için kullanan MEB açısından manidardır. Her sene okullaşma oranındaki ufak yüzdelik kıpırdanmalarla övünen MEB, 1,5 milyonu aşkın kız çocuğumuzun eğitim sistemi dışında olduğu gerçeğini bile isteye görmezden gelmektedir.”

Eğitim Sen Ankara 2 No'lu Şube Başkanı Hüseyin Köklü ise kız çocuklarının eğitimin dışında kalmasının bilinçli bir tercih olduğunu savundu. Türkiye'de 4 + 4 + 4 sistemi ile başlayan sürecin kız çocuklarının eğitimden uzaklaşmasına neden olduğunu ifade eden Köklü, şu ifadeleri kullandı:

“Okullaşma politikasından tutun da derslerin içeriğine ve orta öğretimden yükseköğretime geçiş sisteminin yarattığı baskı bu sonucun doğmasına neden olmaktadır. İçinden geçtiğimiz siyasal süreç kız çocuklarının eğitimden kopmasını hızlandırmaktadır. Çocukları genel olarak örgün eğitim içerisinde tutmakla sorumlu olan eğitim yöneticileri ise öğrencileri okulda tutmak yerine evde veya iş yerinde tutmayı tercih etmektedir. Okula devamının sağlanması yasal bir yükümlülükken bunun gerekleri yerine getirilmemekte ve öğrenciler ya iktidara kitle tabanı olmayan ya da sermaye ucuz işgücü olmayan zorlanmaktadır.

7 bin 190 çocuk doğum yaptı

TÜİK'in 2012 yılına yönelik Doğum İstatistikleri verileri de utanç tablosunu gözler önüne seriyor. TÜİK verilerine, göre 2021 yılında doğum yapan çocuk sayısı 7 bin 190 ile ifade ediliyor. Doğum yapan çocukların 117'sini 15 yaş altı çocuklar, 7 bin 73'ünü ise 15-17 yaş grubu çocuklar oluşturuyor. Çocukların cinsel istismarına yönelik suç sayıları da korkunç tabloya işaret ediyor. 2021'de cinsel istismar suçundan 16 bin 161 mahkumiyet kararı alınırken toplam 29 bin 822 olan karar sayısı ile 2021'de, 2014-2021 döneminin rekoru kırılıyor. İBB'nin kuruluşu İstanbul Planlama Ajansı'nın araştırmasına göre, İstanbul'da yaşayan her beş ev kadından biri 18 yaşından önce evlendirildiğini söylüyor.

İKTİDAR KAMU GÖREVLİLERİ SENDİKALARINA YÖNELİK DARBE PLANINDAN GERİ ADIM ATMIYOR

Danıştay'ın yakın bir dönemde iptal ettiği bu kararı iktidarın temcit pilavı gibi ısıtıp ısıtıp tekrar gündeme getirmesini anlayamıyoruz. **Sanırsanız ki iktidar bu düzenleme ile ülke de tek tip sendikal anlayışın sürmesini istemektedir. Düzenleme sendikalara darbe niteliği taşımaktadır.**

Getirilen düzenleme ile kamu görevlilerin örgütlü olduğu sendikalara yüzde 2 örgütlenme baraj şartı getirilmekte, yüzde 2 baraj şartını sağlayan sendikaların üyelerine toplu sözleşme ikramiyesi ödenirken, bunun altında kalan sendikalara ise toplu sözleşme desteği verileceği belirtilmektedir.

Getirilen kanun teklifinde toplu sözleşme desteği olarak memur aylık katsayısının 750 gösterge rakamıyla çarpımı sonucu çıkacak tutar, toplu sözleşme ikramiyesi ise 2119 gösterge rakamıyla çarpımı sonucu çıkacak tutar olarak belirleniyor. Şu anki katsayı ile hesab edildiğinde %2 şartını sağlayan sendikalarla, %2 altında kalanlara üye memurlar arasında 500 TL gibi bir fark oluşmaktadır. Hükümetin yapmaya çalıştığı küçük sendikaları büyük sendikalara yedirtmektedir.

İktidar, baraj şartı ile sendikalara ve sendikaların üyelerine yönelik ayrıma gitmektedir. Bu durumda yüzlerce sendika ve binlerce sendika üyesinin örgütlenme özgürlüğüne hakkına açık bir darbe vurulmaktadır. Düzenleme; başta anayasamızın 51. Maddesinde yer alan sendika kurma hakkını ihlal ettiği gibi yine Türkiye'nin imzalamış olduğu uluslararası çalışma örgütünün 87 ve 98 sayılı hükümlerine de açıkça aykırıdır.

Hem anayasamıza hem de imzalamış olduğumuz uluslararası hükümlere aykırılık taşıyan bu düzenlemede ısrar etmek, bağımsız ve özgür sendikal anlayışı yok etmek demektir.

Çalışma Bakanının bir dediği bir diğerini tutmuyor.

Çalışma Bakanı Türkiye'de sendikal örgütlülüğün yaşadığı sorunlardan sürekli bahsediyor. Sendikalaşmanın anayasal bir hak olduğunu her defasında dile getiriyor. Gelin görün ki getirilen bu düzenleme ile sendikalar arasında ayrıma ve sendika seçme özgürlüğüne darbe vuruluyor.

Daha önce Danıştay'ın iptal ettiği bu düzenlemede ısrar etmenin amacı nedir anlamış değiliz. Getirilen düzenlemede gerekçe olarak "Sendikal alının güçlendirilmesi ve sendika üyeliğinin desteklenmesi amacıyla" yapıldığı ifade ediliyor. Sendikalara yönelik yüzde 2'lik örgütlenme barajı şartı sendikal algıyı ve üyeliğini güçlendirmeye aksine tüm bunları ortadan kaldırır. Diğer sendikaların örgütlenme ve var olma hakkına darbe vurur ve ülke de tek tip sendikacılığın önü açılır.

Anladığımız kadarıyla iktidar kendi yandaşı olan sendikaların dışında hiçbir sendikanın var olmasına tahammül edemiyor.

TÜRK PASAPORTUNUN İTİBARI GERİLİYOR!

Türk pasaportunun itibarı dünya sıralamasında gerilerken, Fransa ve İspanya'dan sonra Türk vatandaşlarından transit vize talep eden ülkeler arasında Hollanda da katıldı. İktidar, Türkiye'ye vize uygulayan Macaristan'a vizesiz giriş imkânı sağladı. Türk vatandaşlarının AB ülkelerine vize taleplerindeki ret oranları yüzde 20'ye dayandı!

İktidarın baskıcı, antidemokratik uygulamalarıyla uluslararası itibarı ve saygınlığını her geçen gün daha fazla kaybeden Türkiye'ye yönelik vize ve transit vize uygulamaları giderek yaygınlaşıyor. T.C. Pasaportu Uluslararası Passport Index listesinde Rusya'yla birlikte 38'inci sırada yer alırken Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) birinci, Afganistan sonuncu. Dünya ülkelerinin pasaportlarının güç ve saygınlığını içeren endekse göre Türk vatandaşları dünyada sadece 67 ülkeye vizesiz gidebiliyor. 50 ülke Türk vatandaşlarından elektronik vize veya sınır kapısında girişte vize talep ederken, 75 ülkeye giriş için vize almak zorunlu.

AB ülkelerine yapılacak seyahatlerde talep edilen Schengen vizesinde yüzlerce euroya çıkarılan vize ücreti tutarlarına, sigorta, banka hesabı vb. taleplere rağmen Türk vatandaşlarının vize taleplerinin ret oranı hızla yükseliyor. 2015'te yüzde 3,5-4 arasında olan vize retleri, 2020'de yüzde 14'e, 2021'de yüzde 19'a ulaştı. Bu yıl sonunda ise vize retlerinin yüzde 25'i bulması şaşırtıcı olmaz. Yazar, sanatçı, tiyatrocu, gazeteci, akademisyenlerimizin vizelerinin keyfi ve neden belirtilmeksizin reddedildiği medyaya yansdı.

Temmuz ayında Fransa ve İspanya, Türk vatandaşlarına Schengen vizesi olsa bile transit seyahatlerde transit vize alma koşulu getirmişti. Türk vatandaşlarından havaalanındaki transit bekleme süresinde transit vize talep eden ülkeler arasında Hollanda da katıldı. Hollanda'nın bazıları eski sömürgesi olan ülkelerden göçü önlemek amacıyla az sayıda ülkeye transit vize uyguladığı, bunlar arasında Eritre, Etiyopya, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Afganistan, Gana, İran, Somali, Gine, Güney Sudan, Sudan, Suriye, Yemen'in yer aldığı belirtilirken, şimdi bu transit vize listesine Türk vatandaşlarının da eklenmesi çok incitici.

İktidar, başta AB ülkeleri olmak üzere Türk vatandaşlarına yönelik bu muameleye tepki gösterip hesap sormak, müzakere ve mücadele etmek yerine sessiz kalmayı, Türkiye'ye vize uygulayan ülkelerin vatandaşlarına vizesiz seyahat olanağı sağlamayı sürdürüyor. Son bir yılda Türk vatandaşlarına vize uygulayan Norveç, Polonya, Malta, İspanya, Hollanda, Avusturya, Belçika, Hırvatistan, İrlanda, Portekiz, İspanya, Birleşik Krallık vatandaşlarına vizesiz seyahat ve her girişte 90 gün ikamet olanağı sağladı.

✓ Edirne'yi kapı komşusu yapan Bulgaristan vatandaşlarına temmuzda, Türkiye'ye vize uygulayan Macaristan vatandaşlarına da kasımda vizesiz giriş imkânı başlatıldı.

Pek çok ülkenin vatandaşı pasaportsuz, kimlik cüzdanıyla ülkemize seyahat ederken, yurttaşlarımız yüksek tutarlı euro-dolar üzerinden vize ücreti ödeyip, onlarca evrak için koşturuyor. Saatlerce konsolosluk kapılarında bekletiliyor. Ardından vize başvuruları reddedilip yaptıkları masraflar çöpe atılıyor. **İktidarı** vatandaşlarımızın

haklarını, seyahat özgürlüğünü korumaya, **vize retleriyle yaşatılan mağduriyetlere son vermek için daha kararlı ve etkili bir politika izlemeye çağırıyorum.**

TÜRKİYE, YUNANİSTAN VE GÜNEY KIBRIS'IN GİRİŞİMLERİYLE DIŞLANDI!

Avrupa Birliği (AB) Rusya-Ukrayna savaşı ardından, Balkan ülkelerini süratle AB üyesi yapma hamlesiyle zirve düzenledi. Avrupa Birliği-Batı Balkan Ülkeleri zirvesi adı altında düzenlenen toplantıda, Yunanistan ve Güney Kıbrıs'ın girişimleriyle Türkiye dışlandı!

6 Aralık'ta Arnavutluk'un başkenti Tiran'da düzenlenen Avrupa Birliği (AB)-Batı Balkan Ülkeleri zirvesinde Batı Balkan ülkelerinin AB'ye katılım sürecinin hızlandırılması kararı çıktı. Zirve sonrası yayınlanan 'Tiran Deklarasyonu'nda; "Zirveye katılan ülkelerin inandırıcı reformlarının yanı sıra koşullara adil ve sıkı şekilde bağlı kalmaları temelinde AB'ye tam üyelik sürecinin hızlandırılacağı" duyuruldu. Açıklamada ayrıca 'aday ülkelerin AB dış politika ilkelerini benimsemeleri gerektiği' vurgulandı.

Bu ifadeyle, Batı Balkan ülkelerinin AB'nin Rusya yaptırımlarına ve Çin'e yönelik siyasi-ekonomik-ticari kısıtlama politikalarına katılarak destek vermesi koşulu dile getirildi. Ancak Rusya ve Çin ile yakın bağları bulunan Sırbistan, Rusya yaptırımlarına katılmayacağını daha önce ilan etmişti. Zirve bildirisinde, 2008'de Sırbistan'dan bağımsızlığını ilan eden Kosova ile Sırbistan'ın aralarındaki anlaşmazlıkları diplomatik yollarla çözmeleri istendi.

Tiran zirvesinde 6 Batı Balkan ülkesinin Rusya-Ukrayna savaşından ötürü karşı karşıya kaldığı gıda ve enerji güvenliği sorunlarına katkı için AB tarafından 1 milyar Euro hibe verilmesi, AB ülkelerinin Batı Balkanlardaki yatırımlarının iki katına çıkartılması kararlaştırıldı.

Batı Balkan ülkeleri Arnavutluk, Bosna-Hersek, Kosova, Karadağ, Kuzey Makedonya ve Sırbistan'ın AB'ye katılım süreçleri farklı aşamalarda. Arnavutluk, Sırbistan, Karadağ, Kuzey Makedonya adaylık sürecinde. Arnavutluk ve Kuzey Makedonya ile müzakereler başladı. Bosna-Hersek ise üyelik başvurusunda bulundu. Bosna-Hersek'in başvurusunun 15-16 Aralık'taki AB liderler zirvesinde kabul edilerek onaylanması, müzakere sürecine geçilmesi bekleniyor. Kosova ise yılsonuna kadar üyelik başvurusunda bulunmaya hazırlanıyor.

Batı Balkan ülkeleriyle tarihi, siyasi ve ekonomik bağları bulunan Türkiye, Yunanistan ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin (GKRY) AB komisyonuna yönelik girişimleri ve vetolarından dolayı, Tiran zirvesine çağrılmayarak dışlandı.

AB, Rusya-Çin ve Türkiye'nin balkanlardaki ağırlığını azaltmayı, siyasi ve ekonomik etkisini önlemeyi hedefliyor. Çin'in bu ülkelerde milyarlarca dolarlık altyapı, ulaşım, demiryolu yatırımları sürerken, Türkiye'nin de Arnavutluk, Kosova, Karadağ, Bosna-Hersek, Sırbistan'da havaalanları, telekomünikasyon, enerji vb. alanlarında ciddi yatırımları söz konusu.

Türkiye'nin vize uygulamadığı Sırbistan, Karadağ, Bosna-Hersek, Kosova ve diğer Balkan ülkelerine Türkiye'den kaçak yollarla gelip AB'ye göç edenlerin geçişlerinin engellenmesi Tiran'daki zirvenin ana gündem başlıklarından birisiydi. Buna bağlı olarak AB'nin yasadışı göç ve kaçak geçişler için bu ülkelerle iş birliğinin güçlendirilmesi, AB sınır güvenliği örgütü Frontex personeli sayısının artırılması, Batı Balkan ülkelerinin de Frontex'e personel ve denetim katkısı vermesinin ele alındığı açıklandı. **AB baskısıyla Türkiye ile Balkan ülkeleri arasındaki vizesiz seyahatlerin kısıtlanması söz konusu olabilir.**

RUSYA EKONOMİSİNE DÖNÜK HAMLELER, TÜRKİYE AÇISINDAN SIKINTILI BİR SÜRECİ BAŞLATTI!

Rusya ekonomisini daha da zayıflatmak amacıyla; AB, G7 ülkeleri ve Avustralya'nın Rus petrolüne tavan fiyat uygulama kararı ve denizyoluyla ihracata kısıtlamalar getirmesi, İstanbul ve Çanakkale boğazlarında tanker yığılmasına neden olurken, Türkiye açısından sıkıntılı bir süreci başlattı!

AB ve ABD'nin girişimiyle Rus petrolüne tavan fiyat uygulaması, G7 ülkeleri ve Avustralya'nın da katılımıyla 5 Aralık'ta yürürlüğe girdi. Rusya'nın 2021'de 490 milyar dolarlık ihracat gelirinin yaklaşık 200 milyar doları ham petrol ve petrol ürünlerinden oluşurken, bu yıl petrol ihracatından hedeflenen gelir ise 337 milyar dolar. Yaklaşık 70 milyar dolarlık doğalgaz gelirleri bu tutarın dışında. Rusya milli gelirinin yüzde 20'si petrol-doğalgaz-enerji ihracatından sağlanıyor.

Tavan fiyat kararını onaylayanların dışındaki ülkeleri bağlamayan bu uygulamaya karşılık, Rus Ural Petrolü için varil başına 60 dolarlık tavan fiyata uymayan, bu fiyatın üzerinde Rus petrolü alan ülkelere yaptırım tehdidi, Rusya'dan büyük çaplı petrol ithal eden Türkiye için sıkıntılı bir süreci başlattı.

Halen küresel piyasalarda Rus-Ural petrolü varil başına 59-60 dolardan işlem görüyor. Tavan fiyat bu düzeyde kaldığı sürece fiyatta bir sıkıntı olmamasına karşılık, uluslararası sularda petrol tankerleri için öngörülen sigorta koşulu ve bu sigortayı yapan şirketlerin neredeyse tamamına yakınının Avrupa, İngiliz ve Amerikalı sigorta şirketleri olması, Rus petrolünün ihracına ve taşınmasına ciddi engel. Karar uyarınca sigorta şirketleri 60 dolar ve altındaki fiyattan satışı yapılan petrolü sigortalayabilecek olmalarına karşılık, olası yaptırım endişesi piyasayı kilitledi. Rus petrolü taşıyan tankerlerin geçiş yolunun İstanbul ve Çanakkale boğazları olması, Türkiye'yi yaptırımlarla karşı karşıya kalmamak için bazı kararlar almaya mecbur bıraktı. İktidar, boğazlardan geçecek petrol tankerlerinden uluslararası sigorta poliçesi ve petrol satış fiyat belgesi istenmesini kararlaştırdı. Batılı şirketlerin yaptırım endişesiyle Rus petrolü taşıyan tankerleri sigortalamaması üzerine Karadeniz'de, İstanbul ve Çanakkale boğazlarında petrol taşıyan tankerler yığılmaya başladı. Bir haftada bekleyen tanker sayısı 20'ye ulaşırken, Türkiye'nin Karadeniz ve Ege suları, boğaz ve deniz trafiği için çevresel ve ekonomik riskler oluşmaya başladı.

Rusya küresel petrol arzında yüzde 12 paya sahip. Rus petrolü piyasadan çekilirse fiyat artışı kaçınılmaz. ABD ve AB'nin **Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü** (OPEC) ve Suudi Arabistan'a üretimi artırma baskısı sonuçsuz kaldı. Ural petrolü halen 60 doların altında işlem gördüğü için Rusya açısından şu anda ciddi bir sıkıntı yok.

✓ Petrol fiyatları yükseldiğinde Rusya için kayıplar artacak.

Tavan fiyat kararı tüm petrol üreticisi ülkelerde tedirginlik ve güven sorunu yarattığı için küresel enerji piyasalarında kriz olasılığı ve Türkiye açısından bazı olumsuzluklar yaşanması söz konusu olabilir. Karadeniz ve boğazlarda tanker yığılması 'Tahıl Koridoru' anlaşmasını da olumsuz etkileyecek. **Rusya'nın bir karşı hamlede bulunması halinde Türkiye, Rusya ile batı arasında sıkıntılı bir tabloya sürüklenebilir.**

ABD-RUSYA-ÇİN GÜÇ DENGELERİNDE TÜRKİYE

Rusya'nın Astana Çözüm Süreci'ne Çin'in de dahil olmasını içeren önerisinin İran tarafından desteklenmesi ve Çin'in katılmaya hazır olduğunu açıklaması, Suriye'de yeni bir aşamaya geçildiğini gösteriyor. Bu durum, Suriye'de ABD-RUSYA-ÇİN güç dengelerinin devreye girmesine ve Ortadoğu'daki safların yeniden belirlenmesine, zemin hazırlayacak.

Kazakistan'da Rusya-İran-Türkiye heyetleri arasında yapılan Astana Müzakerelerinde Astana Mutabakat Süreci'ne Çin'in de dahil olmasını öneren Rusya'ya İran da destek ve onay verdi. Bu öneri, Türkiye'nin Suriye politikası ve olası gelişmeler açısından yeni ve sıcak bir durum.

Astana'da liderler zirvesinin altyapısını oluşturmak üzere üç ülke heyetleri arasında yapılan 19'uncu toplantıdaki Rusya önerisine Çin olumlu yanıt verirken Türkiye'nin suskun kalması Rusya'nın önerisinin iktidar açısından sürpriz olduğunu buna hazırlıklı olunmadığını gösteriyor. İktidarın henüz kararını açıklamamasına karşılık Çin Dışişleri Bakanlığı, Astana sürecini Suriye krizinin çözümünde yararlı bir oluşum gördüklerini, Çin'in katılmaya hazır olduğunu açıkladı.

✓ İran ve Çin'in hemen onay açıklaması yapmaları göz önünde tutulduğunda, bu öneri Rusya tarafından Türkiye'den habersiz İran ve Çin ile daha önce danışılıp, paylaşılmış. Anlaşılan Rusya, mevcut ikili siyasi-ekonomik ilişkiler, içinde bulunulan ekonomik darboğaz ve enerji açısından Rusya'ya olan bağımlılık, Suriye'de mevcut tabloyu da değerlendirerek Türkiye'nin Çin'e itiraz etmeyeceğini, emrivakiye karşı çıkmayacağını hesap etmiş.

İktidar seçim öncesi Rusya'dan para gelmesini bekliyor. Ayrıca Rusya'dan doğalgazda yüzde 25 indirim, TL ile ödeme, doğalgaz ödemelerinin 2024'e ötelenmesi vb. talepler, müzakere ediliyor. Rusya bu yüzden Çin'in Suriye'de devreye girmesine iktidarın itiraz edemeyeceğini öngörüyor. Savaş nedeniyle askeri ağırlığını Ukrayna'ya kaydıran Rusya, Suriye'de masada ve sahada Çin'e yer açarak kendi boşluğunun daha fazla güvendiği İran ve Çin tarafından doldurulmasını amaçlıyor. Kaldı ki, iktidarın Çin'den de swap anlaşmasıyla sağladığı kaynağın yanında, yatırım sermayesi akışı, hazine ve Varlık Fonu'nun borçlanma taleplerinin karşılanması gibi beklentileri söz konusu. Kanımca iktidar, Rusya'nın önerisini reddederse enerji, ekonomik beklentiler, kaynak geliş vb. konularında hem Rusya'yı hem Çin'i karşısına almış olacağını düşünerek, süreci zamana yaymayı, kararını açıklamayı geciktirmeyi planlıyor. Diğer yandan Çin'in Rusya'nın yanında Suriye'de sahaya inmesine ABD'nin sessiz kalmayacağı, Türkiye'yi karşı çıkmaya zorlayacağı, F-16 satışı, S-400 yaptırımları vb. kozları sahaya süreceği açık.

✓ **Esad'a destek veren Çin'in**, Rusya gibi bölgede deniz-hava üsleri kurma, bölgeye yerleşme hedefleri söz konusu. Çin Devlet Başkanı Şi Cinping'in tam bu aşamada Suudi Arabistan ve Körfez ülkelerini ziyaret etmesi, çok sayıda anlaşmaya imza atması tesadüf değil!

İktidarın Suriye'nin kuzeyine harekât ve Esad ile diyalog planları yaptığı bir aşamada Rusya'nın Çin'i Suriye'ye sokma, Astana Süreci'ne dahil etme önerisi, kanımca **hassas şekilde kurgulanmış bir diplomatik hamle ve pek çok dengeyi değiştirecek, safların yeniden oluşmasına zemin yaratacak** bir adım olarak görülmelidir.